יודען, געדענקט, אז דער קאמף קעגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

...רינט 10 זייטען

...ייער פאלקסבלאט

№ 11	Łódź, Poniedziałek, 13 stycznia 1936	פערצענטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג י״ח טבת תרצ״ו	№ 11

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. ...ס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

...ריט-געשריי פון יודישע קליינהענדלער

...רשטער טאג פון אלפוילישען צוזאמענפאהר פון יוד. קליינהענדלער-פעראיינען

...ארשא, 12 (טעלעפאניש)
...אויף לעשנא 40 האט זיך היינט גע‏עפענט דער ...טער אלפוילישער צוזאמענפאהר פון די יודישע ...הענדלער - פעראיינען אין פוילען. **ס׳זענען ...קומען 200 דעלעגאטען פון די פער... ...רפענסטע ווינקלען אין פוילען.**

...אלב 12 אזייגער האט דער פרעזעס פון דער ...הענדלער - צענטראלע אחוו. זונדעלעוויטש, ...פנט דעם צוזאמענפאהר. אין זיין ערפענונגס - ...ה האט אחוו. זונדעלעוויטש דערמאנט דעם טויט ...מארשאל פילסודסקי. דאן האט דער רעדנער ...אפגעשטעלט אויף דער לאגע אין דייטשלאנד ...אנגעוויזען אויף דער גרויסער ראל פון קליינ... ...לער אין עקאנאמישען אפוועהר־קאמף געגען ...ים.

...אכדעם ווי ס׳איז ענטהילט געווארען דער פער... ...רסיפאהן, האט וויצע־פרעזעס העבער (קאליש) ...למען א גרויסע טרויער־רעדע נאך דעם פער... ...רבענעם פרעזעס פון סוחרים־פעראיין ה׳ וויש... ... און ס׳האבען זיך אנגעהויבען די אפיציעלע ...סונגען. **אין נאמען פון האנדעלס - ...יסטעריום האבען בעגריסט דעם צו-**

זאמענפאהר דירעקטאר קורנאטאווסקי און נאטשעלניק סאנגאלא, אין נאמען פון ווארשאווער וואיעוואדע — איניזש. גראבאווסקי, אין נאמען פון שטאט־פרעזידענט סטאזשינסקי — איניזש. הארטמאן. פון דער האנדעלס־קאמער פרעזעס געפּ־נער, פון דער האנטווערקער - קאמער — גלאצער, פון צענטר. האנטווערקער־פערבאנד — ברוינשטיין, פון די האנדעלס - פארשטעהער — פרידבערג, רע־טונגס־קאמיטעט — פעפער, פון קהלה— דאזאר שמיקגאלר. פון ראבינאט — הרב פויזנער, פון יו־דישען „קאלא" — דעפּ. זאמערשטיין, פון צענטר. סוחרים־פעראיין — פרעזעס געפנער, פון יודיש - ווירטשאפטליכען קאמיטעט — רעד. וואלקאוויטש, פון אויבער־ראט פון די סוחרים - פעראיין — פרע־זעס מייזעל, שריפטליכע בעגריסונגען זענען אנגעקו־מען פון וויצע־מיניסטער דאליוזשאל, דיר. סאקאר־לאווסקי, פון דער לאדזער האנדווערקער - קאמער, סענאטאר שאר, סענ. טראקטענהיים, יווא א. א.

דער צוזאמענפאהר האט דאן ארויסגעשיקט דער־פעשען צום מלוכה־פרעזידענט מאשטשיצקי, פרע - מיער קאשטשאלקאווסקי, וויצע־פרעמיער קוויאט - קאווסקי און האנדעלס־מיניסטער גענ. גורעצקי. דער־מיט האט זיך געענדיגט די ערשטע אפיציעלע זיצונג.

אויף דער נאכמיטאג־זיצונג זענען אפגעגעבען געווארען בעריכטען פון די וואיעוואדזטוועס. די דאזיגע בעריכטען זענען געווען א׳גיאיוב־ליד פון צרות און פיין, וועלכע ס׳האבען אויסצושטעהן די יודישע קליינהענדלער. די בעריכטס־אפגעבער האָ־בען דערצעהלט וועגען די געברענטע צרות, וואס די הענדלער, קרעמער, ירידים־פאהרער און מארק־שטייער האבען אויסצושטעהן. זיי אלע ראנגלען זיך מיט די לעצטע כוחות, כדי זיך צו קענען דערהאל־טען אויף דער אויבערפלאך.

דער לאדזער דעלעגאט ראטמ. בארי האט גע - שילדערט די לאגע פון די יודישע קליינהענדלער אין דער לאדזער וואיעוואדזטווא מיט די שווארצ־סטע פארבען, ער האט אנגעוויזען, אז פון דער ראַ־זיגער וואיעוואדשאפט זענען געקומען אויש 18 דע־לעגאטען צו רייסען קברים, ווייל פון דאנען ערווא־טען זיי זייער הילף, ווי 400 סטראגאנעס אין לאדז, ווערען ליקווידירט און אזא צאהל פאמיליעס בלייבט אהן ברויט. די יודישע פאבריקאנטען ווערען גע - צוואונגען צו טוישען זייערע יודישע פערטרעטער און וואיאושארען אויף נישט־יודישע. די יודישע מארק־פאהרער זענען נישט זיכער מיט׳ן לעבען א. אז. וו.

די רעדנער פון די קרעסען - וואיעוואדזטוועס האבען אפגעגעבען נאך שרעקליכערע בעריכטען. מילאזט נישט קיין יודען שטעהן אויף די מערק, וועלכע ווערען ספעציעל איינגעארדענט הינטער דער שטאט און אפט אום שבת.

דער דעלעגאט פון קאליש ה׳ פערעץ האט ער - קלערט, אז ער רעדט אין נאמען פון 500 פאמיליעס וועלכע געהען אויס פון הונגער. קאליש, וועלכע האט גע׳שמ׳ט מיט איהרע ירידים־פאהרער, האט זי מעהר נישט. 80 פראצענט האבען זיך שוין ליקווידירט און אויף די איבריגע 20 פראצענט האט מען גרויסע אויגען און מען שטויסט זיי פון אומעטום ארויס.

דערמיט האט געענדיגט דער ערשטער טאג פון צוזאמענפאהר.

טאג - טעגליך

...ירידה פון דאלאר און דער פוילישער זלאטי

...איף די בערזעס אין לאנדאן, אמסטערדאם, ניו־... פאריז איז ווייטער פארגעקומען א ירידה פון ...ר נאכדעם ווי דער קורס זיינער האט זיך גע־... ...עטוואס געבעסערט.

...ל קאפיטאליסטען אין אייראפא ציהען צוריק ...ע קאפיטאלען פון די אמעריקאנער בענק. עס ...ן אבער אויך שטארקע קלאנגען, אז אויף דער ...ר זאל פאלען ביז א העלפט, וועט אויך פראנקר... ...אהן די שווייץ נישט קענען אויסהאלטען דעם ... און זיי וועלען אויך מוזעןווארפען זייערע ...טעם, דאס זעלבע זאל אויך פארקומען מיט׳ן ...נדישען גולדען.

...אין צוזאמענהאנג מיט די קלאנגען וואס קומען ...ן אויסלאנד וועגען מעגליכע פאלען פון דער ...צויזישער און שווייצארישער וואלוטעס, ווי ... פון האלענדישען גולדען, אויב דער דאלאר זאל ...ן ביז א העלפט פון זיין אמאליגען קורס, דארף ... איבערגעבען די ערקלערונג, וואס דער וויצע־...שער און פינאנץ־מיניסטער קוויאטקאווסקי האט ...נט פארן קארעספאנדענט פון „איסקרא". ער ...געזאגט, אז די אלע קלאנגען, וואס ווערען פער־...ט אין דער געזעלשאפט וועגען ענדערונגען אין ...פודאיצמינער וואלוטא־פאליטיק פון דער פוי־...ער רעגירונג, זענען פאלשע. דער מיניסטער ...טקאווסקי האט אויסגעדריקט זיין גרויס בע־...ן, וואס אזעלכע קלאנגען ווערען פערשפרייט, ...ס קאן זיין א מלאכה נאר פון שפעקולאנטען ...פרעמדע פיינדליכע פאקטארען פון דער מלוכה. ... מיניסטער האט געווארענט אלע, וועלכע גלויבען ...די קלאנגען געגען אנטיילנעהמען אין דער שווע... ...ר ארבייט, די ארבייט פון דער רעגירונג, האט ... פינאנץ־מיניסטער געזאגט, געווונר צו מאכען ...ווירטשאפט און פינאנסען פון פוילען ווערען גע־...עט ווייטער אהן אויפהער און זי גיט שוין גוטע ...אלטאטען.

...אין דעם כאאס אויף די וועלט־בערזעס בעת דער ...ע פון דאלאר איז זיך דערווייל שווער צו אריענ־...ן וועגען דעם צי דאס פאלען איז נאר אנ׳אי־...טשהענדער ענין אדער האט טענדענצען ארפצו־...ינערן דעם דאלאר און אנדערע וואלוטעס. יע־...נפאלס האבען מיר נישט קיין גרונד צו צוויפ־... אין די ווערטער פון וויצע־פרעמיער קוויאט - ...ווסקי, אז די פוילישע וואלוטע בלייבט פעסט און ...ר דראהט דערווייל נישט קיין שום סכנה.

י.

צו אונזערע לעזער!

די טעג הויבט זיך אן דרוקען אין

„נייעם פאלקסבלאט"

א ליטעראריש־קינסטלערישער ראמאן

פון א בעקאנטען יודישען שריפטשטעלער.

(פרטים — קומען.)

קאמף געגען אנטיסעמיטיזם

בשותפות'דיגע מיטינגען פון פוילישע און יודישע ארבייטער אין ווארשא

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

היינט זענען אין ווארשא פארגעקומען גרויסע מיטינגען געגען אנטיסעמיטיזם, א גרויסער מיטינג פון פ.פ.ס.'ישע ארבייטער איז פארגעקומען אויף ווארעצקא 7. ס׳האבען גערעדט א גאנצע רייה פ.פ.ס.־ישע רעדנער געגען דער אנטיסעמיטישער העצע. ס׳האט אויך גערעדט א פארשטעהער פון די פוילישע סאציאליסטישע אקאדעמיקער, וועלכער האט געזאגט, אז נאך די לעצטע געשעהענישען אין די הויפטשו־לען ווארפט ער אפ מיט חרפה און עקעל דעם טיטעל אקאדעמיקער.

ס׳האט אויך גערעדט א פארשטעהער פון די יודישע ארבייטער, ס. ליכטענשטיין.

אין קינא „פאמא" אויף פושעיאזער איז פארגע־קומען א מיטינג פון האנדעלס־אנגעשטעלטע. עטליכע רעדנער האבען גערופען צו קעמפען געגען אנטי - סעמיטיזם צוזאמען מיט די פוילישע ארבייטער.

ווייטערדיגע ארבייטען פון סיים

עקספאזע פון אויסערן-מיניסטער מיטוואך 12 א זייגער בייטאג

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

היינט מאנטאג קומט פאר א ווייטערדיגע זיצונג פון דער בודזשעט־קאמיסיע ביים סיים, די עקס־פאזע פון מיניסטער בעק וועט געהאלטען ווערען אין דער אויסערן־קאמיסיע מיטוואך 12 א זייגער בייטאג, די רעדע וועט טראנסמיטירט ווערען דורך ראדיא.

פרייטאג קומט פאר א פלענאר־זיצונג פון סיים.

היינט — דער אורטייל אין פראצעס וועגען ערמארדען מינ. פיעראצקי

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

דער פארזיצער פון פראצעס וועגען דער ערמארדונג פון מיניסטער פיעראצקי האט ערקלערט, אז היינט מאנטאג 12 א זייגער בייטאג וועט ארויסגעטראגען ווערען דער אורטייל. די אויס־לענדישע קארעספאנדענטען פון די גרעסטע צייטונגען אין ענגלאנד און אמעריקא האבען בע־קומען די אנווייזונג פון זייערע צייטונגען באלד צו שיקען דעפעשען מיט׳ן טעקסט פון אורטייל.

אונזער ווארט

עקסצעסען און פלאקאטען

נאך דער רעדע פון דעפּ. מינצבערג אין דער בודזשעט־קאמיסיע פון סיים וועגען אנטי־יודישע עקסצעסען און וועגען העץ־פלאקאטען, וועלכע ווע־רען אונגעשטערט ארויסגעהאנגען, האט דער וויצע־מיניסטער גזשיבאווסקי, וועלכער האט אויף דער זי־צונג פערטרעטען דעם פרעמיער, זיך גע‏ווענדעט פאר וואס מען פעראייניגט עקסצעסען מיט עפעס פלא־קאטען.

מירקענען פערשטעהן די כונה פון וויצע־מיניס־טער גזשיבאווסקי. ער האלט, אז עקסצעסען דארפען טאקע נישט פארקומען און דעריבער האט ער צו־געזאגט אלע פאקטען וועלכע זענען געשילדערט גע־ווארען דורך דעפּ. מינצבערג איבערצוגעבען דעם פרעמיער, אבער וואס פאר א בעדייטונג האבען פלא־קאטען פון 12 מעטער לאנג, וועלכע ווערען אויס־געהאנגען איבער דער גאנצער ברייט פון דער גאס אהן אויף וועלכע עס זענען אויפגעשריבען העץ־אויפשריפטען און אנטי־יודישע באיקאט־אויפרופען. פארן מיניסטער זענען דאס קלייניגקייטען, ווייל ווער ס׳וויל לייענט זיי און ווער ס׳וויל נישט לייענט זיי נישט, ווער ס׳וויל פאלגט דאס, וואס דארט ווערט אויפגעפאדערט אהן ווער ס׳וויל נישט פאלגט נישט, פאר אונז אבער, געגען וועלכע די פלאקאטען זענען געווענדעט, זעהט דער ענין שוין גאנץ אנדערש אויס. מיר ווייסען, אז העץ־פלוג־בלעטלער און העץ־פלאקאטען, וועלכע ווערען אונגעשטערט פונאנדער־געטיילט אהן אויסגעהאנגען, זענען דער שטויס, דער אנהויב צו ארגאניזירען און אויספיהרען עקסצעסען.

די עקסצעסען, געגען וועלכע דער וויצע־מיניס־טער זאגט זיך אפער קאטעגאריש ארויס ברעכן נישט אויס פלוצלינג. זיי זענען א רעזולטאט פון א העץ־קאמפאניע, וועלכע דערפיהרט צו די דאזיגע עקס־צעסען, דעריבער פעראייניגען מיר די פראגע פון אר־גאניזירען די עקסצעסען קודם־כל דורך פלוג־בלע - טער און פלאקאטען מיט דער פראגע פון די שויך־פארגעקומענע עקסצעסען, מיר האלטען, אז מ׳דארף פערוועהרען יעדע ארט פאר־אגיטאציע און דאן וועט אפשר שוין איבריג זיין צו רעדען וועגען די עקסצע־סען גופא.

ב.

נייע בעגרענצונגען פאר עולים־קאפיטאליסטן
און אויך פאר דער טוריסטישער בעוועגונג

ירושלים, 12 (יט"א טעלעגראפיש)

פון מאסגעבנדע קוועלן טיילט מען מיט, אז די רעגירונג גרייט צו נייע בעגרענצונגען פאר עולים־קאפיטאליסטן און פאר דער טוריסטישער בעוועגונג.

פון איצט אן, וועלן קאפיטאליסטן מוזן אויפווייזן 2 טויזנט פונט, טוריסטן וועלן מוזן איינלעגן קויציע 80 פונט (ביז איצט 60).

ס'וועט אויך בעגרענעצט ווערן די צייט פון די רעכט אויסצונוצן די סערטיפיקאטן. אין אייראפע וועלן די סערטיפיקאטן מוזן אויסגענוצט ווערן אין משך פון 3 חדשים נאכדעם ווי מ'האט זיי בעקומען. אין אמעריקע — 4 חדשים.

היטלער ווידער קראנק

פאריז, 12 (ספ. טעל.)

דאס „פאריזער טאגעבלאט" מעלדעט פון בערלין, אז היטלער איז ווידער קראנק געווארען אויפ'ן האלז, און נאך דער לעצטער אפעראציע איז איהם ווידער אנגעוואקסען א פרישער געשוויר.

באמבע אויפ'ן פרעזידענט פון קובא

לאנדאן, 12 (ספ. טעל.)

פון קובא מעלדעט מען, אז אויף דעם דארטיגען נייעם פרעזידענט איז 2 שעה נאכ'ן ערוועהלען איהם געווארפען געווארען א באמבע, וועלכע האט אבער נישט אויפגעריסען. די פרוי, וואס האט די באמבע געווארפען איז ארעסטירט.

2 מיליארד 460 מיליאן רובל דעפאזיטען אין ראטען־רוסלאנד

מאסקווע. פאר א מיטארבייטער פון „עמעס" האט דער שעף פון דער הויפט־פערוואלטונג פון די מלוכהשע שפאר־קאסעס אין ראטען־רוסלאנד ה' אזעדיאנסקי איבערגעגעבען, אז צום 1. יאנואר 1936 האט די סאלדא פון די איינשפארונגען פון די ארבייטענדיגע אין ראטען־רוסלאנד דערגרייכט 2 מיליארד 460 מיליאן רובעל. די דאזיגע סומע געהערט 15 מיליאן 300 טויזענד דעפאזיטערס פון וועלכע איבער צוויי דריטעל זענען ארבייטער און אנגעשטעלטע.

„פראפ. מאמלאק" (געלע לאטע)
אין קיעווער יודישען מלוכה־טעאטער

דער קיעווער מלוכה'שער יודישער טעאטער שפילט „פראפעסאר מאמלאק" פרידריך וואלף.

די פיעסע האבען געשטעלט צוויי יונגע רעזשיסערען פונ'ם טעאטער — עמדינאר און א. נוגער. די קינסטלערישע אויספיהרונג פונ'ם ספעקטאקל האט געמאכט דער יונגער קינסטלער בארייבאוועץ.

מוזיק צו דער פיעסע האט ספעציעל אנגעשרייבען דער דייטשער קאמפאזיטאר האנס האוסקע.

דייטשלאנד אויף דער „שווארצער ליסטע" אין אמעריקא
אז דעריבער וועט זי נישט בעקומען קיין הלואה

וואשינגטאן, 12 (ספ. טעל.)

אויף אנ'אנפראגע פון א צייטונגס־קארעספאנדענט האט מען אין פינאנצמיניסטעריום ערקלערט, אז דייטשלאנד זאל בעקומען א הלוואה אין די פאראייניגטע שטאטען קאן קיין רייד נישט זיין. די דייטשע רעגירונג האט נישט בעצאהלט די פאראייניגטע שטאטען די סומע פון 19 מיליאן מיט 200.000 פונט שטערלינג, וועלכע איז דורך א געמישטען טריבונאל צוגע'פסקנ'ט געווארען לטובת אמעריקא. זי האט זיך אויך אפגעזאגט צו דעקען די הוצאות פאר אויסהאלטען דעם אמעריקאנישען אקופאציע־קארפוס בוום רהיין. דייטשלאנד איז דערום ארויסגעשטעלט געווארען אויף דער שווארצער ליסטע פון די מלוכות וועלכע האלטען נישט זייערע פערפליכטונגען און אלע איהרע איצטיגע בעמיהונגען צו בעקומען וועלכע עס איז הלוואה אפילו און דער מינימאלסטער פארם זענען אומזיסט.

נאטור־קאטאסטראפע אין פראנקרייך

פאריז, 12 (ספ. טעל.)

נאהענט פון דער שטאט עפ אין דרום מזרח פון פראנקרייך האט זיך אנגעהויבען אפצורוקען א מאסע ערד פון א מיליאן קוביק־מעטער, די מאסען רוקט זיך מיט א שנעלקייט פון 3 מעטער א טאג. די ערד האט פערשיט א קאנאל און געשאפען א גרויסע קינסטליכע אזערע, דאס וואסער בעדראהט די שטאט.

אויף דרום פון גרענאבל האט זיך אנגעהויבען אפצורוקען א הויכער בארג, צוליב וואס א טייל איז ארויסגעשטויסען געווארען פון איהר קאריטע, די פערבינדונגען מיט די ארומיגע דערפער איז איבערגעריסען געווארען.

קורצע דעפעשען

בוקארעסט, 12 (ספ. טעל.) דער קעניג קארל און דער טראן־פאלגער מיכאל זענען ארויסגעפאהרען אויף א וויזיט צו דער יוגאסלאווישער קעניגין.

ניו־יארק, 12 (ספ. טעל.) דזשאן היילען, וועלכער האט זיין 8 יאהר פערנומען דעם אמט פון ניו־יארקער בירגערמייסטער, איז היינט געשטארבען אין עלטער פון 67 יאהר.

טרענטאן, 12 (ספ. טעל.) האופטמאן, דער מערדער פון לינדבערג'ס קינד האט אויפגענומען די ידיעה וועגען דעם, אז דער טריבונאל האט אפגעווארפען זיין קאסאציע מיט דער גאנצער רוהיגקייט. ער ערקלערט ווייטער, אז ער איז אומשולדיג.

קראקא, 12 (ספ. טעל.) קיין קראקא זענען היינט געקומען 2 האלענדישע מיניסטארען, דער האנדעלס־מיניסטער און אגרער־מיניסטער.

פאריז, 12 (ספ. טעל.) דער פוטבאל־מעטש פראנקרייך—האלאנד האט זיך געענדיגט מיט א זיג פון האלאנד 1:6.

פאר אמעריקע האט אויך די „געשטאפא „דרך־ארץ"
רעוויזיע אין דער וואוינונג פון יט"א־קארעספאנדענט סמאליאר אין בערלין

בערלין, 12 (יט"א טעלעגראפיש)

אין די קרייזען פון די אויסלענדישע קארעספאנדענטען, האט געמאכט א שטארקען רושם די רעוויזיע, וואס די „געשטאפא" האט אדורכגעפיהרט ביי דעם יט"א־קארעספאנדענט סמאליאר. די אגענטען האבען ביי סמאליאר' אדורכגעפיהרט א שטרענגע רעוויזיע, צוגענומען פערשידענע פאפירען, דעם פאס און פערשידענע ידיעות. די אגענטען האבען סמאליארן איינגעלאדען, ער זאל מיט זיי מיטגעהען אין דער פאליציי, פלוצים איז צו סמאליארן געקומען א בעקאנטער אמעריקאנער זשורנאליסט. זעהענדיג, וואס ס'טוט זיך, האט דער אמעריקאנער זשורנאליסט ערקלעהרט די פאליציי־אגענטען, אז אויב מ'וועט סמאליארן ארעסטירן, וועט ער אינטערווענירען אין אמעריקאנער קאנסולאט, און וועט די ידיעה איבערגעבען דער אמעריקאנער פרעסע. די אגענטען האבען דעם אמעריקאנער זשורנאליסט ערקלעהרט, אז זיי לאזען איבער סמאליארן אין דערהיים ביז מארגען. צומארגענס, ווען סמאליאר איז געקומען אין דער פאליציי, האט מען איהם איבערגעבעטען און ערקלעהרט, אז ס'איז געשעהען א מיספערשטענדניש, און איהם צוריקגעגעבען די פאפירען און דעם פאס.

אין שייכות דערמיט, האט דער פערבאנד פון אויסלענדישע קארעספאנדענטען אינטערווענירט אין אויסערן־מיניסטעריום. דער מיניסטער האט דער דעלעגאציע ערקלעהרט, אז די רעוויזיע איז געמאכט געווארען צוליב דעם, וואס סמאליארס ידיעות זענען „גרויל פראפאגאנדע".

דייטשלאנד די אנטיסעמיטישע גיפט־צענטראלע פאר דער גאנצער וועלט

בודאפעשט (יט"א) אין בודאפעשט זענען די לעצטע טעג פערשפרייט געווארען אין א זעהר גרויסער צאהל אנטיסעמיטישע פלוגבלעטער. מען האט געהאט לכתחילה אנגעגעבען, אז די פלוגבלעטער שטאמען פון א וויענער דרוקעריי, די דורכגעפיהרטע אויספארשונג האט אבער בעוויזען, אז די פלוגבלעטער שטאמען פון ערפורט אין דייטשלאנד פון וואנען עס ווערען פונאנדערגעשיקט איבער דער גאנצער וועלט אנטיסעמיטישע פלוגבלעטער. די ערפורטער צענטראלע שטעהט, ווי בעקאנט, אונטער דער לייטונג פון אולריך פליישהאוער, וועלכער האט געשפילט זיין „בעקאנטע" ראל אלס „עקספערט" אויף דעם בערנער פראצעס געגען די פערשפרייטער פון די „זקני־ציון־פראטאקאלען".

פראנצויזישער קארדינאל געגען די דייטשע גזרות אויף יודען

פאריז, 12 (ספ. טעל.)

א גרויסען איינדרוק האט געמאכט די ערקלערונג, וואס דער פראנצויזישער קארדינאל ווערדיער האט ארויסגעגעבען אין נאמען פון פויפסט, מיט וועמען ער האט גערעדט פערזענליך.

אין דער ערקלערונג ווערט דער היטלעריזם שטארק קריטיקירט, ווייל ער פערפאלגט מענשען פון אנדער נאציאנאליטעט און אנדערען גלויבען. דאס איז — ווערט געזאגט אין דער ערקלערונג — געגען דעם גייסט פון דער קריסטליכער רעליגיע.

די גאנצע געזעלשאפט מוז זיך פאראייניגען אין דער אקציע פון בירגער־קאמיטעט צו העלפען די ארימסטע!

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32

עמפפאנגס־שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענד

תומכי־אורחים

פאמארסקא 18, טעל. 266-31

מיר טיילען מיט, דאס אין פעראיינס קאנצעלאריע אמטירט

אנ'אדוואקאט

יעדען מאנטאג און מיטוואך פון 8 ביז 9.30 אווענט און ערטיילט

יורידישע עצות

פאר מיטגלידער, שפענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאר אונפערמעגליכע — גענצליך אומזיסט.

א מינימאלען אפצאהל ווערט גענומען פאר דורכפיהרען פראצעס.

נעמען צום אדוואקאט ווערט ארויסגעגעבען פון 5—7 אווענד.

די פערוואלטונג.

אונזער ג' גבאי ה' יע"ב גאלדפינק און פרוי, צוליב' פריהצייטיגען טויט פון זייער זונעלע

בנימין נ"ע

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

מטית סטאלניקאווימש, שלמה גאלדבערג, יעקב גאלדהארד און אלע מתפללים

געדענקט, שטשעשליווי

ביי

צים ווינטער־סעזאן, א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער און פאלטענס פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

געדענקט פראנט II שטאק.

א הארציגען מזל־טוב

ווינשען מיר אונזער ליבען פעטער און מוהמע שלמה און לאה הערשענהארן (לובלין) צו דער חתונה פון זייער ליבע טאכטער פריידע מיט ה' משה בלאנק

מיר ווינשען אייך פיל נחת און דעם יונגען פאר א גליקליך און צופרידען צוזאמענלעבען.

גוטשא און מאיר לייזער רייך

אין גיכען ערשיינט דער

„לאדזער שפיגעל"

אילוסטרירטער ליטעראריש־פאטירישער וואכענבלאט פאר'ן כלל־ישראל

דעם „לאדזער שפיגעל" וועט מען בעקומען אין אלע קיאסקען, ווי אויך אויף דער גאנצער פראווינץ.

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן־פאריין

געפינט זיך

אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22

טעלעפאן 264-38.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגלין פון 6 ביז 9 אווענט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות. אויסגעגליכן סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיטיע־פראצעסען.

BUCHALTER, rutynowany bilansista na stanowisku ma jeszcze kilka wolnych godzin. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją. Opłata przystępna. — Leon KRELL, Piotrkowska 79, m. 40. tel. 145-64.

אויערען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטארישעם פון 9-2 און פון 4-8 אווענט.

Dr. med.

A. Banasz

כירורג · אוראלאג

Wólczańska 23, tel. 139-88

האט בענייט די אויפנאהמען.

נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr. med.

P. Braun

ספעציאליסט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 81

טעלעפאן 100-57.

נעהמט אן פון 8--1 און פון 4--8 אווענט.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט.

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אוו.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־ קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.

נעהמט אן פון 4—8 אווענר.

פאר גאלד,

בריליאנטען ביזשוטעריע

און לאמבארד־ קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

Dr. med. **LEON FAMILIER**

אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען

שערפיגן 37 (בענעדיקטא) 6.

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

אביסיניען פערנומען מאקאלע?

בעלגיען וועט אין פעלקער-ליגע ארויסרוקען א נייעם שלום-פארשלאג

לאנדאן, 12 (ספ. טעל.)
פון אביסיניען קומען אן ידיעות, אז די איטא-ליענישע ארמעע טרעט אב כסדר אויפ'ן גאנצען פראנט נאך דער גרויסער מפלה וואס זיי האבען גע-ליטען אין די לעצטע שלאכטען. די ערשטע פאר-טרופן פון דער אביסינישער ארמעע האבען פער-נומען די פארשטאט פון מאקאלע. עס ווערט איבער-געגעבן, אז די אביסיניער האבען פערנומען 20 טאנקען. די רעגענס דויערען, און א סך איטאליע-נישע שווערע אויטאמאבילען זענען געבליבען שטעקען אין די בלאטעס.

צוגעגרייט נייע שריט צו פארענדיגען דעם קאנפליקט צווישען איטאליען און אביסיניען. די צייטונג „איוו-נינג סטאנדארד" שרייבט, אז אין די פראנצויזישע פאליטישע קרייזען קורסירען קלאנגען, אז די אי-ניציאטיוו אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען אן אויסגלייך וועט דאס מאל קומען פון איטאליען, וועלכע וועט זיך ווענדען צום פעלקער-בונד מיט דער פאדערונג ארויסצושיקען קיין אביסיניען א קאמי-סיע פון נייטראלע עקספערטען, וואס זאלען האבען אלס אויפגאבע צו אבסערווירען די מלחמה-שריט פון ביידע קעמפענדע צדדים. אזא פראיעקט איז שוין איבריגענס ארויסגערוקט געווארען אויך מצד אבי-סיניען. די כוונה פון איטאליען מיט איהר דאזיגען פארשלאג איז אבער, אז דער קאמיטעט זאל אויפן ארט אויספארשען די מעגליכקייטען פון צוטרעטען צו אונטערהאנדלונגען וועגען שליסען א שלום, וואס זאל נישט צו פיל אראפרייסען דעם פרעסטיזש פון איטאליען. נאכ'ן צוריקקומען פון דעם דאזיגען קאמיטעט זאל אויפ'ן פארום פון פעלקער-בונד דער נייער שלום-פארשלאג ארויסגערוקט ווער'ן מצד בעלגיען.

לאנדאן, 12 (ספ. טעל.)
א גרויסע בעאונרואיגונג האט ארויסגערופען די ענטדעקונג, אז אויפ'ן ים צווישען דענעמארק און ענגלאנד האט מען געפונען ארומשווימען גע-ווים-פערלעגטע מינעס, וועלכע זאלען קאנען אי-בעררייסען די קאמוניקאציע מיט ענגלאנד אין פאל פון קריג. איינע פון די מינעס האט מען אויפ-געכאפט און געבראכט צו שלעפען צו א ענגלישען קריגס-פארט, כדי פעסטצושטעלען פון וואנען זי שטאמט.

—×—

לאנדאן, 12 (ספ. טעל.)
דער ענגלישער קריגס-קארעספאנדענט ספעצ-... וועלכער פערבריינגט אויפ'ן קריגס-פראנט ... מאקאלע גיט איבער, אז די סיבה פון די ... פון גענעראל באדיאלא איז אהן שום צווייפל דאס, וואס די קאלירטע זעלנער האלטען אין פערראטען, ווי אויך דאס, וואס די אפיהרער ... די ווילדע שבטים גיבען זיך פרייוויליג איבער ... די הענד פון די אביסיניער.
צווישען די אנפיהרער פון די ווילדע שבטים, ... זענען אריבער אויף דער זייט פון איטאליען, ... זיך ספעציעלע עמיסארען פון נעגוס, וועלכע ... אן אגיטאציע אין די אסקירישע רייהען. ... טיילען מיט די אביסיניער אויף א געהיימניס-... אופן וועגען יעדער בעוועגונג פון דער ... ישער ארמעע.
בעת די לעצטע שלאכטען זענען גאנצע אפ-... אסקירען איבערגעגאנגען צו די אביסי-... און גלייך אויפ'ן ארט געעפענט א פייער אויף ... איטאליענער.
מיט עטליכע טעג צוריק איז אויפ'ן צפון-פראנט ... געהען א טראגישער פאל.
די איטאליענער האבען אויף די אביסינישע ... ארויסגעלאזען גיפטיגע גאזען. פלוצלינג ... דער ווינד געענדערט די ריכטונג און געטרי-... די גאזען אויף דער זייט פון די איטאליענער. ... האט גורם געווען, אז 300 יונגע איטאליענישע ... פון בעטאלער פולק, זענען בלינד געווא-... די דאזיגע זעלנער זענען ערשט מיט 2 וואכען ... אנגעקומען אויפ'ן פראנט.

לאנדאן, 12 (ספ. טעל.)
פון אנדערע קוועלען טיילט מען מיט, אז דאס ...נישע מיליטער האט געליטען א גרויסע מפלה, ...רלאזענדיג אויפ'ן שלאכט-פעלד 450 טויטע ...פיל פערוואונדעטע.

לאנדאן, 12 (ספ. טעל.)
אין דער היגער פרעסע האבען זיך בעוויזען ..., אז אין פאריז און אין זשענעווע ווערען

PRYWATNE
Pogotowie Lekarski
Telefon
Legjonów 6
(Zielona)
12-33
czynne bez przerwy całą dob
Szybka pomoc lekarska we wszystkich specjaln

נחום סאקאלאוו'ס גרויסע רעדע

איבער תורה אלס אייביגער פונדאמענט פון דער יודישער קולטור

אין לאנדאן איז פארגעקומען א גרויסער מי-טינג צו בעגריסען נחום סאקאלאוו'ן אלס פרעזידענט פון דער תרבות ארגאניזאציע.
נאך א רייה בעגריסונגען האט נחום סאקאלאוו וועלכער ווערט אויפגענומען מיט א ווארימער אוואר-ציע, געזאגט, אז ס'איז איהם בעזונדערס אנגענעהם צו זיין אנוועזענד אויף אט דעם גוט בעזוכטען מי-טינג, ווייל ער דערמאהנט איהם וועגען די ערשטע ציוניסטישע מיטינגען אין לאנדאן וועלכע האבען קיינמאל קיין גרויסען עולם נישט געזעהען. דאס איז נאך געווען אין די קינדהייטס יאהרען פון דער ציו-ניסטישער פעדעראציע, מיט וועלכער ער שטעהט נאך פון יענע יאהרען אין ענגסטען קאנטאקט.
איך האב אונטערגענומען — זאגט ער ווייטער — מיין נייע ארבייט מיט א געפיהל פון גרויס אחריות, ווייל איך האב גאנץ גוט געוואוסט, אז מען ווערט ער-ווארטען גרויסע רעזולטאטען. עס איז שוין טאקע ארויס דער קול קורא וועגען א פערשטארקטער קול-טורעלער טעטיגקייט צווישען די מאסען פון פאלק בעזונדערס טאקע אין דער ציוניסטישער מחנה גופא און איך וואלט וועלען אז דער ברייטער עולם זאל זיך אויף דעם בארייטוויליג אפרופען.
אין וואס וועט בעשטעהן אונזער ארבייט?
קודם כל דארפען מיר זיך אפשאקלען פון די איצט נאך פערשפרייטע מיטלען: קאנפערענצען, טומעל, רעש. דאס איז אלץ אויבערפלעכליך, עס וועט דער-מיט קיין נייע קולטורעל לעבען נישט געשאפען ווערען.

געגען קולטורעלער איזאלאציע פון ארץ ישראל.

מיין שטרעבונג איז אבער, אריינצוברענגען א שטראם פון נייעם קולטורעלען לעבען אין אלע ווינק-לען פון דער אומה, אנ'אינערליכען בעוואוסטזיין, אז ציוניזם און העבעראישע קולטור זענען היינו הך, זענען אנ'אונצוטיילבארע איינהייט, די העבערעאי-שע קולטור האט שוין די אויבערהאנד אין ארץ ישראל, אבער מיר טארען בשום אופן נישט איזאלירען אונזער הייםלאנד שפראכליך און קולטורעל פון דעם גלות, וואו עס וואוינט דאך נאך דער רוב מנין און בנין פון אונזער אומה. דער גלות דארף זיך אויך אונ טערנארטלען און דורכמאכען די זעלבע חבלי לשון, די זעלבע שפראך און קולטור וועהטאגען ווי דער ישוב אין ארץ ישראל.

ווען מיר פערנאכלעסיגען אט דעם חוב אפילו אויף איין הנע אין ארץ ישראל, וואס וואלט געווען דער פועל יוצא פון דער פערשטארקטער עליה פון אונזערע אונגליקליכע דייטשע ברידער? דער ענט-פער איז קלאר: מיר קענען נישט דערלאזען די ענט-שטעהונג פון א דייטשער קאלאניע אין פולען זין פון ווארט, וואו די דייטשע שפראך און קולטור זאלען זיין די מושלים בכפה!
דערפאר טאקע איז אונזער קולטורעלער קאמף, אונזער גרויסע אנשטרענגונג צו פעראייניגען דאס פאלק אונטער די כנפי השכינה, דער שפראך פון תנ"ך.
דער תנ"ך, אונזער גרויסע הייליגע תורה דארף טאקע זיין דער פונדאמענט פון אונזער קולטורעלען בנין, איך בין חולק אויף פיל אין דער קולטורע-לער איינשטעלונג, פון דעם רעליגיעזען יודענטום, אבער און איין פרט דארף מען אט די יודען רעכט גע בען. זיי האבען זיך געטריי געהאלטען אין דער תורה געזווייגען פון איהר זייער גייסטיגע גאנצע יניקה, ליידער איז זייער אויפפאסונג א צו ענגע. בלויז דאס אפהיטען פון געוויסע מצוות, פאר אונז דארף די תורה זיין עטוואס ברייטערס אוז אומפאסענדערעס, א שטיץ פונקט פאר דער נייער יודישער וויסענשאפט וואס דארף פארטזעצען די טראדיציע פון דער דייטשער חכמת ישראל.
אריבערגעהענדיג אויף יודיש, אפעלירט ווידער דער חשובער רעדנער פאר א גרויסער קולטורעלער אנשטרענגונג, פאר א מאסען אנשליסונג אין דער תרבות' בעוועגונג ווס דארף איצט אויסגעברייטערט און פערצווייגט ווערען.
עס איז נאר א מזל זאגט ער אז איהר געפינט זיך איצט אינם פרייעם ענגלאנד. איהר וואלט זיך אפשר איצט געווען געמאטערט צוזאמען מיט די טויזענדער און מיליאנען דייטשע און פוילישע יודען, העלפט זיי נישט נאר מאטעריעל, נאר אויך גייסטיג: ראטעט וועט זיי פון גייסטיגער דעמאראליזאציע דורך שטי-צען די תרבות בעוועגונג אזוי ארום די צאהל-רייכע העבעראישע שולעס, וועלכע עקזיסטירען איצט ממש מיט ניסים. העלפט פערזארגען די חלוצים אויף הכשרה, וואס אויף זיי איז ארויפגעלעגט געווארען א נייע „גזרה" — צו לערנען העברעאיש — העלפט זיי פערזארגען מיט פאסענדע לעהרער! העלפט שאר פען אנ'אומת קולטורעלען גלות!

Dr med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20.

חלוקי דעות וועגען בחזעצען יודען אין עבר-הירדן

ירושלים, 12 (יט"א טעלעגראפיש)
די אראבישע פרעסע טיילט מיט פון עבר-הירדן, אז צווישען דעם פרעמיער און דעם ענג-לישען פארשטעהער אין אמאן, איז געקומען צו חלוקי דעות וועגען דער פראגע פון ערמעגליכען יודען זיך צו בעזעצען אין עבר-הירדן.

10 „אונלעגאלע" עולים

ערקלערט א הונגער-שטרייק

ירושלים. 12 (יט"א טעלעגראפיש)
א גרופע פון 10 „אונלעגאלע" עולים, וואס זענען שוין אפגעזעסען זייער צייט אין תפיסה און זענען נאך ביז איצט נישט בעפרייט געווארען, האבען ערקלערט א הונגער-שטרייק. זיי פאדערען מ'זאל זיי תיכף בעפרייען פון דער תפיסה.

לאדזער נייעס

ארגאניזירונג פון די מענדעלע-פייערונג אין לאדז

נעכטען אין איז אין לאקאל פון „ארט" פארגעקומען א בעראטונג פון פארשטעהער פון פערשידענע אינסטיטוציעס אין צוזאמענהאנג מיט דער אקציע, וואס י.וו.א. האט אונטערגענומען צו ארגאניזירען די מענדעלע-פייערונגען ביי אונז אין שטאט.
דעם פארזיץ האט געפיהרט ל. לעווין.
נאך א לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען צו שאפען אן עקזעקוטיוו, אין וועלכע עס געהען אריין צו 1 פארשטעהער פון י.וו.א. יודישע טעאטער-סטודיע, צענטראלער האנדוועקער פערבאנד, פילסודסקיעגא 69, האנדווערקער-עקספא-זיטור פיעטרקאווער 20, בראכאוו-ביבליאטעק, שול קולט, אייזענשלאס - ביבליאטעק, זש. ט.ק. און פריינד פון ארבייטענדיגען ארץ-ישראל, צוזאמען 9 פערזאן.
דער דאזיגער עקזעקוטיוו דארף תיכף צוטרע-טען צו ארגאניזירען די מענדעלע-פייערונגען.
ביז-איצט האבען זיך אנגעשלאסען אין דער י.וו.א.-אקציע 15 קולטורעלע גרופירונגען.

קאנטראלירט די פאבאר-רשימות

(א) פון 2טען ביזן 16טען יאנואר 1936, וועלען אין מיליטערישען ביורא ביי דער שטאט פערוואלטונג פעטריקאווער 165, אין די ביורא שעה'ן אויסגעלעגט ווערען די רשימות פון די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1915.
די פעראינטערעסירטע פאבאראווע דארפען קאנ טראלירען די ריכטיגקייט פון דער רעגיסטראציע און אויב זיי וועלען בעמערקען א פעהלער אדער אונפינקטליכקייט דארף מען וועגן דעם באלד מעלדען

ראדיא - פראגראם

מאנטאג, ד. 13-טען יאנואר

6.34 גימנאסטיק. 6.50 פלימען. 8 אודיציע פאר שולען. 11.57 צייט-סיגנאל. 12.03 ידיעות. 12.15 מוזיק. 1.25 הויזווירטשאפט 1.30 די באבעס מעשה'לעך (פלי-טען). 3.12 בערזע. 3.15 עקספארט. 3.20 ווארשאוער בערזע. 3.30 — באלעט - מוזיק. 4.15 — קאנצערט. 4.45 — צוויי סקעטשען. 5 — ווירטשאפטליכער שמועס. 5.15 א מינוט פאעזיע. 5.20 אריעס פון לידער. 6 פאר-טעפיאן - קאנצערט. 6.30 „ווי אזוי האב איך מיך גע-גיטשט — שמועס פאר יונגלעך. 6.45 לידער. 7 רע-פארטאזש. 7.20 רעקלאמע - קאנצערט. 7.35 ספארט, 7.50 אקטועלער שמועס. 8 פון די סטזשעלצעס. 8.30 פלימען. 8.45 אווענד-ידיעות. 9 אלטע דייטשע פאלקס-לידער. 9.30 ליטעראריש אווענט. 10 סימפאנישער קאנצערט 11 ידיעות, קאמוניקאטען. 11.05 טאנץ-מוזיק.

די יודישע לאנדווירטשאפט אין בירא-בידזשאן

דערפאלגען אין יאהר 1935 און די פערספעקטיווען אויפ'ן יאהר 1936

אין מאסקווער „אמת" שרייבט קאמענעצקי וועגען ...ערפאלגען פון דער לאנדווירטשאפט אין יאהר ... און די אויסזיכטען אויפ'ן יאהר 1936 אין ...בידזשאן אט וואס:
אין 1935 יאהר איז דער פערזיי פון זומער-... — פערגרעסערט אויף 5 טויזענד העקטאר; ... קעגען דעם 1934 יאהר און איז דורכגעפיהרט ... אין א סך געפרעסטערע טערמינען, ווי אין ... פריהערדיגע יאהרען און איז פערענדיגט געווא-... מיט 20 טעג פריהער, ווי אין יאהר 1934, סיי ... פערזייה און סיי דעם אראפנעהם האט די יודי-... אויטאנאמע געגענט פערענדיגט איינע פון די ... איינ'ם ווייט-מזרח'דיגען קאנט. צום ערשטען ... האט מען אין דער געגענט אראפגענומען מיט ... 10 טויזענד העקטאר, דערפון 4,800 העק-... אויף קאלווירטישע פעלדער. בעסער ווי אין ד' ... יאהרען זענען אויסגענוצט געווארען די ... טראקטערס.
אין 1935 יאהר האט די געגענט איבערגעשטי-... דעם פלאן פון היי-שניט און איז אריינגעטראטען ... ווינטער-פעריאד מיט א היפשען סכום רעזער-... פון'ם גראבען פיטער אויפ'ן גאנצען פעריאד, ... דאס פיה דארף שטיין אין די שטאהלען. עס ... אויך די צאהל בינען-פאמיליעס, וואס האט ... אין אלע סעקטערס אין 1935 יאהר ביז ... 16 טויזענט בינען. בעדייטענדיג איז געשטי-גען דער אינטערעס פון די קאלווירטניקעס צו ענט-וויקלען סעדעריי.
אויסערדעם, האט די געגענט אין 1935. יאהר דורכגעפיהרט א רייהע לאנדווירטשאפטליכע מאס-מיטלען פאר דער ווייטערדיגער פארברייטערונג און פערבעסערונג פון דער לאנדווירטשאפט אין 1936. יאהר: עס איז מעליארירט געווארען 5 טויזענט העק טאר און איצט איז שוין אין אלע סעקטערס פון דער לאנדווירטשאפט פאראהאן ביי 18 טויזענט העק-טאר מעליארירטע ערד, דער פלאן פון צוגרייטען פריה-אקער פאר'ן קאלווירטיש-פויערישען סעקטער איז איבערגעשטיגען געווארען — אנשטאט 10 טוי-זענט העקטאר לויט'ן פלאן איז אויפגעאקערט געווא-רען פריהער-אקער 11 טויזענט העקטאר.
דער פלאן פון דער פאלקס-ווירטשאפט אין דער יודישער אויטאנאמער געגענט אויפ'ן יאהר 1936, וואס דער פערבאנדישער מלוכה-פלאן האלט שוין ביים בעשטעטיגען, זעהט פאר א רייה מאסמיטלען צו פערברייטערען די לאנדווירטשאפטליכע פראדוק ציע אין יאהר 1936 און דורכפיהרען צוגרייטונגס-מאסמיטלען פאר נאך א סך א שנעלערער פונאנדער-וויקלונג פון דער לאנדווירטשאפט צום סוף פונ'ם צווייטען פינף יאהר.
דעם פערזייה-שטח פראיעקטירט מען צו פער-גרעסערן אין 1936. יאהר אויף 5 טויזענט העקטאר לגבי דעם יאהר 1935 און דערפיהרען איהם ביז 44 טויזענט העקטאר. עס ווערט לויט'ן פלאן פאר-אויסגעזעהען: צו ארגאניזירען נייע דריי ראיאנען — ד יוואלאטשאיעווקער אין סמידאוויטשער ראיאן, בליוכעראווער און בליוכעראווער ראיאן און סטא-לינער אין סטאלינער ראיאן. עס איז פערפלאנירט אריינצופיהרען 113 נייע טראקטערס אין די טראקט-טער-סטאנציעס און אין די ראטווירטען. 50 נייע פראכט און פאסאזשיר-אויטאמאבילען, 60 קאמ-באהנען, עס ווערט בעדייטענדיג פערשטארקט דער טראקטערשער צוקייטעל-אינווענטאר, וואס איז בעזונדערס וויכטיג אויפאקערען רויה-ערד. דאס וועט זיכערען די מעגליכקייט אריינצונעהמען נייע רויה ערד אינ'ם לאנדווירטשאפטליכען אומזאץ.
עס איז אויך פערפלאנירט געווארען צו פער-גרעסערען בעדייטענדיג די צאהל זייה-מאשינעס און דעם אינווענטאר פאר מעכאנישער דרעשונג, וואס איז ביז איצט געווען ביז גאר קנאפ. אין יאהר 1936 וועט מען אריינפיהרען ביי 100 ריסק-זייעל-קעס און ביי 80 קאמפליצירטע דרעש-מאשינעס.
אויסער דעם ווערט פאראויסגעזעהען אריינצופיהרען א רייה מאשינעס אויך צו מעכאניזירען די ארבייט ארום די קארטאפעל, ווי אויך אנדערע דורכאקער-קולטורען, די היי-שניידונג א. ד. גל.
גלייכצייטיג האט דער מלוכה-פלאן פאראויס-געזעהען א רייה ספעציעלע מיטלען אויף צוגרייטען אין יאהר 1936 א בעדייטענדיגע פערברייטערונג פון דער לאנדווירטשאפטליכער פראדוקציע אין דער יודישער אויטאנאמער געגענט צום 1937 יאהר. אינם פלאן פון די קאפיטאלע אינוועסטיציעס ווערט פאר-אויסגעזעהען אויסצוראטעווען אין יאהר 1936 ביי 10 טויזענט העקטאר, אויפאקערען 16 טויזענד היי רויה ערד, אויסקארטשעווען 1800 העקטאר. ביים אויספיהלען איינגאנצען אט די אנגעוויזענע צוגריי-טונג וועט מען אין יאהר 1937 פערברייטערען דעם פערזייה-שטח אויף 10 טויזענט העקטאר.
לויט'ן פלאן פונ'ם פאלקאמעראט דארפען ווע-רען צוגעגרייט 300 נייע טראקטעריסטען, 30 ברי-גאדירען און טראקטער-מעכאניקער, 80 קאמביינערס און געהילפען פאר זיי, 80 שאפערס, 50 בריגאדי-רען פאר פעלדצוכט און פיה-צוכט, 50 רעכענונג-פיהרער פאר קאלווירטען און ביי 200 טוער פאר דער פיה-צוכט — פערוואלטערס פון פיה-צוכטלערי-שע סחורה-פירמעס, וועטערינארע פעלדשערס א. ד. גל.

Doktór
Henrykowski
...עציעל - ארצט פאר מענער - שוועכע -
...האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג:
טראוגוטא 9 טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט.
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 ביטאג.

מעגליך א איטאליעניש־ענגלישער קאנפליקט

אויף דער גרעניץ פון סודאן און ליוויען

אין „בערלינער טאגעבלאט“ איז פערעפענטליכט א אנאליז וועגען דער מעגליכקייט פון א קאנפליקט צווישען ענגלאנד און איטאליען, דער אנאליז איז געמאכט פון א קריגס ספעציאליסט פאר וועלכען די רעדאקציע נעהמט אבער נישט די פעראנטווארטליכקייט.

זייט דער וועלט מלחמה — שרייבט דער ספעציאליסט — האט דאס ענגלישע קריגס מיניסטעריום צום צווייטען מאל געדונגען א ספעציעלע פראכט־שיף איבערצופיהרען מיליטער. די ריזיגע שיף „סיטיא“ פון 20 טויזענד טאן איז פערוואנדעלט געווארן אין א קריגס־טראנספארט שיף. א חוץ ענגלישע פולקען שטעלט עס אויך צו קיין אלעקסאנדריען טאנקס, האר מאטען, און אנדערע קריגס מאטעריאלען, ענגלאנד פערעפענטליכט נישט דערוויל קיין ידיעות וועגען דער שטארקייט פון איהרע מיליטערישע כחות ביים נילוס. דער גרעסטער טייל פון דער עגיפטישער ארמעע איז געשיקט געווארן קיין קארטום אין סודאן. מען קען אננעהמען אז אויך די סאלדאטען וואס זענען איצט געשיקט געווארן קיין עגיפטען זענען אויך בעשטימט פאר סודאן.

דערווייל ציהט אבער דער מארשאל באדאליא אלץ נייע מיליטערישע אפטיילונגען קיין מזרח אפריקא, די איטאליענישע גארניזאנען אין ליוויען, דער איטאליענישער גרעניץ שוץ אין מזרחדיגען טייל פון קירענאיקא ווערט כסדר פערשטארקט. צי איז עריטרעא נאר דער אויסגאנגס פונקט פון א אנגריף אויף טיגריע? צי האט דער סטראטעג באדאליא נאר געטראכט וועגען אביסיניען ווען ער האט אנגעזאמעלט ריזיגע זאפאסען וועגען וועלכע עס מעלדען די לעצטע בעריכטען פון דער געזעלשאפט פון סועץ קאנאל?

עגיפטען און סודאן שטעלען מיט זיך פאר א אאזע וואס ציהט זיך אויף 2000 קילאמעטער, דער צפונדיגער טייל פון דער דאזיגע אאזע אויף מזרח גרעניצט זיך מיט עריטרעא, אויף מערב — מיט ליוויע. אזוי ארום האבען די איטאליענער די מעגליכקייט צוזאמענצוקוועטשען עגיפטען ווי אין צוואנגען. דאס וואלט געגעבען די מעגליכקייט אפצושניידען סודאן פון עגיפטען, הערביי וואלטען זיי געהאט צו טון נאר מיט די ענגלענדער און נישט זיי אויף דעם מיטעללענדישען ים, אויך מיט אנדערע מלוכות. די כוחות וואס ענגלאנד האט אין איצטיגען מאמענט אין עגיפטען און סודאן זענען קוים א פירטעל דערפון וואס איטאליען איז בכוח צו ווארפען אויפן פראנט פון טייך נילוס. האדט אין יענער געגענד קען די מאדערנע בעוואפענונג און קודם כל די טאנקס און מאטאריזירטע דיוויזיעס אויפטון א סך מעהר ווי אין דער בערגיגער געגענד פון אביסיניען.

עס איז קלאר, אז די איטאליענער וועט ביז צום אנהויב פון די רעגענס נישט געלונגען א סך אויפצוטון, זיי האבען שוין דארט א סך מעהר מיליטער ווי דאס איז נויטיג. ביזאיצט האבען זיי נאר אין א בעגרעניצטער מאס געבראכט אין בעוועגונג זייערע ווייסע דיוויזיעס, שוינענדיג זיי. אויף וואס פאר א צוועק האלטען זיי דארט אזויפיל מיליטער? פון די מעלדונגען פון אביסינישען מלחמה פראנט איז צו זעהן אז די איטאליענער האבען זיך דערוויל אפגעזאגט פון פלאן זיך אדורכצורייסען פון עריטרעא דורך דער באהן־ליניע אין סאמאלי, שאפען א צפון־דרומדיגען קארידאר, וואס זאל פעראייניגען ביידע איטאליענישע קאלאניעס, וואס גרעניצען זיך מיט אביסיניען. צי וואלט נישט געווען לאקענדער צו שאפען מעהר ווענינער ביי וואדי־כאלפי א פערבינדונג צווישען עריטרעא און קירענאיקא? פערשטעהט זיך — דאס בעדייט א קאנפליקט מיט ענגלאנד? נאר אין איטאליען זענען פאראן לויט דער מיינונג פון מיטארבייטער פון „בערלינער טאגעבלאט“ איינפלוסרייכע ספערען וואס זענען איבערצייגט, אז צו א קאנפליקט מיט ענגלאנד מוז סיי ווי קומען, און אז מען מוז דעם קאנפליקט ארויסרופען איצט ווען די איטאליענער האבען די גרעסטע שאנסען פון ערפאלג. די דאזיגע שאנסען זענען אמגרעסטען ביים טייך נילוס, עס איז א סך לייכטער זיך ארויפצולאזען פון די הויכקייטען אויף מערב פון עריטרעא קיין סודאן איידער צו קלעטערן פון מאקאלע אויף די משופעדיגע בערג פון צענטראל אביסיניען. ווארפען א מאטאריזירטע דיוויזיע פון ליוויע און וואדי־כאלפי — איז א קלייניקייט.

די אביסיניער וואלטען זיכער נישט געטראכט אנצוגרייפען אויף צפון פון עריטרעא. אויב די איטאליענער וואלטען אפגעטרעטען צוריק הינטערן טייך מארעב. די איטאליענישע גרעניץ אין עריטרעא קען מען פערטיידיגען מיט 40000 מאן. מארשאל באדאליא קען בעפרייען אין עריטרעא און ליוויע צו 150 טויזענט מאן און קען זיי פערוואנדלען אויף א אנגריף אין סודאן.

ער וואלט אבער גענוג געהאט א העלפט דערפון בכדי צוצושלאגען די ענגלישע כוחות וואס די ענגלענדער האבען אויף דעם ווענ. עס איז פאראן א מיינונג אז די ענגלענדער וואלטען געשלאסען דעם סועץ קאנאל נאר עס איז נאך א גרויסער ספק צי וואלטען זיי גענומען אויף זיך די געוואלדיגע פעראנטווארטליכקייט וואס פליסט ארויס פון אזא פאליטיק, ווען אפילו איטאליען זאל נעגען זיי ארויסטרעטען אין סודאן.

די באהן ליניע אין עריטרעא איז איצט מסתמא שוין פערלענגערט געווארן פון אגארדאט ווייטער אויף מערב, נאר אפילו פון אגארדאט אליין איז נישט שווער צוצוקומען ביז קאסאלא. בשעתו האבען די איטאליענער פערנומען קאסאל בכדי אפצוראטעווען עס פאר די ענגלענדער, פון דעם דרוק פון די מאהדיסטען. נאך דער מפלה ביי ארוא האבען זיי דעם דאזיגען וויכטיגען פונקט אפגעגעבען דער סודאנער רעגירונג, זיי האבען עס געטון מיט א שווער הארץ, אבער זיי האבען געמוזט, וויל איטאליען איז דאן געווען שרעקליך אפגעשוואכט.

איצט האט איטאליען נארנישט וואס צו פערלירען. זי רעכענט שוין נישט אויף דער ענגלישער פריינדשאפט, מען קען איצט נישט זאגען מיט דער גאנצער זיכערקייט אז ענגלאנד וואלט אומבעדינגט געוואלט א קלאפ געבען אויפן מיטעללענדישען ים. אין פאל ווען איטאליען זאל מאכען א אנגריף אין סודאן. ווען ענגלאנד זאל אויף דעם מיטעללענדישען ים זיך ארויסווייזען אלס דער אנגרייפענדער צד — און איטאליען וואלט איהר געוואלט אונטערדרוקען די דאזיגע ראלע, בעגרעניצענדיג זיך פריהער מיט א דיווערסיע אין סודאן — וואלט די איצטיגע גינסטיגע קאנסטעלאציע פאר ענגלאנד זיך געקענט ענדערען נישט לטובת לאנדאן. א איטאליעניש־ענגלישען קאנפליקט אין סודאן וואלט מען אפשר געקענט לאקאליזירען. א אנדערע זאך איז אבער א קאמף אויפ'ן מיטעללענדישען ים.

עס איז גאנץ מעגליך, אז די ענגלענדער וועלען ארויסווייזען א ווילען צו פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט איטאליען וועגען פעראייניגען אויף דער יבשה די צפון אמעריקאנישע קאלאניעס, אבער די איטאליענער ווילען מיט כוח פרובירען אדורכצופיהרען אזא פעראייניגונג. אין אזא פאל וואלט אביסיניען, אמת צייטווייליג געווארען א צווייטראנגיגער קריגס־פלאץ, נאר ביים איצטיגען צושטאנד וואלט געווען א אונזין אויב איטאליען וואלט אנפאלען אויף ענגלאנד אויפ'ן מיטעללענדישען ים, אבער א אנגריף אויף דער געגענד פון טייך נילוס דאס איז א מעגליכקייט — ווי עס פערזיכערט דער מיטארבייטער פון „בערלינער טאגעבלאט“ — וואס ווערט מצד די איטאליענער גענומען אין אכט.

ווען מארשאל באדאליא איז געפאהרען קיין אסמארא האט מען באלד געשמועסט, אז איטאליען טראכט נישט נאר וועגען נענוס, שיקענדיג איהר גרעסטען סטראטעג דארט, ווי אויך יעדער אנדערער אויף זיין ארט וואלט דאמזעלבע בעוויזען וואס ער

נאך דער רעדע פון פרעז. רוזוועלט

ווי אזוי וועט די טאקטיק פון רוזוועלט'ן ווירקען אויף דער מלחמה

זיכער געהערט די דעקלאראציע פון דעם פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען צו די וויכטיגסטע געשעהענישען אין איצטיגען מאמענט. אין פאריז, לאנדאן און זשענעווע האט מען מיט אומגעדולד געווארט אויף דער דאזיגער רעדע, ווייל פון בעשלוס פון אמעריקאנישען קאנגרעס איז אין א זעהר גרויסער מאס אבהענגיג די פאליטיק פון סאנקציעס מצד דעם פעלקער־בונד.

ביז איצט האבען די אייראפעאישע מלוכות, און אויך די אנדערע. וואס זענען אנגעשלאסען אינ'ם פעלקער־בונד, געהאנדעלט אהן דער אריינמישונג פון וואשינגטאן; דאס האט זיכער אבגעשוואכט די בעדייטונג פון די אנגענומענע מיטלען; נאר אויך ווייטער ווערט די לאגע נאך שווערער; עס האנדעלט זיך וועגען אויסברייטען די סאנקציעס, און דער עיקר — אנווענדען זיי אויף נאפט אויך. דא מוז מען שוין האבען די מיטארבייט פון די פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקע.

ווי איז איצט אלזא די סיטואציע?

דער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען האט זיך ארויסגעזאגט גאנץ קלאר פאר דער נייטראליטעט־פאליטיק, ד. ה., אז אין פאל פון א אייראפעאישער מלחמה וועט זיך אמעריקע בעציהען אויף א גלייכען אופן צו אלע צדדים, וואס פיהרען מלחמה — נישט מאכענדיג קיין שום אונטערשייד צווישען דעם אנגרייפער און דעם אנגעגריפענעם, און עס וועלען פאקטיש איבערגעריסען ווערען די געשעפט־בעציהונגען מיט די דאזיגע לענדער.

עס איז קיין ספק נישט, אז די אמעריקאנער אויפפאסונג געפינט זיך אין א סתירה צו דער טאקטיק פון פעלקער־בונד, וועלכער זוכט דווקא ווער איז דער אנגרייפער און נעמט אן סאנקציעס בלויז געגען איהם, ערלויבט אבער ווייטער צו האנדלען מיט דעם געפאלענעם צד. אויך אין אמעריקע האט מען געפיהלט, ווי נישט יושר'דיג עס איז די אויטאמאטישע אנווענדונג פון דעם „נייטראליטעט־אקט“ אין א גלייכער מאס צום שולדיגען אין דער מלחמה און צום קרבן פון דער מלחמה, און דעריבער איז אריינגעטראגען געווארען א נ'אויסבעסערונג פון דעפוטאט מעקרעינאלדס, וואס דריקט אויס אייגענטליך א מיינונג פון פרעזידענט גופא, — וואס שוואכט אב דעם אויטאמאטיזם פון דעם געזעץ, ווייל ער לאזט איבער די פרייהייט פאר'ן קאנגרעס און פאר'ן פרעזידענט יעדעס מאל צו בעשטימען אנדערש, ד. ה. בעשטימען נישט אנצווענדען דעם אמבארגא לגבי איינעם פון ביידע צדדים.

וואלט די אויסבעסערונג אנגענומען געווארען, וואלט דאס געווען א געוויסע דערנעהנטערונג צווישען די אויפפאסונגען פון אמעריקע און פון פעלקער־בונד. עס איז קלאר, אז נישט דער קאנגרעס און נישט דער פרעזידענט וועלען קיינמאל נישט בעשטימען אנצווענדען דעם אמבארגא דווקא געגען דעם צד, וואס וועט דורך דעם פעלקער־בונד אנערקענט ווערען אלס אומשולדיגער אין דער מלחמה און נישט אנווענדען געגען אנגרייפער.

די צרה בעשטעהט אבער אין דעם, וואס די אויסבעסערונג פון דעפוטאט רעינאלדס האט נישט קיין גרויסע שאנסען צו ווערען אנגענומען. פערקעהרט, די טאג איז אריינגעטראגען געווארען אין ביידע קאמערען א געזעץ־פראיעקט, א סך, א שארפערער, ווי דער, וואס איז פארגעשלאגען געווארען דורך דער אדמיניסטראציע. דער דאזיגער פארשלאג פון סענאטאר נאי איז באזירט אויף שטרענגע, אימפעראטיווע פונקטען און לאזט נישט קיין שום ארט פאר אויסנאמען, וואס זאלען געמאכט ווערען דורכ'ן פרעזידענט. דעם אמבארגא אויף וואפען דארף תיכף אנגעווענדעט ווערען געגען אלע אין דער מלחמה בעטייליגטע צדדים — דער פראיעקט מאכט אפילו נישט קיין אויסנאם לטובת די יעניגע מלוכות, וואס וועלען אריינגעצויגען ווערען אין דער מלחמה, אויספיהרענדיג די בעשלוסען פון פעלקער־בונד.

און וואס אנבעלאנגט די מלחמה־מאטעריאלען ווי נאפט, קוילען א. א. — ווערט לויט נאי'ס פראיעקט בעשטימט א קאנטינגענט, וואס דארף דינען אלס יסוד און דארף אויסגערעכענט ווערען לויט דער מיטעל־צאהל פון די לעצטע פינף יאהר. עס ווערט פערווערט די אמעריקאנער, א הויך אין אויסנאהמס־פאלען, צו פאהרען אין די מיליטער־זאנען אלס שטראף ווערט געפאדערט 100 טויזענט דאלאר און 5 יאהר תפיסה, וואס עס פערלאנגט דער פראיעקט פון דער אדמיניסטראציע.

וואס וועט בעשטימען דער קאנגרעס?

דערווייל ווייסט מען נאך נישט.

וואהרשיינליך וועט מען געפינען א קאמפראמיס צווישען רעינאלדס און נאי'ס פראיעקטען. מען וועט מסתמא אויסרעכענען, וויפיל נאפט איטאליען האט געקויפט אין אמעריקע אין משך פון די לעצטע יאהרען, און מען וועט בעשטימען א געוויסען פראצענט פון דעם פריהערדיגען יעהרליכען אימפארט קיין איטאליען. אויף אזא אופן וועט איטאליען קענען עפעס בעקומען, נאר גאנץ ווייניג.

ווי אזוי וועט דער אמעריקאנער בשלוס ווירקען אויף דעם פעלקער־בונד? בעזונדערס בנוגע די סאנקציעס און פערבאט צו שיקען נאפט קיין איטאליען?

איינציגע האלטען, אז רוזוועלט'ס שטעלונג מאכט לייכטער דעם נאפט־אמבארגא, אז האבענדיג די פרינציפיעלע צושטימונג פון אמעריקא, וועט מען לייכט קענען דורכפיהרען די פעטראל־סאנקציעס. פערהאן אבער מיינונגען אין איינציגע ענגלישע צייטונגען, אז דער בעשלוס פון די פעראייניגטע שטאטען מאכט שווערער די אנווענדונג פון די פעלקער־בונד־סאנקציעס געגען איטאליען.

זיכער איז אבער, אז ענגלאנד האט א־אינטערעס, אז די מלחמה זאל זיך פערענדיגען. צופיל קאמפליקאציעס שפרינגען ארויס אין צוזאמענהאנג מיט דעם אפריקאנישען קאנפליקט. און דעריבער האט ענגלאנד אנ'אינטערעס אנצוווענדען די נאפט סאנקציעס, וועלכע קענען מיטווירקען צו פערענדיגען דעם קריזיס, און ענגלאנד האט איצט די מאראלישע שטיצע פון וואשינגטאן. אמת, רוזוועלט האט גערעדט וועגען אלע לענדער, וואס זענען אריינגעצויגען אין דער מלחמה, סיי וועגען אנגרייפער, סיי וועגען אנגעגריפענע, נאר דער אינהאלט און טאן פון זיין רעדע זענען געווען קלאר: דער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען האט שארף קריטיקירט די אויטאקראטישע רעזשימען, וואס פיהרען אנ'אגרעסיווע פאליטיק און שטערען דעם וועלט־שלום. עס איז קיין שום צווייפעל נישט, אז רוזוועלט האט דא געמיינט איטאליען און דייטשלאנד און עס איז גענוג צו לעזען די פרעסע פון ביידע לענדער, כדי זיך איבערצייגען, אז די ביידע לענדער האבען זיך געפיהלט געטראפען. עס איז אלזא קלאר, אז וואשינגטאן וועט גארנישט זאגען געגען פערשטארקען די סאנקציעס געגען איטאליען. דער פאסאזש פון רוזוועלט'ס רעדע איבער די דיקטאטארישע רעזשימען, וואס ענטהאלטען אין זיך די מלחמה־סכנה, איז בלי־ספק א זעלטענע ערשיינונג אין דער דיפלאמאטישער געשיכטע. מע טייטשט דאס אויס און מיט רעכט — אלס א דירעקטע אריינמישונג אין די אינערליכע ענינים פון איינציגע לענדער. רוזוועלט האט דאס טאקע געמיינט און געטון. רוזוועלט האט אין צוזאמענהאנג מיט דער אפריקאנישער מלחמה גערעדט וועגען רוים, וועגען די אמביציעס פון די אויטאקראטען וואס ווייסען נישט קיין שום גרעניצען און האלטען אז זיי זענען בערעכטיגט צו טון אלעס, וואס זיי ווילען.

עס זענען אלזא פערהאן גרויסע שאנסען, אז די נעכסטע זיצונג אין זשענעווע זאל מאכען א שריט פאראויס אין דער ריכטונג פון די סאנקציעס.

מ. יארבלום.

דאס דייטשע פראבלעם איז דאס פראבלעם פון היינטיגען אייראפא

דער בעקאנטער ענגלישער שריפטשטעלער, וויקהאם סטיד, האט פערעפענטליכט א ארטיקעל וועגען דעם דייטשען פראבלעם, פון וועלכען מיר ציטירען דא איניגע אינטערעסאנטע שטעלען:

„ארומרעדענדיג די בעדייטונג פון דייטשען פאלק אין דער ענטוויקלונג פון דער געשיכטע פון אייראפע שטעלט סטיד די פראגע ווי אזוי עס האט געקענט קומען דערצו, אז א גרויס פאלק, וואס — נעגאטיוו אדער פאזיטיוו — האט עס געהאלטען דעם גורל פון אייראפע אין זיינע הענט זאל אהן שום ווידערשטאנד צולאזען אז אזא געוואלט־וואך־סיסטעם ווי עס איז דער נאציאנאל סאציאליסטישער פאל פון בלייבען ביי דער מאכט?

„צו ענטפערען אויף דער דאזיגער פראגע — שרייבט סטיד — איז נישט לייכט, און דאך איז אפהענגיג פון ענטפער די נאטור פון פראבלעם וואס עס שטעלט מיט זיך פאר דייטשלאנד פאר דער נישט דייטשער וועלט, די דאזיגע וועלט דארף נישט נאר דאס טראכטען און שטרעבען, דעם גלויבען און בייגונגען פון די בעסטע און איידעלסטע פון דייטשען פאלק בעריקזיכטיגען. זי מוז אויך זיך רעכענען מיט דעם פאליטישען און מיליטערישען אויסדרוק פון די איצטיגע פלענער און קודם כל מיט די מאכט האבער פון נאצי־דייטשלאנד אלס דעם הויפט פאקטאר פון דייטשען פראבלעם. און טאקע דער דאזיגער הויפט־פאקטאר ווארפט אן א ווייטערער בעאונרוהיגענדע און ביז איצט אהן ענטפער געבליבענע פראגע: ווילען די הערשער פון נאצי־דייטשלאנד ארויסרופען א קריג בכדי צו בעהערשען דאס נישט דייטשע אייראפע, אדער עס איז מעגליך, מיט זיי, אונטער געוויסע ערטרעגליכע בעדינגונגען, צו קומען מיט זיי צו א הסכם מיט דער זיכערקייט אז זייער שלום פערזיכערונגען וועלען נישט שפעטער אפגעלייקענט ווערען דורך זייערע האנדלונגען?

„א דערוויילגען ענטפער אויף דער פראגע, מלחמה אדער שלום? קען אפשר געבען דער אויסגאנג פון דעם איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט, וואלטען די פון לאוואל און האאר אויסגעארבייטע פאריזער שלום פארשלאגען געפונען די אונטערשטיצונג פון ענגלאנד, אזוי אז זיי וואלטען פערווירקליכט געווארען, דאן גלויב איך, וואלט א נאצי־אנגריף אויף'ן אייראפעאישען שלום פריהער אדער שפעטער געווען אונפערמיידליך. אין דער בעציהונג פון דעם טאטאליטערען" אנגריף וואלט נאצי־דייטשלאנד געזעהען א דייטליכע איינלאדונג נאכצוטון דעם איטאליענישען ביישפיל, אהן דער מורא פאר'ן פעלקער־בונד אדער קאלעקטיווער זיכערקייט, און דאס וואס מיר רופען אן „אייראפעאישע ציוויליזאציע“ וואלט זיך געפינען אין א שרעקליכער סכנה“.

די נאטירליכע און ערפאלגרייכע עמפערונג פון דער ברייטישער עפענטליכער מיינונג געגען די אלס שענדליך בעטראכטעטע „שלום בעדינגונגען“, האט אייראפע אין דער וועלט אויף א געוויסער צייט אפגעראטעוועט פון דער דאזיגער סכנה. די בעדייטונג פון דער דאזיגער עמפערונג איז אבהענגיג פון דער קומענדער ענטוויקלונג. אין ערגיץ נישט ווערט דער ווייטערדיגער פערלויף פון דער פאשיסטישער אוואנטורע מיט גרעסערער אויפמערקזאמקייט אבסערווירט ווי אין בערלין, הגם די אוואנטורע וועט שווערליך זיך ענדיגען אהן א קאטאסטראפע פאר דעם איטאליענישען פאשיזם וועט דער אופן און די דירעקטע סיבות פון דער קאטאסטראפע טיף בעאיינפלוסען דעם ווערט אדער ווערטלאזיגקייט פון פעלקער־בונד, וועט דער פעלקער־בונד און דער פרינציפ פון קאלעקטיווער זיכערקייט ארויס געשטארקט, וועט נאצי־דייטשלאנד זיך צוויי מאל איבערלעגען, צי עס זאל אנהויבען עפעס א אוואנטורע.

עס איז נישט פערהאן קיין גרעניצען פאר די מעגליכקייטען וואס א שלום ליבענדעס דייטשלאנד וועט געפינען אין אייראפע און אין דער וועלט, וועט דער קריגערישער גייסט זאל פערטריבען ווערען פון דייטשלאנד, און ווען אלע זיינע גרויסע כחות פון גייסט ארבייט און ארגאניזאציע זאל גערן געווידמעט ווערען דעם העכערען אינטערנאציאנאלען שלום ציל. ווייל שלום איז מעהר ווי „נישט מלחמה“. שלום איז א פרייהייטליכע אויפבויאונג צווישען די מיטגלידער פון דער מענשליכער פאמיליע און נישט נאר צווישען די קינדער פון הויז אייראפע.

אין סעפטעמבער 1926 האב איך ערקלערט הער ד"ר שטרעזעמאן: „אלס ענגלענדער וואלט איך געוואלט, אז מיין לאנד זאל צופיהרען אייראפע צו א אויפבויענדיגען שלום. אבער אזוי ווי מיין פאטערלאנד ווי אויך קיין שום אנדער לאנד אין אייראפע קען דאס נישט טון אהן אדער געגען דייטשלאנד וואלט איך און מיט מיר א סך ענגלענדער בעגריסט א דייטשע פיהרונג, ווען דייטשלאנד וואלט די דאזיגע אויפגאבע, געוואלט איבערנעהמען. די הויפט זאך איז, אז מיר זאלען בעקומען א אייראפע.“

דאס איז געווען מיט 10 יאהר צוריק, זייט דאן האט זיך די פיהרערשאפט, וואס דייטשלאנד האט ארויסגעוויזען, זיך אויסגעווירקט אין א ענטגעגענגעזעצטער ריכטונג. ווי אזוי עס קען ארויסגערופען ווערען א ענדערונג אין דער ריכטונג: דאס איז דאס אייראפעאישע פראבלעם פון איצטיגען מאג־

„אַראַבער האָבען מורא, אַז די יודען ווילען זיי אַריינבאַרען אין א פּאַסטקע"

האַלב-אָפיציעלער אָרגאַן פון קאָלאָניאַל-אַמט וועגען לעגיסלאַטיוו-ראַט-פּראָיעקט אין א"י

לאָנדאָן. (יט"א) „גרעיט-בריטען ענד דהי איסט", וואָס ווערט בעטראַכט אלס האַלב-אָפיציעלער אָרגאַן פון קאָלאָניאַל-אַמט, בעהאַנדעלט אין לעצטען נומער דאָס פערלענגערן די קאַדענץ פון סער אַרטור וואוקאָפּ אַלס הויך-קאָמיסאַר פון א"י, אויף ווייטערע פינף יאָהר. דאָס בלאַט שרייבט צווי. אַנד. די צופרידענהייט צוליב׳ן ערפאָלג פון הויך-קאָמיסאַר דאַרף נישט פערבלענדען די אָבסערוואַטאָרען איבער דעם פאַקט, דאָס מען קען נישט זיין מלא-שמחה בלויז פון ווירטשאַפטליכען אויפשוואונג פון א"י. זייט דער מאַנדאַט בעשטעהט, איז קוים געווען אַ צייט, וואָס דאָס לאַנד זאָל האָבען מעהר געטראָפען פון אונגעזעצליכקייט ווי איצט. דאָס איז א בעאונרוהיגענדער סימפּטאָם.—אַלץ איינס, צי די אונגעזעצליכקייט דריקט זיך אויס אין פּשוט׳ען באַנדיטיזם, וואָס זיינע העלדען ווערען געפייערט אַלס קדושים, צי אין די מעשים פון יונגע גענגסטער אין תל-אביב, צי אין געוועהר-שמוגעל, צי אין אונלעגאַלער אימיגראַציע.

אָבער קיינער קאָן נישט בעסער ווי דער הויך-קאָמיסאַר, די פּראָבלעמען, וואָס דאַרפען נאָך געלעזט ווערען. דער הויך-קאָמיסאַר מאַכט זיך נישט קיין אילוזיעס און פאַלשען אָפּטימיזם וועגען דער אויפגאַבע, וואָס ער האָט אויסצופיהרען אין א"י.

גוט צי שלעכט די מלחמה האָט פונדאַמענטאַל געענדערט די פּאָזיציע פון א"י. דאָס לאַנד איז איצט פערבונדען מיט סטראַטעגישע און קאָמערציעלע אינטערעסען, וואָס טרעטען ווייט איבער די גרעניץ פון מזרח-טייל פון מיטעל-לענדישען ים. א"י האָט זיין אָרט אין סיסטעם פון דער בריטישער אימפּעריע, עס האָט זיין אָרט אין אַראַבישען סיסטעם אין ברייטערען מאַסשטאַב, עס האָט זיין אָרט אין יודישען סיסטעם, עס האָט זיין אָרט אין אינטערנאַציאָנאַלען האַנדעלס-סיסטעם.

אין אַזעלכע אומשטענדען איז יעדע ענטוויקלונג אין א"י עלול אָנצונעמען א פיל גרעסערע חשיבות ווי די, וואָס די ענטוויקלונג האָט פאַר זיך גופא. למשל, דער פּראָיעקטירטער לעגיסלאַטיוו-ראַט, וואָס ווערט אָנגעגריפען אין געוויסע קרייזען. פיל פון דער ציוניסטישער קריטיק שטאַמט פון דער בעהויפּטונג, דאָס דער לעגיסלאַטיוו-ראַט איז נוגע מענשען פון מחוץ א"י. און פונדעסטוועגען איז דער לעגיסלאַטיוו-ראַט א פולשטענדיג-נאַטירליכער ענטוויקלונגס-עטאַפּ.

דער ירושלימ׳ער קאָרעספּאָנדענט פון „גרעיט-בריטען ענד דהי איסט" בעהאַנדעלט אויך די פראַגע פון לעגיסלאַטיוו-ראַט. פערוופענדיג זיך אויף אינפאָרמאַציעס פון צופערלעסיגע קוועלען, דערצעהלט דער קאָרעספּאָנדענט, אַז פיל אַראַבישע פיהרער זענען פאַר׳ן פּראָיעקט, זיי זענען אָבער וואַקעלדיג, ערשטענס צוליב דער האַלטונג פון די עקסטרעמיסטען, און צווייטענס דערפאַר, וואָס זיי האָבען מורא, אַז די יודישע אָפּאָזיציע איז בלויז אַ מאַנעוור פריי-צונאַרען די אַראַבער אין פּאָליטישע פערוויקלונגען. זייער געדאַנקען-גאַנג איז מעהר ווייניגער אַזאַ: די יודען זענען אין אָפּאָזיציע, כדי די אַראַבער זאָלען איינגעהן אויפ׳ן פּראָיעקט, רעכענענדיג, דאָס אויב די יודען זענען געגען, הייסט עס, אַז פאַר די אַראַבער איז עס אַ טובה. קוים אָבער וועלען די אַראַבער איינגעהן אויף דער בעטייליגונג אין לעגיסלאַטיוו-ראַט, נישט האָבענדיג שוין קיין מעגליכקייט זיך צוריקצוציהען, וועלען די יודען ענדערן זייער שטעלונג, און דינסט-גרייטקייט. אויף אַזאַ וועג — אַרגומענטיר׳ען די אַראַבער — האָפען די יודען צו דערגרייכען אַנ׳אַראַביש-יודישע צוזאַמענאַרבייט אונטער איין דאַך און דעם דאָזיגען פאַקט פּראָקלאַמירען פאַר דער גאַנצער וועלט.

מען דאַרף זאָגען דעם אמת — ווענט פאַר דער קאָרעספּאָנדענט — האָט די יודישע פּרעסע אָנגענומען אַ האַלטונג, וואָס בעזייטיגט נישט פולשטענדיג אַזעלכע אַראַבישע חששות. די קריטיק פון דער אַראַבישער פּרעסע ווערט אין דער יודישער פּרעסע פאַרגעשטעלט אויף אַנ׳אופן, וואָס דאַרף פאַרשטאַרקען דעם איינדרוק, דאָס די אַראַבער ווענען פון גרונד אויס געגנער פון אַ לעגיסלאַטיוו-ראַט — און אין דער אמת׳ן איז עס נישט אַזוי. די ווירקונג דערפון איז אַזאַ, דאָס די האַלטונג פון דער יודישער פּרעסע פערשטאַרקט די חשדים פון די אַראַבער לגבי די יודישע פיהרער.

עס איז קיין ספק נישט — פערענדיגט דער קאָרעספּאָנדענט — אַז אַן-און-פאַר-זיך איז די יודישע אָפּאָזיציע אַנ׳אויפריכטיגע, און די צוגעשפּיצטע יודישע אויפמערקזאַמקייט אויף די מיינונגס-פערשידענהייטען אין דער אַראַבישער פּרעסע איז וואַהרשיינליך אַנ׳אויפריכטיגער פּרוב אָפּצושפּיגלען די ענטוויקלונג פון די אַראַבישע שטימונגען.

סך-הכל פון דער איבערוואַנדערונג אין דער יודישער אוטאָנאָמישער געגענט אינ׳ם יאָהר 1935

מאָסקיווער „עמעס" גיט איבער:

„סוף דעצעמבער פ. י. האָט דער אויספירקאָם פון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט דורכגעפיהרט אַ בעראַטונג מיט די אָנפיהרער פון די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס וועגען איבערוואַנדערונגס פּראַגען.

ליבערבערג, פאָרזיצער פונ׳ם געגענטאויספּירקאָם, האָט אין זיין אַריינפיהר-וואָרט אָנגעוויזען, אַז די יודישע אויטאָנאָמע געגענט האָט נישט איינגאַנצען אויסגעפילט איהר יאָהריגען איבערוואַנדערונגס-פּלאַן פון 1935 יאָהר. בעדאַרפט האָט מען אויפנעמען 10.500 מאַן און אַריינגעקומען זענען אין דער געגענט בלויז 6.260 מאַן. „די סיבה פון דעם נישט אויספיהלען דעם פּלאַן — שטרייכט אונטער ליבערבערג — ליגט בשום אופן נישט אינ׳ם אויספעהלען פון קאָנטינגענט - איבערוואַנדערער, נאָר בלויז אין דעם, וואָס נישט די אונטערנעמונגען און נישט די בוי-אָרגאַניזאַציעס, האָבען נישט אויסגעפילט זייערע בוי-פּלענער".

אינ׳ם 1935 יאָהר זענען אַ סך בעסער, ווי אין די פריהערדיגע יאָהרען, אויפגענומען געוואָרען די איבערוואַנדערער. דאָס האָט בעזונדערס בולט בעשטעטיגט דער אויפנאַהם פונ׳ם ערשטען עשאַלאָן העכער 500 איבערוואַנדערער פון אוקראַינע. די איבערוואַנדערער האָבען זיך גאַנץ שנעל איינגעאָרדענט און האָבען זיך פערפעסטיגט אויף דער אַרבייט. אָבער אין דער גאַנצער איבערוואַנדערונגס-אַרבייט זענען נאָך פאַראַן גענוג בלויזען און פעלערען, וואָס שטערען אויסצופילען די איבערוואַנדערונגס-פּלענער. אַלס וויכטיגסטען פון זיי, האָט ליבערבערג אָנגעוויזען אויף דעם, וואָס נישט אַלע טוער פון דער געגענט פערשטעהען, אַז די איבערוואַנדערונג איז די צענטראַלע פּראַגע אין דער גאַנצער אַרבייט פון דער געגענט.

די בעראַטונג ביים געגענטאויספירקאָם האָט אויסגעהערט בעריכטען פון די ווירטשאַפטלער וועגען דעם, ווי אַזוי זיי האָבען אויסגעפילט די איבערוואַנדערונגס-פּלענער, און ווי אַזוי די נייע איבערוואַנדערער האָבען זיך בעז זיי איינגעאָרדענט אויף דער אַרבייט. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז צוגלייך מיט אַזעלכע אונטערנעמונגען, ווי „סמידאָוויטש", „1-טער מאַי" און „אייגענע מיה", וואו מען האָט אויסגעפילט די פּלענער, און די איבערוואַנדערער האָבען זיך גוט איינגעאָרדענט אויף דער אַרבייט, זענען אויך פאַראַן אַזעלכע, ווי דער „2-טער פינפיאָהר", „רעוואָלוציע-ראָד", די קאָנטאָר „אַרט-אינדבוי", ניקאָלאַיעווער געהילף-זאַוואָד, וואו מען האָט נישט נאָר נישט אויסגעפיהלט די איבערוואַנדערונגס-פּלענער, נאָר מען האָט גאַנץ אָפט זיך פּשוט ענטקעגענגעשטעלט דעם אויפנאַהם פון נייע איבערוואַנדערער

אין די דעבאַטען אויף דער בעראַטונג האָט בעקומען אַ פאַלשען ווידערשטאַנד די פאַלשע איינשטעלונג פונ׳ם פאָרזיצער פונ׳ם אַרטעל „2-ער פינפיאָהר" סעליוטין, וועגען דעם, אַז איבערוואַנדערער קאָנען ביי קיין געהילף - פאַרבערייטונגען כלומרשט, נישט אַרבייטען. דער פאָרזיצער פונ׳ם אַרטעל „סמידאָוויטש" פּליס, האָט מיט איבערציי-גענדע פאַקטען דערוויזען, ווי אַזוי איבערוואַנדערער צייכענען זיך אויס מיט זייער שלאָגלעריי אין דער וואַלד-אַרבייט. געוועזענע שוואַרצאַרבייטער, און אַנד. אַרבייטען זעהר גוט ביי די געהילף-פאַרבערייטונגען. דער איבערוואַנדערער אַראָנאָוויטש, איז איינער פון די בעסטע סטאַכאַנאָוּצעס אינ׳ם אַרטעל. דער נייער איבערוואַנדערער שאַטיילאָ, וואָס איז ערשט אָנגעקומען מיט׳ן איבערוואַנדערער-עשאַלאָן, אַליין אַ געוועזענער בעל עגלה, שטייגט כסדר איבער די נאָרמעס ביים אַרויספיהרען דאָס געהילץ. אָבער דאָס איז אַ רעזולטאַט פון זאָרג וועגען לעבעדיגען מענשען, פון דעם, וואָס די איבערוואַנדערער וואוינען אינ׳ם דאָזיגען אַרטעל אין גוטע דירות. זייער דורכשניטליכער פערדינסט איז 350 רובל אַ חודש

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוונער.

דאָס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור

מאיר גראָסמאַן ביים הויך - קאָמיסאַר סער אַרטור וואוקאָפּ.

ירושלים. פאַר׳ן אָפּפאָהרען קיין צפון-אַמעריקע אויף עטליכע חדשים איז דער פאָרזיצער פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודענשטאַטס-פּאַרטיי, מאיר גראָסמאַן, אויפגענומען געוואָרען אויף אַ לענגערער אוידיענץ דורכ׳ן הויך-קאָמיסאַר סער אַרטור וואוקאָפּ. בעת דער אוידיענץ זענען בעהאַנדעלט געוואָרען פערשידענע פּאָליטישע פראַגען, וואָס שטעהען איצט אויף דער טאָג-אָרדנונג, בעזונדערס די פראַגע פון לעגיסלאַטיוו-ראַט.

מאיר גראָסמאַן האָט אונטערגעשטראָכען, אַז אין דער פראַגע פון לעגיסלאַטיוו-ראַט-פּראָיעקט, וואָס האָט אַרויסגערופען אַזאַ גרויסע אויפרעגונג אין דער גאַנצער יודישער וועלט, איז די מיינונג פון אַלע יודישע פּאַרטייען אַנ׳איינהייטליכע און אונבויגזאַמע. גראָסמאַן האָט געשטעלט דעם הויך-קאָמיסאַר די פראַגע, צי די רעדוקציע פון דער סערטיפיקאַטען-צאָהל אויף דעם לויפענדען האַלבען יאָהר שטעהט אין וועלכען-עס־איז צוזאַמענהאַנג מיט אַנ׳אַלגעמיינעם שנוי אין דער רעגירונגס-פּאָליטיק און צי איז נישטאָ קיין שום צוזאַמענהאַנג צווישען דעם פּראָיעקט פון לעגיסלאַטיוו-ראַט און דעם רעדוצירטען שעדיול. דער הויך-קאָמיסאַר האָט געענטפערט, אַז צווישען ביידע אָנגעלעגענהייטען איז נישטאָ קיין שום צוזאַמענהאַנג און אַז ס׳איז נישט איינגעטרעטען קיין שום ענדערונג נישט אין זיין פּאָליטיק און נישט אין דער פּאָליטיק פון דער בריטישער רעגירונג לגבי דעם ציוניזם.

מאיר גראָסמאַן האָט אינפאָרמירט דעם הויך-קאָמיסאַר וועגען דעם מהות פון דער יודענשטאַאטס פּאַרטיי און איהר שטעלונג צו די אַקטועלע פּאָליטישע אָנגעלעגענהייטען, בעזונדערס אין דער פראַגע וועגען דער נויטווענדיגקייט פון אַנ׳ענגליש-יודישער צוזאַמענאַרבייט אויפ׳ן יסוד פון דער פערווירקליכונג פון ציוניזם.

יסורי עליה.

ירושלים. פאַר׳ן פרידענס-געריכט אין צפת זענען פאָרגעקומען אַ רייה פּראָצעסען פון פערזאָנען, וואָס זענען אונלעגאַל אַריינגעקומען קיין א"י. פאַר׳ן געריכט זענען אויך געשטאַנען איניגע אַראַבער, אָנגעקלאָגטע אין מיטהעלפען די אימיגראַנטען אַריינצוקומען אין לאַנד. בסה"כ זענען פאַר׳ן געריכט געשטאַנען 24 יודישע מענער און פרויען מיט קינדער. עטליכע קריסטען פון רוסלאַנד און אַראַבער פון סיריען און לבנון. צווישען די יודען האָט זיך געפונען אַ בלינדע פרוי מיט אַ פּיצעל קינד אויף די הענד פון בוכאַרא. אַלע זענען פערמשפּט געוואָרען צו פערשידענע טערמינען תפיסה און דערפּאָרטאַציע.

ירושלים. אין עלטער פון 18 יאָהר איז געשטאָרבען דער אונלעגאַלער עולה פון רוסלאַנד א. אורילאָווסקי. אין תפיסה איז ער קראַנק געוואָרען אויף טיפּוס, און זיין אויסגעמאַטערטער גוף האָט נישט געקענט גובר זיין די געפעהרליכע קראַנקהייט.

פונאַנדערבוי פון חיפה׳ער פּאָרט.

ירושלים. עס זענען שוין פערענדיגט געוואָרען די פּלענער צו פערברייטערען דעם פּאָרט אין חיפה. די בוי-אַרבייטען הויבען זיך אָן אין פעברואַר. דער מערב-טייל פון פּאָרט איז רעזערווירט פאַר קריגס-שיפען.

אַ געריכטס-פּראָצעס אין יפו.

ירושלים. פאַר׳ן יפו׳ער געריכט איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון דריי יונגעלייט, דערונטער אַ געוויסע רעגינאַ ברוצקוס, וועלכע זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען אין פּעלשען פּאַספּאָרטען פאַר צוועקען פון קאָמוניסטישער פּראָפּאַגאַנדע. צוליב מאַנגעל פון בעווייזען זענען אַלע דריי בעפרייט געוואָרען געגען אַנ׳ערבות-קויציע פון גוטער אויפפיהרונג.

אינדוסטריעלער קוואַרטאַל פון ירושלים.

ירושלים. „אל ליוואא" טיילט מיט, אַז די רעגירונג וועט אינגיכען צוטרעטען צו רעאַליזירען דעם פּלאַן וועגען אויסטיילען מחוץ ירושלים אַ באָדען-שטח, אויף וועלכען עס זאָל ענטשטעהען דער אינדוסטריעלער צענטער פון ירושלים. אַלע פאַבריקען און וואַרשטאַטען אין ירושלים וועלען קאָנצענטרירט ווערען אין דעם קוואַרטאַל.

שטורמדיגע צייטען

ראָמאַן

76

סעלים-כאַן גיט ווייטער א שפּרונג אונטער אין דער הויך ווי אַ פלינקע קאַץ, איז ער נאָך אַלץ נישט פערוואונדעט? האָט איהם דאָס מאָל ווידער קיין איין קויל נישט געטראָפען? איז דען דאָס מעגליך? זענען דאָ די „מיילער" פון די ביקסען אַלע געווענדעט אין איין ריכטונג, אין דער ריכטונג פון סעלים-כאַנ׳ען...

און קיבירא׳ו הויבט שוין באַלד אָן צו גלויבען אין דער לעגענדע, וואָס איז פערשפּרייט ביים טשעטשענישען פאָלק, אַז אויף סעלים-כאַנ׳ען האָבען קוילען קיין שליטה נישט, אַז זיי שפּרינגען אָפּ פון זיין קערפּער ווי פון האַרטען שטאָל...

איז עס מעגליך, אַז קיין איין קויל זאָל איהם נישט האָבען געטראָפען? קיבירא׳ו נעהמט זיך גוט איינקוקען אין זיין פּנים און ער בעמערקט, ווי פון סעלים-כאַנ׳ס אויער רינט בלוט...

הייסט עס, אַז ער איז יאָ פערוואונדעט און עס קאָן זיין, אַז ער איז פערוואונדעט אין נאָך עטליכע ערטער און דאָך — דאָך שיסט ער אָהן אויפהער, קען אפּרוה.

קיבירא׳ו גיט ווידער א געשריי:

— נו, דו גיסט זיך אונטער? אַז נישט, מאַכען מיר פון דיר קרעפּעל-פלייש!

אָבער סעלים-כאַן ענטפערט נישט. ער שיסט ווייטער. מען זעהט בולט ווי ער צילט אויף קיבירא׳ן, וועלכער האָט אַרויסגעשטעקט דעם קאָפּ איבער די קשאקעס.

פּלוצלינג דערפיהלט קיבירא׳ו א שאַרפען שניט אין לינקען אַקסעל, ער ריהרט זיך צו: בלוט! הייסט עס, אַז סעלים-כאַנ׳ס א קויל האָט איהם געטראָפען! די דאָזיגע קויל פון נקמה האָט איהם שיער נישט געטראָפען אין קאָפּ...

אָבער קיבירא׳ו ריהרט זיך נישט פון אָרט. נישט קוקענדיג דערויף, וואָס פון אַקסעל רינט בלוט און עס הויבט אָן שטאַרק וועה צו טון זיך צוצוקוקען צו דעם דאָזיגען אויסערגעוועהנליכען קאַמף צווישען איין סעלים-כאַן און צוויי קאָמפּאַניעס סאָלדאַטען, וועלכע שיסען איצט שוין כסדר און אָהן אַפּרוּה.

מיט וואָס וועט זיך דער דאָזיקער קאַמף ענדיגען? סעלים-כאַן האַלט נאָך אַלץ די צוויי רעוואָלווערען אין די הענט און הערט נישט אויף צו האָגלען מיט קוילען.

אָבער פּלוצלונג דערזעהט קיבירא׳ו א סצענע וואָס מאַכט איהם אויפציטערען ביז די טיפענישען פון זיין נשמה. ניין, אַזעלכעס האָט ער נאָך אין זיין גאַנץ לעבען נישט געזעהן!...

אין אַ געשפּרעך מיט אַ צייטונגס-קאָרעספּאָנדענט, האָט קיבירא׳ו שפּעטער ערקלערט:

„ווען איך הער נישט דאָסזעלבע פון אַנדערע אָפיצירען, ווען איך לייען נישט זייערע שילדערונגען פון דער זעלבער סצענע, וואָלט איך אויך געווען זיכער, אַז דאָס האָב איך אין דער ווירקליכקייט נישט געזעהן, אַז דאָס איז בלויז געווען אַ רעזולטאַט פון אַ קראַנקער פאַנטאַזיע. אָבער ניין, דאָס וואָס איך האָב געזעהן, איז געווען די ווירקליכקייט אַליין. דער וואָס האָט נישט געזעהן די דאָזיגע אויסטערלישע סצענע, קען זיך נישט פאָרשטעלען, ווי אַזוי זי האָט אין דער ווירקליכקייט אויסגעזעהן."

סעלים כאַן איז שוין געווען שטאַרק פערוואונדעט. קיבירא׳ו, וועלכער איז אַליין אויך געווען פערוואונדעט, האָט עס איצט דייטליך בעמערקט. אַרום סעלים-כאַנ׳ען האָבען זיך געשאַפען גרויסע בלוט-טראָפּענס. אָבער ער האָט אַלץ נישט אויפגעהערט צו שיסען!

אַנ׳אינסטינקטיווע שרעק האָט בעהערשט די סאָלדאַטען, און ווירקט אויף זיי אַזוי, אַז זיי שיסען שוין איצט מעהר צוליב אינערליכען דראַנג, ווי צוליב דעם אינערליכען בעפעהל. זיי ווילען אומברענגען דעם „טייוועל", אומברענגען איהם פאַר יעדען פּרייז! און זיי שיסען מיט אַ בעזונדער מין רציחה, בפרט, אַז צווישען זיי ליגען שוין עטליכע טויטע און פערוואונדעטע פון סעלים-כאַנ׳ס קוילען.

זיי שיסען, זיי האָגלען אויף איהם מיט קוילען, אָבער ער טאַנצט נאָך אַלץ...! פּלוצלונג גיט ער זיך אַ מאָדנעם דרעה, גיט אַ הויב-אויף דעם קאָפּ און די הענט אין דער הויך און הויבט אָן צו שיסען אויף דאָס ניי אויף די זעלבער גוף דאָס גיט אַזאַ שטורם, אַז אַלע האָבען גענומען שטוינען פון וואַנען עס נעהמט זיך צום דאָזיגען מענשען נאָך אַזוי פיל כח און טעמפּעראַמענט, נאָכדעם ווי אין זיין קערפּער געפינען זיך שוין עטליכע קוילען.

אין זעלבען מאָמענט האָבען סעלים-כאַנ׳ס קוילען געטראָפען דעם פעלדפעבעל, אין וועמען כאַן האָט געצילט. מיט אַ בליץ-שנעלקייט האָט זיך סעלים-כאַן אויך געוואָרפען מיט זיין שטילעט אויפ׳ן פעלדפעבעל און איהם אַריינגעשטאָכען גלייך אין האַרצען אַריין. אָבער אַזוי טיף און אַזוי שטאַרק, אַז דער פעלדפעבעל איז באַלד אומגעפאַלען א טויטער נעבען סעלים-כאַנ׳ען.

(ענדע מאָרגען)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

רעזולטאטען פון דער היי־יאהריגער אנקעטע

וועגען דער הילפס־אקציע ביים אויסקויפען פאטענטען

אין „דאס ווירטשאפטליכע לעבען" לייענען מיר פונקט, ווי פאראיאהרען, האט דאס עקאנאמיש־סטאטיסטישע ביורא ביים „צעקאבע" אויך היייאהר אין יאנואר פונאנדערגעשיקט צו די קארעספאנדענטען אן אנקעטע, וועלכע האט געהאט פאר א ציל פעסטצושטעלען דעם פערנעהם פון דער הילפס־אקציע ביים אויסקויפען די פאטענטען דורך יודישע סוחרים און בעלי־מלאכות.

די רעזולטאטען פון דער היי־יאהריגער אנקעטע בעשטעטיגען בדרך־כלל די אויספיהרען, וועלכע זענען געמאכט געווארען אויפ'ן יסוד פון דער פאראיאהריגער אנקעטע. עס מוז אבער דערביי קודם־כל אונטערגעשטראכען ווערען דער פאקט, אז דער פראצעס פון פעראָרעמונג פון דער יודישער בעפעלקערונג האט זיך ווייטער געשטארקט. מיר קאָנען דאס ארויסדרינגען שוין פון די ערשטע סומארישע רעזולטאטען פון דער אנקעטע: אין א גרויסער צאהל שטעטלעך איז נישט געפיהרט געווארען קיין שום הילפס־אקציע צוליב דער פערשוילדונג פון די פאציענטען ביי די גמילות־חסדים־קאסעס, וואס שטעלען פאר כמעט דעם איינציגען מקור פון קרעדיט פאר די קליינשטעטלדיגער בעפעלקערונג. אויף 120 שטעט און שטעטלעך, פון וועלכע עס זענען אנגעקומען ענטפערס אויף דער אנקעטע, איז פערהאן קוים 42 אזעלכע, וואו עס איז אדורכגעפיהרט געווארען די פאטענטען־אקציע.

כאראקטעריסטיש זענען די בריף פון די קארעספאנדענטען, וועלכע קלערען אויף די סבות, צוליב וועלכע די אקציע איז נישט געפיהרט געווארען. מיר וועלען זיך דא בעגנוגענען מיט ציטאטען פון עטליכע אזעלכע בריף:

רוטקי: „די בעפעלקערונג פון אונזער שטעטעל ציילט 150 פאמיליעס; קיין שום ספעציעלע הילפס־אקציע אויף אויסצוקויפען פאטענטען איז נישט געפיהרט געווארען, פשוט דערפאר, ווייל כמעט גאנצע 100 פראצענט פון דער בעפעלקערונג זענען פערשולדיגט אין דער גמילות־חסדים־קאסע. ביז אהער פלעגען מיר יא העלפען אונזערע לייט ביים אויסקויפען פאטענטען".

אסטראלענקא: „אין אונזער שטעטל איז נישט געפיהרט געווארען קיין שום הילפס־אקציע פאר פעראָרעמטע סוחרים און בעלי־מלאכות אויף אויסצוקויפען פאטענטען. קיין שום אינסטיטוציע האט נישט בעשטימט קיין געלד אויף דעם דאזיגען צוועק, נישט חלילה דערפאר, וואס עס האבען געפעהלט שטיצע־בעדערפטיגע, נאר דיוקא צוליב דעם, וואס דאס שטעטעל איז לעצטענס שרעקליך פעראָרימט און עס וואלטען זיך בעדארפט ווענדען נאך הילף 90 פראצ. מענשען. די לאגע איז אויסערגעוועהנליך שווער. א סך היגע סוחרים און האנדווערקער האבען נאך ביז היינט נישט אויסגעקויפט קיין פאטענטען.

בריסק ביים בוג: „אין אונזער שטאט איז נישט געפיהרט געווארען קיין שום ספעציעלע הילפס אקציע אויף אויסצוקויפען פאטענטען. אין די חדשים דעצעמבער און יאנואר האבען מיר געגעבען הלוואות אויסער דער רייהע די יעניגע בעלי־חובות, וואס זענען נישט געווען ביכולת אויסצוקויפען פאטענטען. בעמענדיג אין אכט די לאגע פון די דאזיגע בעלי־חובות, האבען מיר פראלאנגירט די טערמינען פון זייערע התחייבותן און אויף אזא אופן דערמעגליכט זיי אויסצוקויפען די פאטענטען".

כמעט אין אלע שטעט, וואו עס איז נישט בעפיהרט געווארען קיין ספעציעלע הילפס־אקציע אויסצוקויפען פאטענטען, זענען די הלוואות פון סוף 1934 י. און אנהויב 1935 י. פערנוצט געווארען אויף דעם דאזיגען צוועק.

אין מאנכע מקומות איז די נויט פון די קליינהענדלער און האנדווערקער אזוי שווער, אז זי האט בעצוואונגען די שטייער־אמטען צו בעריקזיכטיגען די בקשות פון די פעראינטערעסירטע, וועלכע ווערען גענצליך בעפרייט פון אויסקויפען פאטענטען (דאס שטעטעל נארעווקא), אדער בעקומען די מעגליכקייט אויסצוקויפען הנחה־פאטענטען (גאמבין)). ליידער, זענען מיר נישט אומעטום עדות פון אזא פערשטענדניש פאר דער לאגע פון די פעראָרעמטע סוחרים און האנדווערקער. אזוי שרייבט אונז דער קארעספאנדענט פון פראשקא: „דער אומשטאנד, וואס דאס שטייער־אמט האט אפגעזאגט דאס יאהר ארויסצוגעבען בחנמדיגע פאטענטען פאר די ארעמסטע, האט גורם געווען דערצו, אז די צאהל פון די, וועלכע ווענדען זיך נאך הילף, האט זיך פערגרעסערט אין פערגלייך מיט'ן פאריגען יאהר. פאראיאהרען האבען 6 פערזאן גענאסען ביי אונז פון אזא הנחה מצד דעם שטייער־אמט. די קרעמער און מארקזיצער זענען געווען געצוואונגען (עס איז דאך אוממעגליך שטענדיג זיך אויסצובעהאלטען פאר'ן אויג פון פאליציאנט) אויסצוקויפען פאטענטען פאר די לעצטע גראשענס. דער רוב האנדווערקער ארבייט — זייט א רייהע יאהרען — אומלעגאל, געהיים, צייט בעזיצענדיג קיין פאטענטען. די לאגע פון די דאזיגע האנדווערקער איז דיוקא ספעציעל אין די לעצטע טעג געווארען אויסערסט טראגיש (13.2 .1935); זיי בעמיהען זיך צו בעקומען די האנדווערקער־קארטען און לעגאליזירען לעצטענס זייערע ווארשטאטין.

טערמינען פון צאהלען אלערליי שטייערן אויפ'ן יאהר 1936

אין משך פון היינטיגען יאהר זענען גילטיג פאלגענדע טערמינען אויף די שטייערן און שטענדיגע אבצאהלונגען:

אומזאץ - שטייער.

1) סוחרים און פאבריקאנטען, וואס פיהרען האנדעלס־ביכער מוזען יעדען 15־טען בעצאהלען א זאליטשקע אויפ'ן אומזאץ לויט ווי עס ווייזען־אן די ביכער פאר'ן אומזאץ פון פריהערדיגען יאהר.

2) אלע איבעריגע סוחרים און פאבריקאנטען, וואס פיהרען נישט קיין ביכער מוזען איינצאהלען קווארטאל־זאליטשקעס אין די פאלגענדע טערמינען:

א) ביז'ן 15־טען יוני;

ב) ביז'ן 15־טען אויגוסט,

ג) ביז'ן 15־טען אקטאבער;

ד) ביז'ן 15־טען פעברואר 1937.

א זאליטשקע בעטרעפט 20 פראצענט פון געשאצטען אומזאץ פאר'ן יאהר 1935.

אלע סוחרים און פאבריקאנטען אהן אונטערשיד, אזוי די וואס פיהרען ביכער און די, וואס פיהרען נישט קיין ביכער, וועלען צוצאהלען די רעשט אומזאץ־שטייער אין 31־טען מאי 1937.

3) די סוחרים, וואס האבען געהאט ריטשאלט, וועלען צאהלען זאליטשקעס אין פאלגענדע טערמינען:

ערשטע ראטע אין 15־טען אפריל;
צווייטע ראטע אין 15־טען יולי;
דריטע ראטע אין 15־טען אקטאבער;
פערטע ראטע אין 15־טען דעצעמבער.

הכנסה - שטייער.

גלייכצייטיג מיט'ן דערלאנגען די זעזנאניע וועגען הכנסה פאר'ן יאהר 1936 וואס פאלט אויס ביז'ן 1־טען מערץ 1936, איז מען מחויב צו בעצאהלען א זאליטשקע אין דער גרויס פון א העלפט פון הכנסה־שטייער, וואס מען רעכענט אויס אין דער זעזנאניע.

די רעשט הכנסה־שטייער וועט מען דארפען צאהלען אין 15־טען דעצעמבער 1936.

אויב מען וועט נישט דערלאנגען קיין זעזנאניע וועגען הכנסה, וועט מען מוזען איינצאהלען אלס זאליטשקע א העלפט פון הכנסה־שטייער, וואס מען האט געצאהלט פאר'ן יאהר 1934.

מיליטערישער שטייער:

דער מיליטערישער־שטייער ווערט בעצאהלט ביז'ן 15־טען סעפטעמבער.

שטייער פון הייזער.

ערשטע ראטע אין 30־טען אפריל;
צווייטע ראטע אין 31־טען יולי;
דריטע ראטע אין 31־טען אקטאבער;
פערטע ראטע אין 31־טען אפריל 1936

שטייער פון לאקאלען:

ערשטע ראטע אין 30־טען אפריל;
צווייטע ראטע אין 31־טען יולי;
דריטע ראטע אין 31־טען אקטאבער;
פערטע ראטע אין 31־טען יאנואר 1937.

שטייער פון פלעצער:

ערשטע ראטע אין 30־טען אפריל;
צווייטע ראטע אין 31־טען יולי;
דריטע ראטע אין 31־טען אקטאבער,
פערטע ראטע אין 31־טען יאנואר

נאך די צאהלונגס־טערמינען פון די זאליטשקעס וועט די שטייער־מאכט צוטרעטען מאכען עקזעקוציעס און עס וועט שוין צוגערעכענט ווערען עקזעקוציע־קאסטען.

די נייע שטייער־ארדינאציע און די אויספיהרונגס־פעראָרדנונג צו דער שטייער־ארדינאציע גיבען די נאטשעלניקעס פון די שטייער־אמטען די פאלמאכטען צו ערלויבען אין געוויסע פאלען, אויסצאהלען אין עטליכע ראטעס די זאליטשקעס.

וועגען רעקורסען פאר שטייער־צאהלער

וועגען קען צוריקגעשטעלט ווערען דער טערמין

די שטייער־ארדינאציע זעצט פאר אין ארט. 115 דאס דער בעוואוסטער צאהלער קען פאדערן אין רעקורס. אז די אפעלאציע־קאמיסיע זאל איהם ארויסרופען ביים בעטראכטען דעם רעקורס, בכדי צו געבען די מעגליכקייטען צו בעלייגען מינדליכע ערקלערונגען. דער פעטענט מוז אבער איינצאהלען א האלבען פראצענט פון דער שטרייט סומע און דאס אין פערלויף פון 30 טעג פון דערהאלטען דעם שטייער־צעטעל (נאקאז פלאטניטשי).

אזוי ווי דאס איז אין יאהר 1935 ערשט דאס ערשטע מאהל אריין אין לעבען און די פעראינטערעסירטע האבען וועגען דעם נישט געוואוסט, האט דער גרעסערער טייל, בעטענדיג אין די רעקורסען איהם ארויסצורופען, האבען זיי אבער נישט איינגעטראגען אין טערמין דעם בעטרעפענדען אפצאהל און אזוי ארום פערלוירען דאס רעכט בייצווואוינען די זיצונג ביים בעטראכטען דעם רעקורס.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם האט זיך בשעתו דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין, פאמאָרסקא 15 געווענדעט צו דער לאדזער האנדעלס־קאמער, וועגען אונטערנעהמען שריט אויפ'ן געביט פון דער לאדזער פינאנץ־קאמער, בכדי צוריקצוגעבען די לעצטע דעם טערמין פון איינצאהלען א האלבען פראצ. די האנדעלס־קאמער האט וועגען דעם אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט דער שטייער־מאכט און סיועגען פערהאן אויסזיכטען דעם ענין גינסטיג צו ערלעדיגען. דעריבער דארפען די פעראינטערעסירטע ביילייגען ביטעס און בעטען צוריקגעבען דעם טערמין.

—×—

די ענטשיידונג וועגען בילדונגס־צענז פאר סוחרים

וועט קומען מצד דעם קאנגרעס פון די האנדעלס־קאמערן

אין א וואך ארום וועט אין ווארשא פארקומען דער קאנגרעס פון די האנדעלס־קאמערן אין פוילען, צום קאנגרעס וועלען קומען פארשטעהער פון סוחרים־ און פאבריקאנטען פון גאנץ פוילען.

דאס איז אין פוילען דער ערשטער קאנגרעס פון די האנדעלס־קאמערן.

דער דאזיגער קאנגרעס וועט דארפען ענטשיידען א רייה קאלאסאל - וויכטיגע פראבלעמען, וואס וועלען האבען א געוואלדיגע בעדייטונג פאר דער ווייטערדיגער עקזיסטענץ פון די סוחרים און קרעמער. די בעשלוסען פון קאנגרעס וועלען זיין פמעט א לגעצטע דעציזיע, וואס וועט בעוועגען די רעגירונג זיי איינצופיהרען אדער אפצוווארפען.

אין דער ערשטער רייה וועט דער קאנגרעס האבען צו בעשליסען וועגען דעם פלאן פון איינפיהרען פאר סוחרים בילדונגס - עקזאמענס.

דער קאנגרעס פון די פוילישע סוחרים, וועלכער איז ערשט נישט לאנג פארגעקומען אין קראקא, האט שוין צוגעגרייט א בעשלוס, אז עס זאל אויפגעפיהרט ווערען דער בילדונגס - צענז פאר סוחרים. די יודישע ארגאניזאציעס האבען נישט אפגעהאלטען קיין קאנגרעס, אבער די יודישע פארשטעהער וועלען אויפ'ן קאנגרעס פון די האנדעלס־קאמערן האבען צו פיהרען א זעהר שווערען קאמף. פרי אויפצווייזען די שעדליכקייט פון איינפיהרען עקזאמענס פאר סוחרים.

ס'וואלט געווען כדאי, אז די סוחרישע ארגאניזאציעס אויף דער פראווינץ זאלען בעצייטענס צונויפרופען פערזאמלונגען און מיטינגען וועגען דער דאזיגער פראגע און טעלעגראפיש מעלדען דעם קאנגרעס פון די האנדעלס־קאמערן די שטעלונג פון די יודישע סוחרים אין דער פראגע פון בילדונגס־צענז.

—※—

טעטיגקייט צו פערבעסערן די לאגע

אין דער גראפישער אינדוסטריע

אויף דער לעצטער פערוואלטונגס - זיצונג פון דער קארפאראציע פון דער גראפישער אינדוסטריע וועלכע איז פארגעקומען זונטאג, דעם 12. יאנואר איז צוו. אטר. עניינים נאכאמאל ארומגערעדט געווארען די זעהר אנגעווייטאגטסטע פראגע וועגען די אגענטען.

נאכדעם ווי דער סעקרעטאר האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון ביורא האט זיך ארויסגעוויזען, אז די אגענטען ערפילען נאך גאנץ ווייט נישט זייערע אויפגאבען בנוגע דער קארפאראציע און די פערוואלטונג איז דעריבער געקומען צום בעשלוס, אז דער גרעסטער טייל אגענטען מיידט מיט א ביוון אוים די פערמיטלונג פון ביורא, בכדי אזוי ארום צו פאראליזירען די נוצליכע טעטיגקייט פאר דער פערבעסערונג פון דער לאגע אין דער גראפישער אינדוסטריע.

די פערוואלטונג האט דעריבער בעשלאסען ארויסצושיקען וואָרענונגס - בריף צו די אגענטען, אויף וועלכע עס איז פארהאן א חשד, אז זיי האבען געארבייט אהן דער פערמיטלונג פון ביורא, וואו עס זאל זיי געמאלדען ווערען וועגען די קאנסעקווענצען פארן נישט צופאסען זיך צו די אנגענומענע בעשלוסען, און בנוגע די דרוקער, וועלכע האבען די דאזיגע ארבייטען אוים געפיהרט האט זיך די פערוואלטונג אויך זעהר שארף ארויסגעזאגט וועגען אנגענומענע פערשידענע סאנקציעס, וועלכע האלען אבער אויסגעפיהרט ווערען ערשט נאך דער אלגעמיינער יעהרליכער פערזאמלונג, וועלכע וועט פארקומען דעם 2. פעברואר ד. י.

די פערוואלטונג האט אויך בעשלאסען נישט אפצושטעלען זיך פאר קיין שום קאנסעקווענצען, וועלכע די סאנקציעס קענען ארויסרופען, ווייל פון דער האנדלונג פון די דאזיגע נישט־דיסציפלינירטע מיטגלידער זעהט זיך בולט ארויס, אז זיי טוען מיט א ביוון ווייטער פיהרען די אונעהרליכע קאנקורענץ, וועלכע דערפיהרט די בראנזשע צו א קאטאסטראפאלען מצב.

האנדווערקער - אויסשטעלונג אין לאדז

די ארבייטען ביי דער ארגאניזאציע פון דער האנדווערקער־אויסשטעלונג געהט שנעל פאראויס. די פערוואלטונגען פון די צעכען און די בעזונדערע האנדווערקער דארפען אין אייגענעם אינטערעס שוין צומעלדען אויסצופערטיגען די אביעקטען, וועלכע זענען בעשטימט פאר דער אויסשטעלונג, כדי נישט צו פערשפעטיגען די טערמינען

דאך האבען זיי נישט אויסגעקויפט די פאטענטען פאר'ן לויפענדיגען יאהר".

די צאהל יוענדונגען נאך הילף אין די שטעט, וואו עס איז געפיהרט געווארען די הילפס־אקציע, האט בעטראפען 1903, פון זיי האבען בעקומען הילף אויף אויסצוקויפען פאטענטען 1543, ד. ה. 80 פראצ. פון דער צאהל, 1543 אונטערשטיצטע געפאלט 965, ד. ה. 63 פראצענט אויף האנדעלס־פאטענטען און 578 (37 פראצ.) אויף האנדווערקער־פאטענטען.

פון די 965 האנדעלס־פאטענטען, וועלכע זענען אויסגעקויפט געווארען א דאנק דער אונטערשטיצונג, געהערען צו דער 3־טער קאט. 212, ד. ה. 36 פראצ. און אלע איבעריגע צו דער 4־טער קאטעגאריע פאטענטען.

פערגלייכענדיג די דאזיגע פראפארץ מיט די רעזולטאטען פון דער פאראיאהריגער אנקעטע, לויט וועלכע עס איז אויסגעקומען, אז נאר 18 פראצ. פון די האנדעלס־פאטענטען, וואס זענען אויסגעקויפט געווארען א דאנק דער הילף פון די ג"ח־קאסעס, איז געווען פון דער 3־טער קאטעגאריע, זעהען מיר, אז דער אנטייל פון די סוחרים פון דער 3־טער קאטעגאריע צווישען די פעטענטען נאך שטיצע איז היי־יאהר טאפעלט געוואקסען. דאס איז — בלי שום ספק, א סימן, אז די פויפעריזירונג פון יודישען סוחרטום, האט זיך אין משך פון יאהר ווייטער פערטיפט.

ליקווידירט דעם שטרייק

פון די וועש־נייער־באלופניקעס

דעם לעצטען מיטוואך איז פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון גאנצען וועש־נייער־פאך. צו דער פערזאמלונג זענען געקומען אלע מיטגלידער פון סאצ. האנדווערקער־פעראיין, ציגעל־גאס 4 און פון פילסודסקע 69. נאכדעם ווי אלס פארזיצער איז געוועהלט געווארען ה' בלאנקאווסקי און אלס סעקרעטארין פרל. דזשימאלקאווסקא איז מען צוגעטרעטען צו א דיסקוסיע וועגען לאקאוט פון די אונטערנעהמער לגבי די כאלופניקעס, און וועגען דעם אופן פון ליקווידירען דעם שטרייק. ד

שפעט אין אווענד איז מיט די שטימען פון אלע אנוועזענדיגע בעשלאסען געווארען, אז עס ווערט איבערגעריסען דער אפמאך לויט וועלכען עס קענען בעשעפטיגט ווערען כאלופניקעס, נאר מיטגלידער פון פילסודסקע 69.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם דערמאהנטען בעשלוס איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די מיטגלידער וועש־נייער־כאלופניקעס פון ציגעל־גאס 4 און עס איז בעשלאסען געווארען צו ליקווידירען דעם שטרייק, און צושיקען אן אפשריפט, פון פראטאקאל פון דער פערזאמלונג וועגען איבעררייסען דעם אפמאך, צום סוחרים־פעראיין. אויפ'ן פראטאקאל זענען פערהאן די אונטערשריפטען פון די אלע וועלכע האבען אונטערגעשריבען דעם אפמאך.

די סעקציע פון וועש־נייער־כאלופניקעס ביים סאצ. האנדווערקער־פעראיין איז שוין צוגעטרעטען צו א נאָרמאלער ארבייט. דעם נאהענסטען מיטוואך קומט פאר א גרויסע מיטגלידער פערזאמלונג אין אייגענעם לאקאל, ציגעל־גאס 4, וועלכע וועט זיך פערנעהמען מיט'ן בעטראכטען פראגען וועגען דער לאגע און פאך און ארומרעדען די צוגרייטונגען צום נאהענסטען סעזאן.

(ווייטערדיגע האנדווערקער־ידיעות זעה 8־טע זייט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג, 13 יאנואר, י"ח טבת תרצ"ו

זון-אויפגאנג 7.28
זון-אונטערגאנג 3.48

נעכטיגע זיצונג פון קהלה-פערוואלטונג

נעכטען איז פארגעקומען אונטערן פארזיץ פון פרעזעס מינצבערג, א זיצונג פון דער קהלה פער־וואלטונג. אויפן פארשלאג פון ראזאר פליוואצקי איז בעשלאסען געווארען צו דערגענצען די טאג אורדנונג מיט דער פראגע פון דעם פאכטער זילבערשטיין, וועלכער האלט דעם קהלשען פלאץ און מקוה אויף זאר קאדרוא 58.

ס'איז דאן גענומען געווארען צו קענטניש דער אופן ווי אזוי ס'איז ערלעדיגט געווארען דער ענין מיט דער שחיטה אין לאדז. גלייכצייטיג האט די קהלה־פערוואלטונג אלס ענטפער אויף דער ווענדונג פון די חותמים — אז מ'זאל זיי נישט רעדוצירען די פענסיעס — ערקלערט, אז די קהלה פערוואל־טונג האט געטון אלץ וואס איז געווען אין איהר מעג־ליכקייט אז די רעדוקציע פון די חותמים זאל זיין וואס ווייניגער ווערהטאגליך, און איז דעריבער מתרה די חותמים פאר אננעהמען נישט־בערעכענטע שריט.

צוליב דעם וואס היינט ענדיגט זיך דער טערמין פון אפמאך צווישען דער קהלה און „טאז" וועגען פיהרען דעם זשלאבעק, האט די קהלה־פערוואלטונג בעשלאסען איבערצונעהמען דעם זויגלינגס היים אר־בער גלייכצייטיג פיהרען אונטערהאנדלונגען מיטן „טאז" וועגען דער ווייטערדיגער פיהרונג פון זשלאב־בעק.

דאן זענען גענומען געווארען צו קענטניש די בעשלוסען פון דער סאציאלער הילפס־קאמיסיע, פי־נאנץ און בודזשעט קאמיסיע און בית החיים קא־מיסיע.

בנוגע דעם ענין זילבערשטיין איז בעשלאסען גע־ווארען אז דער פאכטער זאל אין פערלויף פון 3 טעג בעצאהלען דאס דירה געלד און נעגנענפאל אנצר־קלאגען זילבערשטיינען און געריכט אויף אנ־עקסמיסיע.

אלוועלטליכער יודישער דאקטוירים-קאנגרעס אין א"י

לאדזער יודישע דאקטוירים בעשליסען אנטיילצונעהמען אין קאנגרעס

נעכטיגע פערזאמלונג אין „טאז"

נעכטען איז אין לאקאל פון „טאז" אונטערן פאר־זיץ פון דר. וואלפסאן פארגעקומען א גרויסע פערזאמ־לונג פון יודישע דאקטוירים אין לאדז, וועלכע האט זיך פערנומען מיט דער פראגע פון בעפארשטעהענ־דען אלוועלטליכען קאנגרעס אין ארץ ישראל.

צו דער פערזאמלונג איז ספעציעל געקומען דער גענעראל סעקרעטאר פון דער „טאז" צענטראלע אין פוילען דר. וואלמאן, וועלכער האט געהאלטען אנ'־אויספיהרליכן רעפעראט וועגן די צוגרייטונגען וואס ווערען געמאכט צו דעם גרויסען קאנגרעס פון די יו־דישע דאקטוירים. דר. וואלמאן האט אפגעגעבען א גענויען בעריכט פון דעם צענטראלען קאנגרעס קא־מיטעט, וועלכער האט שוין פעסטגעשטעלט דעם טערמין און פראגראם פון קומענדיגען צוזאמענפאהר אין ארץ ישראל.

דער טערמין פון קאנגרעס איז שוין פעסטגע־שטעלט געווארען אויפן 21־טען ביזן 25 אפריל אין ירושלים. א גרעסערען וויכוח האט ארויסגערופען די פראגע פון פראגראם, בעזונדערס דער ענין צי דארף דער קאנגרעס זיך פערנעהמען מיט דעם קריזיס־צוג אויף דער יודישער בעפעלקערונג אין דייטשלאנד און מיט דעם צוגעטראכטען „ראסען פראבלעם". יו־דישע דאקטוירים פון עטליכע לענדער האבען גע־פרובט צו ווירקען אז די פראגע זאל נישט בעריהרט ווערען אויפן קאנגרעס, וועלכער דארף זיך פערנעה־מען נאר מיט דער לאגע פון די יודישע דאקטוירים און ריין מעדיצינישע ענינים. אויך די יודישע דאקר־טוירים פון דייטשלאנד האבען זיך ארויסגעזאגט געגען בעריהרען די פראגע, ווארשיינליך צוליב אנדערע סיבות...

צום סוף איז בעריהרט געווארען בעשצמידללג,ג

צום סוף איז אקצעפטירט געווארען פאלגענדער פראגראם פון קאנגרעס: 1) די לאגע פון די יודישע דאקטוירים אין פערשידענע לענדער (אלגעמיינער רע פעראט און רעפעראטען פון די בעזונדערע לענדער), 2) געזונדהייטס־וועזען פון דער יודישער בעפעלקע־רונג אין פערשידענע לענדער (אלגעמיינער רעפעראט און רעפעראטען פון בעזונדערע לענדער), 3) די לא־גע אין ארץ ישראל, 4) קאמף מיט אנשטעקענדע קראנקהייטען, 5) הילפס און זעלבסטהילפס־אקציע, 6) די פראגע פון עפענען דעם מעדיצינישען פאקול־טעט אויפן העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירו־שלים.

א חוץ דעם וועט געהאלטען ווערען א רעפע־ראט און א קאר־רעפעראט וועגען ראסען משוגעת. ס'איז מעגליך אז דער רעפעראט וועט אריינגעהן אין אפיציעלען פראגראם פון קאנגרעס.

בעתן קאנגרעס וועלען אין העברעאישען אוניווער־זיטעט געהאלטען ווערען ציקלען וויסענשאפטליכע לעקציעס אויף פערשידענע טעמעס פון די בעדייטענד־סטע געלערנטע אין דער וועלט און יעדער אנטייל־נעהמער אין קאנגרעס וועט קענען אנוועזענד זיין אויף די לעקציעס.

די טעכניק פון צונויפרופען דעם קאנגרעס איז צונויפגעשטעלט געווארען אויף פאלגענדען אופן: ס'זענען פאראן 3 צענטראלע קאנגרעס קאמיטעטען: אין ארץ ישראל, פאריז פאר מערב אייראפא, און אין ווארשא פאר מזרח־אייראפא. אלע 3 קאמיטע־טען וועלען זיין צווישען זיך אין אנ'ענגען קאנטאקט.

אנטיילנעהמען אין קאנגרעס וועלען קענען: דעלע־גאטען פון יודישע דאקטוירים פון די ערטער וואו זיי וואוינען אין גרעסערע גרופען, דעלעגאטען פון יודי־שע געזונדהייטס אינסטיטוציעס און דאקטוירים־פער־איינען, אבער אויך יעדער איינציגער יודישער דאקר־טאר וועט קענען אנטיילנעהמען אין קאנגרעס, נאר־היליך וועט ער נישט האבען די פליכטען און פער־אנטווארטליכקייט וועלכע ס'וועלען האבען די דעלע־גאטען.

דער רעפערענט ערקלערט דאן אז דער קאנגרעס־קאמיטעט מאכט אלע בעמיהונגען, אז די קאסטען זא־לען זיין וואס קלענער, כדי א וואס א גרעסערע צאהל דאקטוירים, אויך נישט פערמעגליכע און יונגע זא־לען קענען אנטיילנעהמען אין קאנגרעס, אזוי איז פאראן א התפשרות, אז פאס און וויזעס און רייזע אין ביידע זייטען זאל קאסטען 475 זלאטעס, דאס אויס־האלטען אין ארץ ישראל וועט קאסטען פון 5 ביז 12 זלאטעס א טאג. נאטירליך וועלען אויך זיין טייערערע רייזעס. די ערשטע גרופע דאקטוירים וועט אפפאהרען פון דאנען דעם 31 מערץ און די צווייטע דעם 14 אפריל.

דער קאנגרעס קאמיטעט מאביליזירט אויך איצט א פאנד ארויסצוגעבען הלוואות די דאקטוירים וועל־כע וועט זארגען וועגען גורל פון יודישען דאקטאר אין פערלויף פון א האלב יאהר.

יעדענפאלס האט דר. וואלמאן געזאגט, וועט דער קאנגרעס זיין אנ'איבערברוכס מאמענט, וועט שאפען נייע פערספעקטיוועך פאר דעם דאקטוירים־שטאנד ס'וועט געשאפען ווערען אנ'אינסטאנץ וועל־כע וועט וואכען וועגען גורל פון יודישען דאקטאר. דר. וואלמאן בעט די פערזאמעלטע צו פערנעהמען א גינסטיגע שטעלונג צום קאנגרעס, מיטצואורבייטען און מאכען דעם גרויסען אנהויב, וועלכער וועט האבען אזא גרויסע בעדייטונג פאר די יונגע יודישע דאק־טוירים און פארן שטאלץ און כבוד פון יודישען דאקטאר.

אויף א רייה אנפראגען פון די פערזאמעלטע ענט פערט דער רעפערענט אז אויפן קאנגרעס וועט זיך יע־דער קענען בענוצען מיט דער שפראך, וועלכע ער בהערשט, די אפיציעלע שפראכען זענען: העברע־איש, יודיש, פויליש, פראנצויזיש, ענגליש און דייטש.

צום סוף איז איינשטימיג אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציע: די פערזאמלונג פון יודישע דאקטוירים, וועלכע איז אפגעהאלטען געווארען אין לאדז אין לאקאל פון „טאז" נאכן אויסהערען דעם רעפעראט פון גען. סעקרעטאר פון „טאז" אין ווארר־שא דר. וואלמאן, פראקלאמירט איהר סאלידארי־טעט מיט דער אידעע און איניציאטיוו צונויפצורו־פען אנ'אלוועלטליכען קאנגרעס פון יודישע דאקטוי־רים און דריקט אויס די גרייטקייט צוזאמענצוואר־בייטען מיט דעם צענטראלען קאמיטעט כדי צו רע־אליזירען די דאזיגע אידעע.

די פערזאמלונג בעשליסט צו שאפען ביי דער לאר־דער אפטיילונג פון „טאז" אנ'ארטיגען קאמיטעט פון דאקטוירים פאר די ענינים פון דעם דאזיגען קאנג־רעס וועלכער וועט זיך פערנעהמען מיט די צוגריי־טונגס ארבייטען אויפ'ן לאדזער געביט. דער ארטיגער קאמיטעט וועט זיין אין ענגען און שטענדיגען קאנ־טאקט מיטן צענטראלען קאנגרעס קאמיטעט און וועט זיך בעמיהען צו א גרויסען אנטייל פון די יודישע דאקטוירים פון לאדז אויפן קאנגרעס.

אין ארטיגען קאמיטעט זענען געוועהלט געווא־רען די דאקטוירים: שוויג, וואלפסאן, קלאזענבערג, שיפמאן, חעלמאן, לאנדוי, אוריסאן, פראפ. מינץ, פרל. לעווי, שאפירא, ראוויטש, האנדזעל, פראש־קער, תעלער און יוסף לחביטש.

פון רעדאקציע

דערמיט זענען מיר מודיע אונזערע לעזער, אז די טעג הויבען מיר אן צו דרו־קען אין „נייעם פאלקסבלאט" א ליטע־ראריש - קינסטלערישען ראמאן געשרי־בען פון א בעריהמטען יודישען שריפט־שטעלער. אין מארגענדיגען נומער ווע־לען מיר ברענגען פרטים וועגען דאזי־גען ראמאן.

עס וועלען אזוי ארום געדרוקט ווערן אין „נייעם פאלקסבלאט" צוויי ראמא־נען טעגליך.

דערביי מאכען מיר אויך אויפמערק־זאם אונזערע לעזער אויף דעם שפאנענ־דען און סענסאציאנעלען ראמאן „פער־פלאנטערטע וועגען", וואס מיר האבען אנגעהויבען דרוקען אין „נייעם פאלקס־בלאט" אין דער פאריגער וואך.

אלע ליבהאבער פון שעהנע ליטע־ראטור וועלען געוויס לעזען אויך אונ־זער נייעם ליטעראריש - קינסטלערישען ראמאן

די רעדאקציע

שטורעם-ווינט איבער לאדז און דער סביבה

(א) עהערנעכטען איז אווענד און ביינאכט איז איבער דעם צפון־טייל פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע און איבער לאדז אדורך א שטורעם־ווינט מיט א שלאקס־רעגען.

לויט אינפארמאציעס, וואס זענען דערהאל־טען געווארען פון א רייה ערטער פון דער נאהענ־טער סביבה, האט דער שטורעם־ווינט ארונטער־געריסען פיל דעכער און צובראכען א סך בוימער

אין לאדז זענען אויך ארונטערגעריסען גע־ווארען פיל שילדען.

צוזאמענארבייט פון „זופו" מיט די פראפעסיאנע פעראיינען

(א) היינט, האלב 9 אין אווענד וועט אין לאקאל פון „זופו" (פיעטריקאווער 108) פארקומען א קאנפערענץ פון פארשטעהער פון בעאמטען־ארגאניזאציעס, אויף וועלכער עס וועט ארומגע־רעדט ווערען די פראגע פון פאר־פערטראקטאציעס מיט ארבייטער־פראפעסיאנעלע פעראיינען מכוח צוזאמענארבייט ביי אזעלכע פראבלעמען, וואס זענען נוגע דעם גאנצען כלל ארבייטענדע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטיי־קען:

סאפראנאווסקי (נאוואמיעיסקא 15), טראווקאווסקי (בזשעזשינסקא 56), ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95), סקוואר־טשינסקי (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקיטשי־נער 53).

קלאנג=קינא=טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
פרעכטיגער דאפעלטער פראגראם!
1
WONDER BAR
פילם מיט טויזענדער נסים
אין די הויפטראלען:
DOLORES del RIO, Ricardo Cortez, Kay Francis, ALL JOLSON
II
דאס געהיימניש פון דער קליינער
SHIRLEY

נייע געזעצע און צירקולארען

טאקסע אויף באק - הייוועו

דער מלוכה־פרעזידענט האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער קאנסומציע־שטייער פון אינלענדישע און אויסלענדישע הייוועו וועט גע־נומען ווערען אין דער הויך פון 1 גילדען 85 פון א קילא. די פערזאנען, וועלכע האבען ליגען באק־הייוועו פון פריהער מוזען צוצאהלען צו יעדער פער־האנענער קילא 55 גראשען צוזאמען מיט די איבע־ריגע צושלאגען דעם קאנסומציע־שטייער.

דער פינאנץ־מיניסטער וועט פעסטשטעלען א טאקסע פון באק־הייוועו און יעדער ס'וועט פאדערען א טייערערען פרייז, וועט בעשטראפט ווערען מיט א געלד־שטראף אין דער הויך פון 20 ביז 60 מאל אזוי פיל, וויפיל ס'איז דער אונטערשיד פון דער־לויבטען ביז'ן געפאדערטען פרייז.

געריכטס - דעפאזיטען

דער יוסטיץ־מיניסטער האט פעראָרדענט, אז ביים אננעמען ווערט־פאפירען אין געריכטס־דעפאָ־זיט זאל נישט געמאכט ווערען קיין אונטערשיד צווי־שען ארויסגעגעבענע דורך פריוואטע אינסטיטוציעס און די מלוכה'שע קרעדיט־אנשטאלטען.

בעשטייערונג פון שחיטה

לויט א צירקולאר פון פינאנץ־מיניסטעריום די וועלען די שחט־הייזער ביי די קהלות בעפרייט ווע־רען פון די פערלעגענע חובות פאר אומזאץ־שטייער און פון די שטראפען פאר נישט אויסקייפען קיין פאַ־טענטען פאר דער צייט ביז'ן 31. דעצעמבער 1934.

דאגעגען הייבט זיך אן די פליכט פון אויסקוי־פען א פאטענט און צאהלען שטייער פון אומזאץ פון 1. יאנואר 1935.

פאטענט - הנחות

דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט לעצטענס פו־באנדערגעשיקט א צירקולאר, אין וועלכען ס'ווערט אנגעוויזען, אז אויפ'ן סמך פון אינדיווידועלע בקשות דארף ערטיילט ווערען עקספעדיציע און טראנספארט אונטערנעהמונגען די הנחה אויסצוקויפען אויפ'ן יאהר 1936 א 3־טע קאטעגאריע פאטענט, אויב דער אומזאץ־שטייער אין יאהר 1934, 1935 אדער 1936 איז נישט איבערגעשטיגען אדער וועט נישט איבערגעשטיגען די סומע פון 10 טויזענד זל. א יאהר.

קוים שטייגט נישט דער אומזאץ איבער פאר די אויסגערעכנטע יאהרען די סומע פון 20 טויזענד גילדען א יאהר, קאן מען בעטען די דערלויבעניש אויסצוקויפען אויפ'ן יאהר 1936 א האלב־יעהריגען פאטענט 2־טע קאטעגאריע.

דעסגלייכען קאנען אויך ביבליאטעקען (לייען־זאלען) בעקומען די רעכט אויסצוקויפען א פאטענט 4־טע קאטעגאריע אויב זייער אומזאץ איבערשטייגט נישט די סומע פון 5 טויזענט גילדען.

בכדי די דאזיגע הנחות זאלען אנערקענט ווע־רען, מוז דערלאנגט ווערען אין די בעטרעפענדע פי־נאנץ־אמטען ענטשפרעכענדע בקשות אמשפעטסטען ביז'ן 20. יאנואר 1936.

פון די דערמאהנטע הנחות מעגען אויך גענ־יסען נייע ענטשטאנענע אונטערנעהמונגען. זיי מוזען אבער דערלאנגען די בקשות פאר דער ערעפנונג פון דער אונטערנעהמונג.

אין דער בקשה דארף מען זיך בערופען אויפ'ן צירקולאר L.D.V. 41099/4/35 פון 19.XII.35.

מיר מאכען בעזונדער אויפמערקזאם, אז די הנחות, וועלכע ס'זעהט פאר דער דערמאהנטער ציר־קולאר האבען נישט קיין שייכות מיט די אלגעמיינע הנחות, וועגען וועלכע מ'האט זיך געדארפט בע־מיהען פאר'ן 1. יאנואר 1936.

וועגען די איצטיגע הנחות דארפען זיך בעמיהען די אונטערנעהמונגען, וועלכע האבען שוין אויסגע־קויפט אזעלכע הנחה'דיגע פאטענטען. אויב זיי ווי־לען, אז דער צושטאנד זאל זיי לאקאליזירט ווערען.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי", ציגעל-גאס 27.
דיר.: דוד צעלמייסטער.
היינט, מאנטאג, 9 אווענט - צום 34-טען מאל
יצחק נאזשיק'ס פרייליכע סאטירע
תל-אביב
געשפילט אויף יודיש
בילעטען פון 11-2 און פון 5 נ"מ צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

Dr.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאנא 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1—2 און פון 4—6.30.

דער סעמיאַטיצקי=אָוועט

אין שייכ'ת דערמיט וואָס דער יונגער טאַלענטפולער דיכטער חיים סעמיאַטיצקי געפינט זיך איצט אין לאָדז, ווערט דעם היינטיגען דינסטאָג, ד. 14 ד. ח. אַראַנזשירט זיינער אַ פּאָעזיע-אָוועט אין לאָקאַל פון „זשעטעקע".

אינ'ם אָוונט וועלען זיך חוץ סעמיאַטיצקי'ן בעטייליגען די שריפטשטעלער: י. קאַצענעלסאָן, מ. בראָדערזאָן און י. ראַפּאָן.

דער נאַכטיגער מיטינג אין „פילהאַרמאָניע"

(א) נעכטען איז אין זאַל פון דער „פילהאַרמאָניע" פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון די שטאָטישע אָנגעשטעלטע, פון די אָנגעשטעלטע אין די אינסטיטוציעס פאַר'ן עפנטליכען געברויך, פון האַנדעלס- און ביוראָ=אָנגעשטעלטע, א. א.

עס זענען געהאַלטען געוואָרען עטליכע רעפעראַטען, און ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו פיהרען אַ געמיינזאַמע אַרבייט און שאַפען אַ בשותּות'דיגען פראָנט מיט אַלע אַרבייטענדע.

א געגען=טובערקולאָז= אַקאַדעמיע

(א) די געגען=טובערקולאָז-טעג, וואָס זענען, ווי יעדעס יאָהר, אויך היי-יאָהר אַרורכגעפיהרט געוואָרען דורכ'ן וואָיעוואָדישען קאָמיטעט, זענען נעכטען פערענדיגט געוואָרען מיט אַ פייערליכער אַקאַדעמיע, וועלכע איז אין איהר גרעסטען טייל געווען געווידמעט דער פראָפּאַגאַנדע פון קאַמף געגען טובערקולאָז.

צו אַלע פריינד פון דער יוד. קולטור!
(אויפרוף)

בסדר צו פעראייביגען דעם נאָמען פון גרויסען פערדינסטפולען יודישען היסטאָריקער, פּראָפעסאָר שמעון דובנאָוו, האָט זיך אין פּאַריז געשאַפען אַ „דובנאָוו-פאָנד" וואָס האָט זיך געשטעלט פאַר אַנ'אויפגאַבע אַרויסצוגעבען

א יודישע, אַלגעמיינע ענציקלאָפּעדיע

אויפ'ן נאָמען פון דערמאָהנטען היסטאָריקער.

די יודישע אַלגעמיינע ענציקלאָפּעדיע איז אויסגערעכענט אויף 20 בענד, גרויסער פאָרמאַט. די ענציקלאָפּעדיע וועט ארומנעהמען אַלע געביטען פון דער אַלגעמיינער און יודישער קולטור, ביי דער מיטאַרבייט פון די אָנגעזעהענסטע יודישע און נישט-יודישע געלעהרטע. די ענציקלאָפּעדיע וועט זיין איינע פון די גרעסטע קולטור דערהגרייכונגען פאַר דער לעצטער צייט!

ביז איצט זענען פון דער דערמאָנטער ענציקלאָפּעדיע דערשינען די ערשטע צוויי בענד, דער דריטער ווערט אויסגעפערטיגט און דער פערטער געפינט זיך אין זאַץ.

היות, ווי דער „דובנאָוו פאָנד" ווערט, לײדער נישט סובסידירט פון קיין שום מלוכה'שע אָדער קאָמונאַלע אינסטיטוציע און איז אָנגעוויזען נאָר אויף אייגענע, יודישע כוחות, האָבען מיר געהאַלטען פאַר נויטיג צו גרינדען אין לאָדז אַנ'אָרטיגען קאָמיטעט וואָס זאָל אַקטיוו מיטהעלפען דעם „דובנאָוו-פאָנד" אויסצופיהרען זיין גרויסע קולטור-מיסיע.

לאָמיר געדענקען, אז דער פּראָאויס-איינגעצאָלטער אבאָנאָמענט בעטרעף שאַפט דעם נויטיגען אומזאָץ-קאַפּיטאַל פאַר דעם דובנאָוו-פאָנד!!!

מיר האָפען אז אַלע פריינד פון דער יודישער קולטור וועלען האָבען די פולסטע פערשטענדניש און בעסטע בעציהונג צו דער האַזיגער ערנסטער אויפגאַבע און מיר זענען זיכער אז אונזער פאָרשטעהער וועלכע וועלען אייך איגיכען בעזוכען וועלען געפינען אייער וואַרימסטע אונטערשטיצונג.

(—) רעד. י. אוגער, (—) רעד. מ. בראָדערזאָן, רעד. ח. י. בזשוסטאָווסקי, דר. ס. פרידמאַן, דר. י. הערשפינקעל, דר. ש. ווישעוויאַנסקי, אדוו. י. וויצמאַן, י. זעלקאָוויטש, דר. א. טאַרטאַקאָווער, ל. לעווין, דיר. א. לעקין, דר. י. מאַרגאָלין, דיר. י. סאָלאָוויי, אנאַטאָל פרומקין, דר. י. קאַצענבאָגען, י. שולמאַן.

גוט מאַרגען!

וואַיאַזשאַרעז, נעביך!..

אין וואַיאַזשאָרען - פעראיין איז די טעג פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען דער אַנטיסעמיטישער אַקציע געגען יודישע וואַיאַזשאָרען אין פויזען, שלעזיען און פּאָמערן. צוליב דער אַנטיסעמיטישער אַקציע, זענען טויזענדער יודישע משפחות בעדראָהט צו פערלירען זייער ברויט (פון דער כראָניק).

אין שייכות מיט דער קאָנפערענץ, האָבען מיר געהאַט אַ געשפּרעך מיט אַנ'אַלטען לאָדזער יודישען וואָיאַזשאָר. מיר געבען איבער דעם געשפּרעך כמעט ווערטליך.

— וואָס זאָגט איהר, גאָספּאָדין שטרייכגאַרן, צי דער לאַגע פון די לאָדזער וואַיאַזשאָרען?

דער וואָיאַזשאָר האָט זיך אויסגעהוסט, אויסגעווישט די שפּאַקולען און געענטפערט:

— כאָטיא ס'איז ניעפּריאָטנאַ אַריינטאָלקייען זיך אין אַ ראַזגאָוואָר מיט גאַזעטשיקעס, וואָרום אַ גאַזעטניק „איז מוכי סלאָנאַ דיעלאַיעט" (מאַכט פון אַ פליג אַ העלפאַנט). ווסיאָ טאַקי, וועל איך אייך אָביסנאַיען".

— מיין „מניעניע" איז, אז די „פּאָלאָזשעניע" איז „כוזשע גובערנאַטאָרסקאָוואָ". אַמאָל, אז אונזערער אַ וואָיאַזשאָר איז אַוועק אין די מרחקים מיט צוויי טוץ טשעמאָדאַנעס, מיט קאָלעקציעס, און געפאָהרען איז מען העט, העט, אין „זאַקאַקאַיסקי קראַי", האָט מען געוואוסט: „וו'טשעם דאָלשע וו'ליעס, טיעם באָלשע דראָוו" (וואָס ווייטער אין וואַלד, אַלץ מעהר האָלץ). היינטיגע וואָיאַזשאָרען, „איזוויניטיע פּאָזשאָלוסטאַ", וואו פאָהרען זיי? — „ראָקאָי פּאָראָט" (מיט דער האַנד קען מען דערגרייכען). קיין פּאָזען, שלעזיען, פּאָמערן, אַמאָל האָט מען געמאַכט „זאַקאַזען" אויף מיליאָנען, און היינט? נעכטיגע טעג, און דריי שרייט מען:

„נאַ פּראַוואָ, נאַ לעוואָ קרוגאָם מאַרש"!...

— נו, וואָס איז אייער עצה, גאָספּאָדין שטרייכגאַרן?

— „נאַ טשטאָ מניע פיזיקאַ"? מ'מוז שוין עפּעס טון. „קאָי זשעלעזאָ פּאָקאַ גאָריאַטשאָ", מ'מוז רופען אַ „סאָבראַניע" פון אַלע וואָיאַזשאָרען, און אַ געשריי טון:

— „ראָטאַ סטראָיסיאַ"!

— וואָס מיינט איהר דערמיט, גאָספּאָדין שטרייכגאַרן?

— דאָס הייסט אויף „ריין יודיש", אז מ'דאַרף זיך „אָביעדינאַיעג'ען (פעראייניגען).

— און וואָס זאָגט איהר צו דעם, וואָס די קריסטליכע סוחרים ווילען נישט מאַכען קיין בעשטעלונגען ביי יודישע וואָיאַזשאָרען?

— אַ וואָיאַזשאָר דאַרף וויסען, אז „פּאָרמאַזשעט — פּאָיעדיעט". די גרעסטע אַנטיסעמיטען האָבען ליב, אז מ'„שמירט"...

אונזער וואָיאַזשאָר וואָלט נאָך ווייטער גערעדט, נאָר ער האָט זיך דערמאָנט, אז ער איז נאָך פאַר „טשאַיע פּיטיע" (פאַר טעה), האָט ער זיך ענטשולדיגט, געזאָגט: „נאַשוע ז'כוואַסטיקאָם (אַכטונג בלע'ן) און „ראָסוויאַניאַ".

אַב—נעק

די גאַנצע געזעלשאַפט מוז זיך פעראייניגען
אין דער אַקציע פון בירגער-קאָמיטעט
צו העלפען די אָרימסטע!

9.000 זל. פאַר ביליגע קוכען
געשיקט פון הילף-קאָמיטעט פאַר פוילישע יודען אין ענגלאַנד

דער פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג דעפּ. ל. מינצבערג, האָט בעקומען צוגעשיקט פון דעם הילפס-קאָמיטעט פאַר פוילישע יודען אין ענגלאַנד אַ סומע פון 9000 זל. אויף צו פערטיילען צווישען די ביליגע פאָלקס-קוכען און קוכען פאַר אינטעליגענטען אין לאָדז, אויב ס'וועט נויטיג זיין, זאָל מען אויך פערטיילען רויהע פּראָדוקטען.

לויט'ן אויפטראַג פון הילפס-קאָמיטעט פאַר פוילישע יודען אין לאָנדאָן דאַרפען זיך מיט דער פערטיילונג אין לאָדז פערנעהמען די ה"ה: פּרעזעס דעפּ. מינצבערג, באָריס וואַקס און דאַזאָר מ. ה. רומקאָווסקי.

קיין שום מיטגליד פון ראַבינאַט איז זיך נישט מודה
אין פערעפענטליכען דעם אַרטיקעל געגען א רב פאַר לאָדז

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז איינער פון די ראַבינאַט-מיטגלידער אַרויס אין דער עפענטליכקייט געגען אַנגאַזשירען אַ רב פאַר לאָדז, דערביי איז בעליידיגט געוואָרען די „אגודה" און אויך דער ריישער רב הרב לעווין.

נעכטען אין אָוונט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון ראַבינאַט מיט'ן אַנטייל פון פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג דעפּ. מינצבערג און פּרעזעס פון קהלה-ראַט פישעל ליבערמאַן, וועגען לויפענדע ענינים, נאָך דער זיצונג האָט פּרעזעס ליבערמאַן אָנגעפרעגט דעם ראַבינאַט ווער ס'האָט פערעפענטליכט דעם דערמאָנטען בריף, און דאָ איז געשעהען אַ וואונדער, קיינער פון די ראַבינאַט-מיטגלידער האָט זיך נישט מודה געווען אין שרייבען דעם דאָזיגען בריף, אַזוי אז ס'קען זיין אז ער איז דורך אַ פעראינטערעסירטע מענשען פאַבריצירט געוואָרען.

Dr. REICHER

פּאַלודניאָווואַ 28, טעל. 93-201

ספּעציאַליסט

פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג

סעקסועלע בעראַטונגען פון פסיכאָ - אַנאַליזען

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.

KINO TEATR

MIRAŻ

11 LISTOPADA 16

היינט פּרעמיערע!

פון גרויסען ווינער מייסטערווערק, לויט דער אונשטערבליכער ערצעהלונג פון

Artur Schnitzler

א. נ.

„ליבעלער"

אין די הויפּט-ראָלען:

Magda Schneider

i Olga Czechowa

אויסערן פּראָגראַם:

קלאַנג-צוגאַבע פון P.A.T.

אויפ'ן דערנער=וועג
שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל-ראָמאַנטישער ראָמאַן

8)

די מוזיק איז שטיל געבליבען אויף אַ ווייל. דער וואַלצער האָט זיך געענדיגט. דער לויטענאַנט האָט צוגעפיהרט די פרוי אויף איהר פריהערדיג אָרט און געזאָגט מיט אַ ליידענשאַפטליכער שטים:

— איך בין געווען גליקליך, גנעדיגע... און דערביי האָט ער זיך ווידער פערהאַקט.

די פרוי האָט זיך גענומען פאָכען מיט אַ ווייסען פּיך - פאָכער, איהר געזיכט איז געווען פערראָיטעלט.

— 13. —

די רייצענדע פרוי האָט זיך נאָך אַלץ געפאָרעט מיט'ן שניי-ווייסען פּוך-פאָכער. זי האָט אויפגעהויבען איהרע פּרעכטיגע אויגען. נעבען איהר איז געשטאַנען אין זיין גאַנצער מאַסיווקייט דער פּולקאָווניק רעדל.

די מוזיק האָט ווידער אָנגעהויבען שפּילען דעם וואַלצער: „אַם שטילען בלויען דונאַי"... די טענער האָבען אַריינגעגאָסען אין די גלידער אַזוי פיל פערבאָרגענעם הענוג און הייסע ליידענשאַפט.

דעם פּולקאָווניק רעדל'ס שטים איז געווען שאַרף און כמעט בעפעהלעריש:

— קאָן מען אייך בעטען צום טאַנץ?

די פרוי האָט זיך אויפגעשטעלט און כמעט האַסטיג אַ זאָג געטון:

— מיר טאַנצען, הער... פּולקאָווניק! אויב איך האָב נישט קיין טעות, יאָ?

זיי זענען אַרויף אויף דער טאַנץ-ביהנע און באַלד האָט דער גאַנצער זאַל ווידער געקוקט מיט ענטציקונג אויף דער רייצענדיגער פרוי, וועלכע איז כמעט ווי אַ פעראַזלש'טע געלעגען אין פּולקאָווניק רעדל'ס אָרעמס.

ער האָט פערבאָרגען אין די ווינקלען פון זיין מויל אַ ציטער'ן שמייכעלע. אין אַ ווײלע אַרום האָט ער אַריינגעפליסטערט זיין רייצענדער פּאַרטנער'ין אין אויער אַריין:

— פּאַריוואָס האָט איהר כסדר געקוקט אויף מיר, ווען איהר האָט געטאַנצט מיט יענעם לויטענאַנט? איהר לייב האָט זי נאָך פעסטער צוגעטוליעט צו זיין קערפּער און זי האָט שטיל געענטפערט:

— איך זעה אייך דאָס ערשטע מאָל אין מיין לעבען, הער פּולקאָווניק.

— פּאַריוואָס-זשע האָט איהר נישט אַראָפּגעלאָזט קיין בליק פון מיר? דאָס רייצט מיך... הם...

— מיך אויך...

— כ'פערשטעה אייך נישט, וואָס מיינט איהר דערמיט צו זאָגען?

— מיך רייצט דער פאַקט, וואָס מיר איז אַ מאַן געפעלען געוואָרען באַלד אויפ'ן ערשטען בליק... עס טרעפט ביי מיר דאָס ערשטע מאָל...

— כאַ-כאַ-כאַ... — צולאַכט זיך רעדל מיט זיין געוועהנליכען הויכען געלעכטער.

— לאַכט נישט... איך קאָן מעהר נישט טאַנצען.

— ענטשולדיגט-זשע מיר...

ער האָט זי אָנגענומען ביי דער האַנד און זי צוגעפיהרט צו איהר טישעל. דער עלעגאַנטער הער איז דאָרט שוין מעהר נישט געווען. זי האָט זיך אַוועקגעזעצט, פאָכענדיג זיך מיט'ן פאָכער. רעדל האָט געפרעגט:

— אָ, איהר האָט פערלוירען אייער... מאַן?... בעקאַנטען?... אויב איך האָב נישט קיין טעות זענט איהר געווען אין דער געזעלשאַפט פון אַ מאַן?

— יאָ, מיר פאָהרען מאָרגען קיין קראָקאָ, איז מיין ברודער געגאַנגען צו דער באַהן קויפען ביי לעטען... עס איז פאַר יום-טוב... אויף די צוגען איז אַ געדראַנג...

— איהר זענט נישט קיין ווינערין?

— ניין, פון קראָקאָ.

רעדל האָט זיך אַוועקגעזעצט נעבען איהר טישעל. ער האָט זי אַ ווײלע בעטראַכט און געזאָגט:

— אייער ברודער וועט באַלד צוריקקומען?

— צו וואָס דאַרפט איהר דאָס וויסען, הער פּולקאָווניק, איהר זענט דאָך פּונקט אַזוי נייגעריג ווי אַ פרוי...

— אַלע קוקען אַהער. מען לאָזט פון אונז קיין בליק נישט אַראָפּ, — האָט זי פּלוצלונג אַ זאָג געטון, — קומט אַוועק פון דאַנען!

— און אייער ברודער?

— אויב ער וועט מיך דאָ נישט געפינען, וועט ער קומען אין האָטעל. איך האָב זיך אַזוי מיט איהם אָפּגעשמועסט.

ער הויבט זיך אויף, געהט צו צום טישעל, וואו ער איז פריהער געזעסען, זאָגט עפּעס צום אָפּיציר. פּעפּי בעמערקט, ווי דער אָפּיציר שמייכעלט מיט אַ בעהאַלטענעם שמייכעל.

באַלד איז פּולקאָווניק רעדל ווידער נעבען איהר.

— קומט, וועל איך אייך בעגלייטען. איך פיהל זיך באמת גליקליך!

ווען רעדל געהט מיט איהר אַרויס, לעהנט זי זיך אָן אין זיין אָרעם, ווי זי וואָלט שוין געווען זיינס אַ לאַנג-יאָהריגע געליבטע. זי פיהלט זיך פריי, מען דערקענט נישט אין איהר, אַז זי זאָל דאָס ערשטע מאָל האָבען געווען אין ווין...

— 14. —

זיי בלייבען שטעהן פאַר אַנ'ערשטקלאַסיגען האָטעל. ער פיהלט, ווי זי בלייבט די ערשטע האַסטיג שטעהן. פאַר דער טיר שטעהען עטליכע פּאַלמען, אָלעאַנדרען. אַ לאָקאַי אין אַ ברוינעם אוניפאָרם שטעהט נעבען דער טיר און רעדט עפּעס מיט אַנ'עלטערען הער.

— איך בין שרעקליך מיד, הער פּולקאָווניק, — זאָגט זי. — שטעלט אייך פאָר, אין דעם דאָזיגען שלעכטען האָטעל, וואו איך וואוין, האָב איך קיין אויג נישט געקאָנט צומאַכען... אָ, ווי איך וואָלט זיך געוואָלט איצט אויסגעשלאָפען...

— נו, איהר קאָנט עס טון... — שמייכעלט רעדל צוויידייטיג, — אָט זענען מיר איצט טאַקע נעבען אַ האָטעל, וואו איהר קאָנט בעקומען אַנ'עלעגאַנט צימער און זיך אויסשלאָפען אָהן שום שטערונגען.

— אַזוי, דאָ איז אַ האָטעל? — מאַכט זי זיך קוקען אויף דער שילד, ווי זי וואָלט עס ביז איצט נישט בעמערקט.

— יאָ, יאָ, דאָ איז אַ האָטעל, — חזר'ט ער נאָכאַמאָל איבער.

זיי קוקען זיך אַ ווײלע שווייגענדיג אָן. דערנאָך זאָגט זי:

— הער פּולקאָווניק, ערלויבט מיר צו זיין אויפריכטיג... אַ פרוי, ווי איהר ווייסט, איז זעלטען אויפריכטיג, און ספּעציעל דאַן, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען איהרע געפיהלען... אָבער דאָס מאָל וויל איך און מוז — יאָ, איך מוז זיין אויפריכטיג.

— איך הער אייך, מיין טייערע... — זאָגט ער מיט אַ צערטליכער שטים, אָבער דערביי קוקט ער זי שאַרף אָן.

„מיין טייערע" האָט ער געזאָגט, טראַכט זי. דאָס איז גוט, דאָס איז אַ סימן, אַז זי איז שוין אויפ'ן וועג צו איהר ציל. זי בעשליסט צו זיין דרייסט צו שפּילען מעהר זיכער...

— הערט... איך... — הויבט זי אָן און פערהאַקט זיך באַלד.

זי שווייגט אַ ווײלע, קוקט איהם אָן מיט אויגען, וואָס בעמיהען זיך צו דערגענצען דאָס, וואָס עס איז איהר שווער אַרויסצוזאָגען מיט'ן מויל.

— רעדט, שטערט אייך נישט, — שעפּטשעט ער שטיל.

— דאָ וועל איך אייך גאָרנישט זאָגען, קומט אריין אינוועניג, — זאָגט זי פּלוצלונג האַסטיג.

— וואו, אין האָטעל?!

— יאָ, בעשטעלט אַ צימער... — ענטפערט זי און אָטעמט שווער.

זי לאָזט אַראָפּ די אויגען, ווי זי וואָלט זיך געשעמט פאַר די ווערטער, וועלכע זי האָט נאָר וואָס אַרויסגערעדט. זי בעמערקט דעריבער נישט דעם בעהאַלטענעם סאַרקאַסטישען שמייכעל אויף זיין געזיכט.

— איך וועל אייער ביטע ערפילען, — ענטפערט ער מיט אַ צאַרטען טאָן, — ווייל איך גלויב, אַז אָביוואָהל איהר זעהט מיך דאָס ערשטע מאָל, האָט איהר מיר עפּעס וויכטיגעס מיטצוטיילען...

— יאָ, הער פּולקאָווניק... — ענטפערט זי שטיל.

(פאָרטזעצונג קומט)

ספארט=בעוועגונג

„טייפון" — „ווימא" 9:3

ביי א גרויסען עולם איז פארגעקומען דער צווייטער ארויסטריט פון דער יודישער מאנשאפט. עס איז אבער שוין בעשערט, אז א יודישער קלוב מוז אויסשטעהן אלע צרות פון נישט אביעקטיווע ריכטער, וועלכע לאזען זיך וואוילגעהן אויפ'ן חשבון פון יודישע ספארטלער. ביי אביעקטיווע ריכטער, וואלטען די קאמפען און קודם כל דער רעזולטאט געווען גאר א אנדערער.

דאס מאל האבען אויסער די פונקטען־ריכטער מיטגעווירקט צום נישט ריכטיגען פערלויף פון די מעטשען דער יודישער רינג־ריכטער ווישליצקי. קודם כל האט דער דאזיגער יונגערמאן בעוויזען, אז ער האט א זעהר קנאפע אהנונג אין באקס און דארף בכלל נישט אנפיהרען מיט באקס־מעטשען. אויסער דעם האט ער וויזט אויס נאך געווירקט חניפה לגבי נישט יודישע באקסער. אפשר האט ער דערמיט געוואלט אנערקענט ווערען אלס באקס־ריכטער. איז אבער דער פרייז צו טייער און עס מוז שארף פערארטיילט ווערען.

די קאמפען האבען געגעבען פאלגענדען רעזולטאט:

אין פליגען־וואג האט וויינבערג צוליב דער נישט אויסגערעכנטער טאקטיק פערשפילט צו זשעלינסקי'ן (ווימא) אין דער ערשטער רונדע האט וויינבערג צופיל אטאקירט און שפעטער האט איהם אויסגעפעהלט כח.

אין דער זעלבער וואג איז בענטשקאווסקי'ן (טייפון) אנערקענט געווארן א רעמי־רעזולטאט מיט פלוטא (ווימא), כאטש בענטשקאווסקי האט שוין אין דער לעצטער רונדע געטון מיט'ן געגנער וואס ער האט געוואלט, אבער אנדערש האבען וויזט אויס געוואלט די ריכטער.

אין האן־געוויכט איז וואלראב (ווימא) אנערקענט געווארן אלס זיגער מיט ליפאוויטש'ן, הגם ליפאוויטש איז נישט געווען ערגער פון זיין געגנער.

אין פעדער־וואג האבען געקעמפט בארא (טייפון) מיט טשעפאנסקי'ן (ווימא), דער ווימא־באקסער האט שארף אטאקירט און באראן האט זיך דער פאר שטארק דערשראקען און זיך געלאזט אויסצעהלען.

אין דער לייכטער וואג האט קאשניא (ווימא) אנגעהויבען דעם קאמף מיט געניסלאוו 2. (טייפון) מיט גרויס איפער. געניסלאוו נעמט אויף דעם קאמף און שוין ביים צווייטען קלעפ־אויסטויש פאלט קאשניא אויף די ברעטער. געניסלאוו געווינט דורך א נאק־אוט. געניסלאוו האט א זעהר שטארקען קלאפ אין ביידע הענט, מען דארף איהם אבער ארייננגעבען אביסעל באקס־קענטעניש און א סיסטעם, אז ער זאל ווערען א ווערטפולער באקסער.

אין דער האלב־מיטעל וואג האט עפשטיין (טייפון) געקעמפט מיט אמבראזשינסקי'ן. ביידע באקסער האבען געקעמפט זעהר פערביסען דורך דער גאנצער צייט. דער רינג־ריכטער ווייזט אבער ארויס א שטארקע אומבעהאלפענקייט און מאכט דערביי בעמערקונגען עפשטיינ'ען. ער האט א פנים נישט געוואוסט, אז נאך דריי בעמערקונגען ווערט מען דיסקוואליפיצירט... די פונקטען־ריכטער און סעקונדאנט פון „ווימא" האבען איהם דערויף אויפמערקזאם געמאכט, הגם ער האט די באקסער ווייטער גע־לאזט קעמפען. באראקטעריסטיש, אז דער זעלבער ריכטער האט בכלל נישט בעמערקט דאס נישט ריינע קעמפען פון אמבראזשינסקי'ן און דערויף נישט רעאגירט.

אין די ווייטערע קאמפען, האט וויענצקאווסקי (י.ק.פ.) בעזיגט דורך א נאק־אוט אגוסטיניאק'ן (ווימא) און וועבער (י.ק.פ.) האט רעמיזירט מיט אווטשארעק'ן (ווימא), די דאזיגע קאמפען זענען געפיהרט געווארן דורך די זעלבע ריכטער, דער לעצטער רעזולטאט איז דעריבער אויך נישט קיין ריכטיגער.

פעטיציע צום פוילישען אלימפישען קאמיטעט

וועגען צוריקציהען די פוילישע רעפרעזענטאנץ פון דער בערלינער אלימפיאדע

אין משך פון איין וואך האט ווילנע געזאמעלט 8 טויזענט אונטערשריפטען

אונזער ספארט־אפטיילונג איז געווען די ערשטע, וועלכע האט אונטערגענומען א קאמף געגען דעם, אז די 11־טע אלימפיאדע זאל פארקומען אין בערלין.

אויך די ספארט־אפטיילונג פון ווילנער „טאג" האט איצט אונטערגענומען א אקציע געגען דער בערלינער אלימפיאדע דורך קלייבען אונטערשריפטען אויף פראטעסט־בויגענס צום פוילישען אלימפישען קאמיטעט אין ווארשא, די אקציע איז גאר אין א קורצער צייט זיך ברייט פון אנדערגעוואקסען און נעמט איצט ארום כמעט אלע פאליטישע, געזעלשאפטליכע, קולטורעלע און ספארטליכע ארגאניזאציעס און פעראיינען, אין משך פון איין וואך זענען שוין אויף די בויגענס געזאמעלט געווארן איבער 8 טויזענד אונטערשריפטען צווישען די פארשידענסטע קרייזען פון דער יודישער און נישט־יודישער בעפעלקערונג.

דער קאמף געגען דער בערלינער אלימפיאדע, קען זיך אבער אין פוילען נישט בענוגענען בלויז מיט איין שטאט; נאר דארף געפיהרט ווערען אין ברייטען לאנד־מאסשטאב, כ'וואלט געווען כדאי, אז אויך אין אונזער שטאט זאלען די יודישע ספארט־פעראיינען בעהמען אויף זיך די איניציאטיוו פון זאמלען אונטערשריפטען אויף דער פעטיציע צום פוילישען אלימפישען קאמיטעט.

דער טעקסט פון דער פעטיציע, וועלכע וועט אין אנהויב פעברואר דערלאנגט ווערען דעם פוילישען אלימפישען קאמיטעט איז פאלגענדער:

„מיר, די אונטערגעשריבענע, דריקען אויס אונזער שארפסטען פראטעסט געגען אפהאלטען די אלימפיאדע אין דייטשלאנד, וואו דער הערשענדער רעזשים פערשווערט טאג־טעגליך ברוטאל די אלימפישע אידעען און וואו ס'איז נישט פערהאן קיין גאראנטיע, אז אלע אהן אויסנאהם ספארטלער זאלען זיך קענען פריי בעטייליגען אין די אלוועלטליכע פערמעסטונגען, צוליב די זעלבע מאטיוון פאדערען מיר אויך, אז דער פוילישער אלימפישער קאמיטעט זאל רעווידירען זיין שטעלונג צו דער איצטיגער אלימפיאדע און צוריקציהען פון איהר די רעפרעזענטאנץ פון פוילען.

„הכח" — „פארט=בעמא" (ווארשא) 5:11

ביאליסטאק און בליבוים זיגען דורך ק. א.

דער גרויסער עולם, וואס האט אויסגעפיהלט דעם גרויסען פילהארמאניע־זאל האט נעכטען פערלאזט דעם זאל מיט א שטארק פערגעניגען. די יודישע מאנשאפט האט אפגעהאלטען א גרויסען און פערדינטען נצחון איבער דער רענאמירטער ווארשאוער „פארט־בעמא". „הכח" האט אונז פארגעשטעלט א פולע נישט שלעכטע מאנשאפט, וועלכעוועט זיכער פון איצט אן זיך פערמעסטען מיט די שטארקסטע פוילישע באקס־קלובען, דער מענשען־מאטעריאל פון די „הכח"אנער איז נישט קיין שלעכטער, ביי א בעהעריגער אויפזיכט און דיסציפלין פון די באקסער קאן די מאנשאפט שטארק אויסוואקסען. די באקסער בעזיצען נישט דורכשניטליכע באקס־קענטענישען און א שטארקען קלאפ, עטליכע פון זיי אפילו אין ביידע הענד. דאס מוז טאקע אויסגענוצט ווערען, אז די מעגליכקייטען זאלען נישט פערלוירען געהן און עס זאל ענדליך געשאפען ווערען א שטארקע יודישע באקס־מאנשאפט אין לאדז.

„הכח" איז נעבען „י.ק.פ." ביים היינטיגען טאג די צווייטע באקס־מאנשאפט אין לאדז, אבער מ'טאר נישט פערלייקענען, אז „הכח" האט אויך שוואכע פונקטען, וועלכע מוזען ווי אמשנעלסטען אויסגעבעסערט ווערען. דאס דארף אבער פארקומען נאר דורך אויסשולען דורך סיסטעמאטישע טרעניגגען פון דעם מאטעריאל, וועלכען „הכח" בעזיצט איצט.

די געסט, וועלכע האבען נעכטען געקעמפט מיט „הכח" זענען איבערראשט פון זייער טעכניק און קענטענישען זענען זעהר מיטעלמעסיג, עס איז טאקע א וואונדער ווי אזוי זיי פערנעמען אזא ארט אין ווארשא, וואו דער באקס שטעהט ביים היינטיגען טאג בעסער ווי אין לאדז.

די בעזונדערע קאמפען זענען געווען פאלגענדע.

אין פליגען־געוויכט האט ביי „הכח" געקעמפט א רעזערוו־באקסער, ווייל ליבערמאן, האט זיך נישט געקאנט בעפרייען פון פולק. דער באקסער פון „פארט־בעמא" גראכאווסקי הגם ער קען זעהר ווייניג, האט הויך בעזיגט ביסענבוימען.

אין דער האן־וואג, האט גאטפריד זיך געטראפען מיט'ן פיזיש שטארקען גאיעק. די איניציאטיוו פון קאמף געפינט זיך דורך דער גאנצער צייט אין די הענד פון „הכח"אנער, וועלכע געפינען זיך אבער נאך נישט אין קיין גוטער פארם.

אין פעדערען־געוויכט האט פאגאט טיילוויז ענטוויקעלט א שעהנעם קאמף, דער דאזיגער באקסער, האט גרויסע מעגליכקייטען, וועלכע ער האט נעכטען נישט געקאנט אויסנוצען. וויעלגאשעוויטש („פאכט־בעמא") האט געקעמפט זעהר פערביסען און איז פיזיש גוט ענטוויקעלט. נאך א מינימאלער איבערמאכט ווערט דער זיג אנערקענט פאגאטען.

אין דער לייכטער־וואג, האט דער קאמף זעהר שנעל זיך פערענדיגט. אין אנהויב געהט אלשעווסקי (פארט־בעמא) מיט'ן גאנצען כח אויף ביאליסטאקען, וועלכער שרעקט זיך אבער פאר איהם זעהר ווייניג און געהט מיט איהם אין א קלעפ־אויסטויש. פון א „רעכטען" פאלט אלשעווסקי אויף די ברעטער און לאנג נאכ'ן מעטש מוז מען נאך אלשעווסקין מונטערן. ביאליסטאק זיגט דורך א נאק־אוט.

אין דער האלב־מיטעל־וואג. קעמפט וודאוינסקי מיט גוטקאווסקי'ן. די איבערמאכט פון יודישען באקסער פיזיש און טעכניש איז שטארק קענטיג. נאר א דאנק דער שטארקער אויסגעהאלטענקייט פון גוטקאווסקין פערשפילט ער נישט דורך א נאקאוט.

אין דער מיטעל־וואג טרעפען זיך ליפשיץ מיט קאסטושעווא. דער יודישער באקסער, וועלכער געפונט זיך אין מיליטער און איז נישט טרענירט, וואס זעהט זיך אין קאמף שטארק אן. דער קאמף איז א גלייכער און דער רעמי איז א גערעכטער.

אין דער האלב שווערער־וואג, האט שטאל „פערצילט" ס. סטזשעלעצ'ן. פארוואס ער האט פערשפילט ווייסען בלויז די ריכטער. אמת איז, אז שטאל געפינט זיך אין א שוואכער פארם. וקודם־כל געהט ער אינגאנצען נישט „געדעקט" און איז דעריבער אויסגעשטעלט צו קריגען קלעפ. ער איז אבער געווען אגרעסיווער און האט געקעמפט פלאנמעסיגער פון זיין געגענער. א רעמי־רעזולטאט, וואלט אויף יעדן פאל נישט בעוועלה'ט סטזשעלעצ'ן.

אין דער שווערער־וואג האט בליבוים אין דער צווייטער רונדע נאקאוטירט זאטא'ן. בליבוים דארף אבער נאך פיל טרענירען און קודם־כל זיך אבגעוואוינען פון נישט ריין קעמפען. שוין אין דער ערשטער רונדע געפונט זיך זאטאר אויף די ברעטער. אין דער צווייטער רונדע האט איהם בליבוים אויך נישט געשוינט און זאטארען איז געווארן אויסגעצעהלט.

אינטערנאציאנאלער באקס=מעטש

פויזען — בערלין 7:9

נעכטען איז אין פויזען פארגעקומען אן אינטערנאציאנאלער באקס־מעטש צווישען דער רעפרעזענטאנץ פון בערלין מיט דער רעפרעזענטאנץ פון פויזען, געזיגט האט פויזען אין דער פערהעלטניש פון 7:9.

שטורמדיגע צייטען

75

ראמאן

זיי האבען גענומען קריכען אויף אלע פיר, כדי זיי זאלען בלייבען אונבעמערקט. זיי זענען געקראכען צווישען הויכע קשאקעס, האלטענדיג פעסט די ביקסען אין די הענט. קיביראיו האט זיך אלע מאל אויפגעשטעלט און א קוק געטון אויפ'ן הייזעל.

יוען זיי זענען שוין געווען א צוויי הונדערט טריט פונ'ם הייזעל, האט קיביראיו האסטיג געגעבען א צייכען, אז זיי זאלען בלייבען שטעהן.

די טיר פון הייזעל האט זיך געעפענט מיט א הויכען קרעכץ און אויף דער שוועל האט זיך בעוויזען סעלים־כאן. ער האט זיך א ווילע אומגעקוקט אין אלע זייטען, זיך איינגעהערט און געשטעלט עטליכע טריט.

קיביראיו און די סאלדאטען זענען געלעגען צווישען די קשאקעס און איינגעהאלטען דעם אטעם.

סעלים־כאן האט זיך נאכאמאל אומגעקוקט און זיך יודער איינגעהארכט און דאן האט ער גענומען געהן אין דער ריכטונג צום שטראם. ביי יעדע עטליכע טריט האט ער זיך אפגעשטעלט און זיך איינגעהארכט, זעהט אויס, אז זיין שארפער געהער האט אויפגעכאפט עפעס פערדעכטיגעס...

קיביראיו האט פאר אויפרעגונג זיך געביסען די ליפען. דאס, וואס סעלים־כאן איז ארויס פון הייזעל נאך איידער די סאלדאטען האבען עס ארומגערינגעלט, האט קאליע געמאכט קיביראיו'ס פלאן. אין הייזעל גופא וואלט לייכטער געווען סעלים־כאנ'ן צו פאקען. סעלים־כאן וואלט זיך דאן געמוזט אונטערגעבען א לעבעדיגער. אויפ'ן פרייען פעלד וועט מען שוין מוזען פיהרען מיט איהם א קאמף. קיביראיו האט נישט אויסגערעכענט, אז סעלים־כאן זאל אזוי פריה ארויסגעהען פון הייזעל, אז ער זאל אזוי פריה אויפשטעהען פון שלאף.

יועט ער זיך אונטערגעבען לעבעדיגערהייט, אדער מען יועט דארפען פיהרען מיט איהם א קאמף? קיביראיו האט איצט שטארק געצווייפעלט, צי סעלים־כאן וועט זיך אונטערגעבען לעבעדיגער.

צוערשט יועט ער איהם אויפפאדערען זיך אונטערצוגעבען, און נאך א זאך: ער וועט זיך לאזען דערקענען, אז דאס איז ער, „אלי"... זאל סעלים־כאן יויסען, אז ער האט געהאט א פראוואקאטאר אין זיינע רייהען, זאל ער אומקומען מיט'ן בעיואוסטזיין, אז זיין בעסטער „פריינד אלי" האט איהם ארויסגעגעבען... קיביראיו האט הנאה געהאט דערפון... ער האט זיך שטארק געוואלט רייצען מיט'ן געפענטעטען לייב...

סעלים־כאן איז צוגעגאנגען צום שטראם זיך אפגעוואשען די הענד און דאס פנים, דערנאך האט ער אנידערגעקניהט און יוענדענדיג דאס פנים צו מזרח, האט ער אנגעהויבען שעפטשען די פריה־מארגען תפילה...

פלוצלינג איז ער אויפגעשפרונגען, זיך אומרוהיג ארומגעקוקט אין אלע זייטען. קיביראיו האט געגעבען א צייכען: פון צווישען די קשאקעס האבען זיך ארויסגערוקט עטליכע צעהנדליג לופעס פון ביקסען, געווענדעטע גלייך אויף סעלים־כאנען.

קיביראוו האט זיך אויפגעשטעלט, בלויז זיין קאפ האט זיך ארויסגערוקט איבער די קשאקעס, זיינע אויגען און סעלים־כאנס אויגען האבען זיך באגעגנט... זיי זענען געווען איינער פון אנדערען אויף א מהלך פון הונדערט־און־פופציג טריט. האט איהם סעלים־כאן דערקענט? ס'איז שווער געווען צו וויסען.

סעלים־כאן איז אויף א סעקונדע געבליבען שטעהן אומבעיועגליך, ווי ער יואלט אין דער דאזיגער סעקונדע געטראכט, יוי אזוי זיך צו ראטעווען דערנאך האט ער זיך געלאזט לויפען צום הייזעל צו־זיכט. זיינע אויגען האבען יוילד געברענט ווי ביי א פערוואונדעטער חיה.

— נו, גיב זיך אונטער! „אלי" ראט דיך, אז דו זאלסט זיך אונטערגעבען! דאס איז „אלי"... „אלי"... איך... נו, גיב זיך אונטער! די דערקענסט מיך, כאן?.. הא?... יא, יא, ס'איז „אלי", אבער א רוסישער אפיצער! דו הערסט? אנ'אפיצער!

סעלים־כאנ'ס געזיכט האט זיך מאדנע אויסגעקרימט. קיביראיו האט דייטליך בעמערקט, ווי זיינע אויגען זענען גרויס געווארען און האבען זיך יוי פונאנדערגעצויגען. ער האט זיך עטליכע סעקונדען איינגעקוקט אין קיביראיו'ס געזיכט. דערנאך איז ער שנעל פערשוואונדען אין הייזעל.

דערויף האט קיביראיו געווארט, אויב סעלים־כאן איז צוריק אריינגעלאפען אין הייזעל, יועט איהם לייכטער זיין צו כאפען. קיביראיו בעפעהלט דעריבער

— מיט מיר, סאלדאטען!

און זיי לאזען זיך לויפען אין דער ריכטונג צו דעם האלב־איינגעפאלענעם הייזעל.

אבער ווי נאר זיי לויפען אפ עטליכע שפאן, שפרינגט סעלים־כאן ארויס פון הייזעל, יוי א צעווילדע׳עטע קאץ. זיינע אויגען ברענען ווי צוויי פאקלען. זיין פנים איז אויסגעקרימט אין אזא שרעקליכער גרימאסע, וועלכע קיביראיו האט נאך קיינמאל ביי סעלים־כאנ'ען נישט געזעהען, עס געהט איהם אזש אדורך א שוידער איבער'ן לייב.

סעלים־כאן האט אין ביידע הענד צוויי גרויסע רעיואלווערען. ער ווארפט זיך בליק־שנעל אנידער אויף דער ערד און הויבט אן צו שיסען פון ביידע רעיואלווערען אין דער ריכטונג פון די סאלדאטען.

— גיב זיך אונטער, אז נישט יועסטו בלייבען אדורכגעזיפט פון אונזערע קוילען! — שרייט קיביראיו.

— כא־כא־כאכא־כא־כא! — צולאכט זיך סעלים־כאן און הערט נישט אויף צו שיסען פון ביידע רעיואלווערען. — כא־כא־כא־כא־כא!..

קיביראיו איז אין א פערלעגענהייט: זאל ער בעפעהלען אנצוהויבען א שיסעריי אויף סעלים־כאנ'ען! אך, ווי ער יואלט איהם געוואלט פאקען א לעבעדיגער. אבער סעלים־כאנ'ס קוילען פליהען איבער קיביראיו'ס קאפ און איבער די קעפ פון די סאלדאטען. יעדע סעקונדע קען עמיצער פאלען א טויטער אדער פאר־יואונדערטער.

נישט קוקענדיג דערויף, יואס סעלים־כאן איז איינער, האט קיביראיו דעם איינדרוק, ווי עס וואלטען געשאסען צעהן מענשען. די קוילען האגלען ממש איבער די קעפ פון די סאלדאטען.

— דו גיסט זיך אונטער?־. אז נישט הויבען מיר אן צו שיסען! — שרייט קיביראיו.

— כא־כא־כא־כא־כא־כא! — ענטפערט סעלים כאן מיט אזא יוילדען געלעכטער, אז ביי די סאלדאטען און אפיצערען פריהרט אזש דאס בלוט אין די אדערען.

— נו, דו גיסט זיך אונטער, צי נישט?

— פגר איזעק, דו פערשאלטענער אלי, דו רוסישער הונט!... — שרייט סעלים־כאן צוריק און קיביראיו בעמערקט דייטליך, ווי סעלים־כאן סטארעט זיך צו צילען גלייך אין איהם... זעהט אויס, אז ער יויל אין איהם נקמה נעמען, ווייל ער קוקט כסדר אין דער ריכטונג פון קיביראיו'ן.

„נישטא קיין ברירה, מ'מוז עפענען א שיסעריי", — בעשליסט קיביראיו און גיט א בעפעהל צו שיסען.

באלד הילכט אפ אין דער לופטען א מעכטיגער ביקסען־שאס. סעלים־כאן גיט מיט איינמאל אזא שפרונג־אויף אין דער הויך, יוי ער וואלט געהאט פליגלען. דערנאך לויפט ער עטליכע טריט פאר־אויס נישט אויפהערענדיג כסדר צו שיסען.

זאל איהם קיין איין קויל נישט האבען געטראפען? איז נאך נישט פערוואונדעט? קיביראיו קוקט זיך גוט איין אין סעלים־כאנ'ס געזיכט. איצט איז עס שוין מעהר נישט אויסגעקרימט. עפעס א מאיעסטעטישע רוהיגקייט ליגט איצט אויסגעגאסען אויף דעם פנים. די אויגען זענען יוי פער'חלומ'ט. וואס איז דאס? פון וואנען נעהמט זיך איצט צו סעלים־כאנ'ען אזא רוהיגקייט, אזא לייטזעליגקייט אויפ'ן פנים? יויל ער אפשטעלען דעם קאמף? איז ער גרייט זיך אונטערצוגעבען?

און דאך — די הענט, סעלים־כאנ'ס צוויי הענד האלטען נאך אלץ ביידע רעיואלווערען, און פון די דאזיגע רעיואלווערען האגלען כסדר קוילען — ניין, ער האט זיך נישט בדעה אונטערצוגעבען.

קיביראיו גיט א בעפעהל צו געבען נאך א שאס פון אלע ביקסען מיט אמאל.

(פארטזעצונג קומט)

„משנה חב"ד"

ס'איז שוין איבערגעגעבן צו דרוקען דאָס ווערק „משנה חב"ד" פון חיים יצחק בונין, און ס'וועט ארויס אין חודש אפּריל ד. י. דאָס ווערק בעשטעהט פון 8—10 כרכים. וועלכע ענטהאלטען פאָלגענדע טיילען: א) משנה האלהות. ב) משנת הנפש. ג) משנת עבודה אלהים. ד) משנת תורה ומצווה. ה) משנת התפלה, ו) משנת הסופר, ז) משנת התשובה, ח) משנת הבינוני. ט) משנת הצדקה. י) משנת השכינה. יא) משנת הנבואה. יב) משנת משיח, עה"ב ותחה"ם. יג) משנת ישראל ועמים. יד) משנת רבי וחסידים.

פאַר משנת האלהות קומט א הקדמה צום גאנצען חיבור, וועלכע קלערט אויף די הויפּט כוונה פון חיבור, דעם פּלאַן מיט די כּללים פאַר דעם סיסטעם און מעטאָד ביים פערפאסען דאָס ווערק, די „גע־שיכטע" פון דעם חיבור א.א.וו.

אין אָנהויב פון יעדער „משנה" קומט א מבוא, א אריינפיהר צום בעהאנדעלטען געביט. די „משנה" איז איינגעטיילט אין „פרקים", דער פרק אין פסקאות (אבשניטען). נאָך יעדען פּרק א הוספה פון „ציונים", וועלכע ענטהאלטען בעלויכטונגען פון אנדערע חב"דישע ספרים, שארפע שמועסען פון חב"ד־אישע רבי'ס און חסידים, אויספיהרונגען פונם מחבר א. ד. גל.

אין סוף פון יעדער משנה קומט דער „תמצית" פון דעם בעהאנדעלטען פּראָבלעם. אלס געשלאָסענע וועלטאנשויאונג, וועלכע דרינגט ארויס פון די איינצעלנע געדאנקען.

דער טעקסט, פּנים, איז פערזעהן מיט א קורצען פול געגוגענרען פירוש, פּאָפּולער אין פאָרם און קלאָר אין אינהאַלט. די כרכים „משנה האלהות" און „משנת הבינוני" אין דער פרישער אויפלאגע זענען אינגאנצען איבערגעארבייט, מיט א צוגאָב פון פרי־שע פּרקים, ציונים א.ד.גל.

דאָס ווערק וועט נישט ווערען ארויסגעלאָזט אין אחדים. נאָר אלע כרכים אינאיינעם אין חודש אפּ־ריל ד. י.

אין אלע (חוץ געלד־זענדונגען) ענינים ווענדען זיך צום מחבר.

אדרעס פאַר בריף: ח. י. בונין, לאָדז, אל. קאָ־שצושקי 29, אויך: הרב ש. טרייסטמאן, זאכאָדניא נאס 57.

א תשובה דעם מסיף דיכטער א. לובאשיצקי

דער ועד פון „אהל יעקב" בעט אונז צו פערעפענטליכען דעם פאָלגענדען בריף אין העב־רעאיש:

גלוי־דעת

מאת ועד ביהכנ"ס „אהל יעקב"

על מכתבו של המטיף לשעבר מר א. לובושיצקי בגליון 9 של ה„פאלקסבלאט" מיום 10 לח"ו — החלטנו לבלי להשיב עליו ע"י העתונות, בכוי שלא להוציא את הענין הזה לחוץ, מפני שסכ"ס חסים אנו על כבורו של בעל המכתב.

בקרוב נוציא חוזר מיוחד בדבר הענין הזה.

בשם הועד של ביהכנ"ס „אהל יעקב"

יו"ר שמואל לעוו.

ארעסטירט פאַר סיסטעמאטיש בעגנבענען די פאבריק, וואו ער האט געארבייט

(א) עס איז ארעסטירט געוואָרען דער ארבייטער מיכאל סטאווינסקי (פון כאינע), וועלכער האט א לענגערע צייט בעגנב'עט סיסטעמאטיש די פאבריק פון דער פירמע זילבערשטיין (פעטריקאָווער 244).

מען האט ביי איהם אין דער וואוינונג געפינען 3 זעק גע'גנב'עטע סחורה.

פערוואונדעט ביי דער ארבייט

(א) אין דער פאבריק פון דער פירמע קוטנער (אויף לאָנקאָווא 14) איז שווער פערוואונדעט גע־וואָרען ביי דער ארבייט דער 47־יעהריגער ארביי־טער מיקאלאי אייזענברון (פון פראנציסקאנער 46)

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אָפּ־געפיהרט אין שפּיטאָל.

זונטאגדיגע משא ומתנ'ס...

(א) פאָגאָטאָווע האט נעכטען ערטיילט הילף אין א רייה פעלען, וואו פערשידענע פערזאָנען האָ־בען „געליטען אנ'עוולה" בעת גוטער אָדער שלעכ־טער זונטאָג־שטימונג, דהיינו:

הוגאָן ראַקיעל (פון פעלטשינסקיעגאָ 7), פראנ־ציישעק פאווליסקי'ן (זוישעשניעווסקא 13), פיאָטר גוהרסקי'ן (מיעדזשאנא 10), מארטא אוונאנסקא'ן (קראָשניעוויצער 9) און יוזעף סטעפאנסקי'ן (11 ליסטאָפּאדא 45).

זעלבסטמארדע?

(א) אויף דער יודישער גאס 19 האט זיך גע־וואָלט סמ'ען מיט א צוגעגרייטער פּאָרציע פון יאָ־דינע און קאליז־זויער די 19־יעהריגע אסתר קירשענ־בוים, מען האט אָבער פריהער בעמערקט און שטוב, וואָס זי געהט טון, האט מען איהר, אָנשטאָט דעם געמיט, אויסגערוקט פשוט'ן עסיג, און אז זי האט איהם איינגענומען — האט זי בעקומען א היסטערי־שען אנפאל...

פאגאָטאָווע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

* * *

(א) אויף זאוואדזקא 49, אין טויער, האט זיך גע'סמ'ט מיט דענאטוראט דער 50־יעהריגער פראנ־ציישעק קוטאס, א היימלאָזער.

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אָפּ־געפיהרט אין שפּיטאָל.

(א) אין האָרף זאוואָרי, לאסקער קרייז, האט זיך מחמת פעראָרימונג, געהאנגען אויף די הערנער פון א קוה... דער 47־יעהריגער פויער אנדזשעי גאבּ־ראָווסקי.

פון דער דאָזיגער אויסטערלישער תליה האט מען דעם זעלבסטמערדער אראָנטערגענומען א טויטען.

די קוה האט מען געמוזט דער'הרג'ענען, ווייל דער חוטה־השדרה איז ביי איהר געווען איבער־געבראָכען.

עס ווערט געזוכט

ווער עס ווייס עפּעס וועגען איינעם ישראל דאמב, וועלכער האט מיט איניגע יאָהר צוריק געהייראט א פרוי טאַרטאַקאָווער (דאכט זיך פון קאלקי, לוצקער קרייז) און האט עמיגרירט נאָך דרום־אמעריקא ווערט געבעטען צו וויסען טון אין דער קהלה, פּאָמאָרסקא 18 אין די שעה'ן פון 3—1 נאָכמ. אין לאָדז זאל זיך געפונען א מוטער מיט א שוועסטער פון דעם אויביגען. זיין פאָטער האט געהאט א פערטרעטונג פון שייבלער'ן.

מארגענדיג'ער קאנצערט פון קולטור־ליגע אין פילהארמאניע

דער קאָנצערט פון פאָלקס כאָר ביי דער גשר. קולטור־ליגע קומט ענדליך מאָרגען דינסטאָג פאַר אין פילהארמאָניע.

צוויי מאָל, ווי דאָס כאָר איז אויפגעטרעטען אויף עפענטליכע קאָנצערטען (דערונטער אין העלענאָוו) און די טויזענדער צוהערער זענען אוועק בעגייס־טערטע. דער ענטוזיאזם אויף די קאָנצערטען איז גע־ווען באמת נישט צו בעשרייבען.

דעריבער איז פערשטענדליך דער רושם וואָס דער לאנג דערוואַרטעטער גרויסער קאָנצערט וואָס קומט ענדלעך פאָר דינסטאָג דעם 14טען אין פילהארמאָניע האט ארויסגערופען אין די ברייטסטע מוזיקאלישע קרייזען ביי אונז אין שטאָט.

און ווען מיר וועלען צו דעם צוגעבען אז דער יעצ־טיגער קאָנצערט בעשטעהט פון גאָר א נייעם נאָך נישט געזונגענעם פּראָגראם — דאן איז פאַר אלעמען קלאָר פאַרוואָס דער קאָנצערט פון פאָלקס כאָר ביי קולטור ליגע ווערט געהאלטען פאַר גאָר א גרויסע מוזיקאלישע סענסאציע ביי אונז אין לאָדז.

אנ'איבערראשענדיגער סורפריז זענען די שפּאָט ביליגע פרייזען, ווייל דער פאָלקס כאָר איז פעראינטע־רעסירט, אז אויפן קאָנצערט זאָלען קומען קודם כל די ארבייטער און פאָלקס־מענשען.

ס'איז אלעמענס פעסטע איבערצייגונג, אז דער קאָנצערט וועט אדורך מיטן גרעסטען דערפאָלג.

בעקאנטער סאוויעט. ארטיסט גזשעגאזש גינזבורג אין פילהאַרמאָניע

קומענדיגען דאָנערשטאָג דעם 16־טען יאַנואַר ד. י. 8,30 אָוועגד וועט אין זאַל פילהאַרמאָניע אויפ־טרעטען מיט איין איינציגן קאָנצערט איינער פון די בעדייטענדסטע סאָוויעטישע פּיאַניסטען און פון דער גאַנצער וועלט, הויפּט לאורעאט פון 1־טען אינטערנאציאָנאלען שאָפּען־קאָנקורס אין וואַרשאָ ווי אויך מעהרמאָליגער לאורעאט פון די אלסאָוויע־טישע קאָנקורסען גזשעגאזש גינזבורג.

דאָס איז אַנ'אַרטיסט, וואָס האָט ארויסגערופען דעם גרעסטען ענטוזיאַזם אין דער גאַנצער וועלט.

דער דאָזיגער אונגעוועהנליכער קאָנצערט האָט אויך אין לאָדז ארויסגערופען א גרויסע פעראינ־טערעסירונג.

פון פוילישען טעאַטער

הייגט 7.30 אָוועגד ווערט אין שטאָטישען פוילישען טעאַטער געשפּילט „פּושעדזשיוונו סטאַפּ".

רעדוקציע פון די פרייזען אין קאנסום ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור

די בעדייטענדסטע געגענווערטיגע עקאָנאָמיס־טען בעווייזען אז א לעזונג צו לינדערן דעם קריזיס איז צו דערהויבען די קאָנסומציע. די דירעקציע פון איינציגען אין אונזער שטאָט וואַרען־הויז „קאָנסום" ביי דער „ווידזעווער מאַנופאקטור" פערקלענערט כסדר די פּרייזען פון די סחורות, א בעזונדערע סענסאציע זענען די ביליגע פרייזען פון וועש פאַר מענער, פרויען און קינדער קאָנפעקציע ווי אויך גאלאנטעריע, וואָלענע און זיידענע סחורות.

ראַדיאָ־ווינקעל

ראַדיאָ אין דינסט פון דער אינטער־נאַציאָנאַלער פּאָליציי

נישט לאַנג צוריק איז אין גענף פאָרגעקומען אַ קאָנגרעס פון דער אינטערנאַציאָנאַלער ראַדיאָ־קאָמיסיע ביים קאָמיטעט פון דער קרימינאַל־פּאָ־ליציי. אין דאָזיגען צוזאַמענפאָהר האָבען אנטייל־גענומען די אָנגעזעהענסטע פאָרשטעהער פון אַ רייה מלוכות.

דאָרט איז בעהאַנדעלט געוואָרען דאָס פּראָבלעם פון איינפיהרען אַנ'אינטערנאציאָנאַלען ראַדיאָ־שי־פער. וואָס די קרימינאַל־פּאָליציי זאָל איהם קענען בענוצען. דעסגלייכען האָט מען בעטראַכט די פראַ־גע, ווי אַזוי מען זאָל קאָנען איבערשיקען דורכ'ן ראַדיאָ פאָטאָגראַפיעס, פינגער־אָפּדריקען, און אַלער ליי דאָקומענטען, וועלכע פערגרינגערען אויפצוזו־כען אינטערנאַציאָנאַלע פערברעכער.

שוין פון יאָהר 1929 אָן פונקציאָנירט אין פּאַריז אַ צענטראַלע איירָאָפּעאישע ראַדיאָ־סטאַציע וועלכע די אינטערנאַציאָנאַלע פּאָליציי בענוצט. אין דער דאָזיגער צענטראַלע קומען טעגליך אָן קאָמוני־קאַטען פון פערשידענע לענדער. אין אַ בעשטימטער שעה נעמט פּאַריז אויף די דאָזיגע מעלדונגען און טראַנסמיטירט זיי ווייטער אין פראַנצויזיש און דייטש אין דער פאָרם פון: „ראַדיאָ־קאָמוניקאַטען פאַל אַלע".

איטאַליע אין קאַמף געגען די סאַנק־ציעס

ווי אַזוי די איטאַליענישע בעפעלקערונג איז געשטימט געגען די „סאַנקציאָניסטען" קאָן מען זעהן פון פאַקט, וואָס דער דאָרטיגער ראַדיאָ ווערט איצט שאַרף קריטיקירט — אין בריף און אין דער פּרעסע — דערפאַר, וואָס מען לאָזט נאָך, דאָרט געבען אוידיציעס אין פרעמדע שפּראַכען.

דאָ געהט געוויס נישט אין די באַלקאַנישע אוי־דיציעס, וואָס קומען פאָר אין גריכיש, רומעניש, בולגאַריש, טערקיש און אַראַביש. דאָ האַנדעלט זיך, גאָר אין די ענגלישע און פראַנצויזישע אוי־דיציעס, וואָס גיבען זיך אָפּ מיט טוריסטישער און פּאָליטישער פּראָפּאַגאַנדע.

דער אָנגריף מצד דעם פובליקום איז געוואָרן אַזוי געוואַלדיג, אַז דער ראַדיאָ האָט זיך געזעהען געצוואונגען אַרויסצולאָזען אַ ספּעציעלע אויפקלע־רונג, וואו עס ווערט געזאָגט, אַז היינט אין נאָך מעהר ווי אַלע מאָל דווקא נויטיג, דאָס די איטאַלי־יענישע שטים זאָל זיין צוטריטליך פאַר דער גאַנ־צער וועלט, און דעריבער מוזען די אוידיציעס געגעבען ווערען אין אַזאַ שפּראַך, וואָס אַלע זאָלען זי פערשטעהן.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציעל־ארצט פאַר מענער־שוועכע - בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונטר.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

קלאַנג־קינא CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

היינט און פאָלגענדע טעג! עפּאָכע פילם־מייסטערווערק לויט דעם אומשטערבליכען ווערק פון William Szekspir מיט דער פרעכטיגער מוזיק־אילוסטראַציע פון FELIKS MENDELSOHN

א. ג. „חלום פון א זומער־נאַכט" — רעזשי: Max Reinhardt

ס'נעמט אַנטייל דער גאַנצער קינסטלער־אַנסאַמבל פון דער פילם־פּראָדוקציע WARNER BROS טענץ און באַלעט: BRONISŁAWA NIŻYŃSKA

ברוך־קראַנקע

אויף ליידענדע פערשידענע רופּטורען, פערקרימונגען פון רוקען־ביין, פיס און הויקערס. דאָס ליידען איז נישט צו פערנאַכלעסיגען, ווייל די פאָלגען זענען פאַר'ן לעבען ביטער. דורך מיין מע־טאָדע ערפונדענע ספּעציעלע גומי־הייל־באַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו די גרעסטע פערנאַכלע־סיגטע געפעהרליכע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער און בעזייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע אָהן בלוטיגע אָפּעראַציע און געפאַהר. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל־אַפּאַראַטען און גאָרסעטען געגען אַלערליי פער־קריפּלונגען, פערקרימטע פּלייצעס, פיס, הויקערס ווי אויך שמער־צענדע פּלאַט־פיס. פאַר אַמפּוטירטע אינוואַלידען אַמעריקאַנישע קונסט־פיס (סאַלאָן־אַרבייט).

ביים אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען, קישקעס און געבירט־מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל־באַנדאַזשען לוי"ט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד"ר גלענאַרד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאַנץ פוילען פון אוניווער־זיטעטס־פּראָפעסאָרען אַנערקענט

ספּעציאַליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30־יעהריגער פּראַקטיק אין וויען, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אָוונד

אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23

פּערזענליכעס ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

לעטשניצע

פאַר ווענערישע־קראַנקע מענער - שוועכע און הויט־קראַנקהייטען פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונד.

פרויען און קינדער נעמט אָן א פרויי־דאָק־טאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונד.

א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פראָנט, 1טער שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט

זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.

ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

ד"ר העלער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע

טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אין אָוונד

זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.

פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פרייע פּאָסטענס

א גוטער בוכהאַלטער, בילאַנסיסט און קאָרעספּאָנדענט מיט גוטע רעפע־רענצען קען זיך ווענדען פּאָלודניאָווא 9, צו ה' בראָון.

ס'ווערט געזוכט פון זאָפאָרט א יונגעל בעקאַנט ביי שניידער־צודאַטען מיט א גוט געהאַלט. צו ערפאָהרען ביי יאַקובאָוויטש, גדאַנסקאַ 9 פון 7—10 אוו.

פערשידענעס

אָפּצוגעבען א צימער מיט א בע־זונדערען איינגאַנג פאַר א פאָר־פאָלק אָדער פאַר צוויי פערזאָן. זאַכאָדניאַ 31, וואָלבאָרסקאַ 16.

Zaginiony został weksel na zł 25. pł. 25|I—36 r. w Łodzi z wystawienia Chila Bekermana, na zlecenie Fajermana Weksel zostaje unieważniony. Zwrócić do Honigmana, Główna 42

נעכטען געהענדיג פון קילינסקי 40 ביז קילינסקי 23/25, האָב איך פערלוירן א העל בלאָנד שייטעל. אָבצוגעבען געגען בעלוינונג צום שוחט קליינלערער, מלינאַרסקאַ 2.

נעכטען אָוונד האָט מען ארויס־געגנב'עט א בייטעל מיט פערשידענע דאָקומענטען און א וועקסעל, וואָס האָט פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט. צו פערשטענדיגען זיך טעלעפאָניש 240-47. דיסקרעציע געזיכערט.

Zaginiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej na Mk. 2 Miljony za Nr. 23650 z dn. 14/1—1924 r. oraz kwit za Nr. 14158 z dn. 18|9—1922 r. na Mk. 100 tysięcy na imię Lewkowicz i Putersznyt, Bazarna 6.

אַכטונג! דער לאַנג בעריהמטער און רע־מאָנטירטער ענגלישער זאַל וואָלטשאַנסקאַ 5 מיט א שעהנעם מענער־זאַל מיט א גרויסער היגיענישער כשר'ער קוך, מיט די נייעסטע געשירען און טיש־בעשטעק ווערט אָפּגעגעבען אויף חתונות נאָר פאַר 10 זל. קומט און איי־בערצייגט אייך! אל. 1. מאַי 2 ביים ווירט. זקאַ 25 ביי אַרנשטיין.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk. "Najer Folksblat", Piotrkowska 24.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman